

OPETUSMINISTERIÖ

AMMATTIKORKEAKOULUJEN
RAHOITUSTYÖRYHMÄN MUISTIO

4:2002

KUVAILOLEHTI

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun laji
31.1.2002

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Ammattikorkeakoulujen rahoitustyöryhmä		Julkaisun laji työryhmän muistio	
Puheenjohtaja: Juha Arhinmäki Sihteerit: Lea Juhola, Matti Lahtinen, Marjatta Lindqvist ja Hannu Sirén		Toimeksiantaja Opetusministeriö	
		Toimielimen asettamispvm 21.11.2000	Dnro 61/043/2000
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Ammattikorkeakoulujen rahoitustyöryhmän muistio			
Julkaisun osat			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Työryhmän tehtävänä oli kehittää ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmää nykyistä oikeudenmukaisemmaksi ja kannustavammaksi sekä nykyistä paremmin korkeakoulun infrastruktuurin tarpeita vastaavaksi.</p> <p>Työryhmä on muistion ensimmäisessä luvussa kuvannut ammattikorkeakoululaitoksen kokonaisuutta. Toisessa luvussa on kuvaus valtionosuusjärjestelmästä ja ammattikorkeakoulujen nykyisestä rahoitusjärjestelmästä ja kolmannessa luvussa kuvaus ammattikorkeakoulujen taloudesta vuonna 2000. Neljännessä luvussa on kuvattu yliopistojen toimintamenobudjetointi sopimuskaudella 2001 - 2003.</p> <p>Muistion viides luku sisältää nykytilanteen arviointia. Siinä on käsitelty ammattikorkeakoulujen talouden selvitysmiehen, professori Pentti Meklinin esittämiä näkökohtia asiasta sekä eri yhteyksissä esitetyn kritiikin pääasiallinen sisältö.</p> <p>Muistion kuudennessa luvussa on esitetty työryhmän keskeiset ehdotukset. Työryhmä ei ehdota muutoksia valtion ja kuntien rahoitussuhteeseen. Ammattikorkeakoulujen rahoitus koostuisi jatkossakin valtion ja kuntien rahoitusosuudesta. Myös valtionosuuksien maksatuksen ehdotetaan säilyvän ennallaan. Hyväksyttävät, toteutuneet kustannukset muodostaisivat edelleen yksikköhinnan laskennan pohjan.</p> <p>Työryhmä esittää, että jatkossa ei enää erotettaisi toisistaan käyttökustannuksia ja perustamishankkeita. Työryhmä ehdottaa mallia, jossa poistot olisivat kustannuspohjaan hyväksyttäviä menoja ja taseeseen kirjattavat erät otettaisiin kustannuspohjaan poistojen kautta.</p> <p>Työryhmä katsoo, että yksikköhinnan tulisi nykyistä tasapuolisemmin kohdella eri kokoisia ja rakenteeltaan erilaisia ammattikorkeakouluja. Yksikköhinnan tulisi myös nykyistä paremmin kuvastaa ammattikorkeakoulun toiminnan erilaisia piirteitä. Uuteen järjestelmään on syytä sisältyä nykyistä parempaan toimintaan kannustavia tekijöitä. Työryhmä esittää, että yksikköhinta määrittäisi seuraavien kriteerien perusteella: kaikille tasasuuruinen erä, normiaikainen opiskelijamäärä, suoritettut tutkinnot sekä tutkimus- ja kehitystyö.</p> <p>Muistion seitsemäntenä lukuna on kuvaus taloudellisista vaikutuksista ja kahdeksantena lukuna ehdotetut muutokset ammattikorkeakouluopinnoista annettuun lakiin sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin. Työryhmä esittää, että ammattikorkeakoulujen rahoituksen perussäännökset kirjoitetaan lakiin ammattikorkeakouluopinnoista. Sen sijaan valtion ja kuntien rahoitussuhteeseen liittyvät asiat säädettäisiin edelleen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa.</p> <p>Työryhmän muistioon sisältyy eriyvä mielipide liittyen ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan määrittelyyn ja ehdotukseen selvittää ammatillisen opettajakoulutuksen asema rahoitusjärjestelmässä.</p>			
Avainsanat (asiasanat) Ammattikorkeakoulu, rahoitus, valtionosuus			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmien muistioita 4:2002		ISSN 0359-761X	ISBN 952-442-409-6
Kokonaissivumäärä 78	Kieli Suomi	Hinta	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Yliopistopaino		Kustantaja Opetusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
31.1.2002

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Arbetsgruppspromemoria	
Arbetsgruppen för finansieringen av yrkeshögskolorna		Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
Ordförande Juha Arhinmäki Sekreterare Lea Juhola, Matti Lahtinen, Marjatta Lindqvist och Hannu Sirén		Datum för tillsättandet av organet 21.11.2000	Dnr 61/043/2000
Publikation (även den finska titeln) Promemoria av arbetsgruppen för finansieringen av yrkeshögskolorna (Ammattikorkeakoulujen rahoitustyöryhmän muistio)			
Publikationens delar			
<p>Sammandrag</p> <p>Arbetsgruppen skulle utveckla det nuvarande systemet för finansiering av yrkeshögskolorna så att det blev mer rättvist och sporrande och så att det bättre skulle motsvara behoven i högskolornas infrastruktur.</p> <p>I första kapitlet beskriver arbetsgruppen yrkeshögskoleväsendet som helhet. Andra kapitlet innehåller en beskrivning av statsandelssystemet och det nuvarande systemet för finansiering av yrkeshögskolorna och det tredje en beskrivning av yrkeshögskolornas ekonomi år 2000. I det fjärde kapitlet redovisas universitetens omkostnadsbudgetering avtalsperioden 2001-2003.</p> <p>Promemorians femte kapitel ger en bedömning av nuläget. I bedömningen behandlas de synpunkter som utredaren av yrkeshögskolornas ekonomi, professor Pentti Meklin, lagt fram i saken samt det huvudsakliga innehållet i den kritik som förts fram i olika sammanhang.</p> <p>I sjätte kapitlet presenteras arbetsgruppens viktigaste förslag. Arbetsgruppen föreslår inga ändringar i förhållandet mellan stat och kommun i finansieringen. Finansieringen till yrkeshögskolorna skall enligt förslaget också i fortsättningen bestå av en statlig och en kommunal finansieringsandel. Också utbetalningen av statsandelar skall bibehållas som förut. De godtagbara, faktiska kostnaderna skall alltså ligga till grund för uträkningen av priserna per enhet.</p> <p>Arbetsgruppen föreslår att man i fortsättningen inte längre skall göra någon skillnad mellan driftskostnader och anläggningsprojekt. Arbetsgruppen föreslår en modell där avskrivningarna är utgifter som godtas i kostnadsunderlaget och de poster som bokförs i balansen tas med i kostnadsunderlaget genom avskrivningarna.</p> <p>Arbetsgruppen anser att priset per enhet borde innebära en objektivare behandling av yrkeshögskolor av olika storlek och struktur. Priset per enhet borde också bättre än nu återspegla skilda drag i yrkeshögskolornas verksamhet. Det finns anledning att ta med faktorer som sporrar till en bättre verksamhet i det nya systemet. Arbetsgruppen föreslår att priset per enhet skall bestämmas utifrån följande kriterier: ett belopp som är jämnt stort för alla, antalet normtidsstudier, avlagda examina samt forsknings- och utvecklingsarbete.</p> <p>Sjunde kapitlet utgör en redovisning av de ekonomiska verkningarna och åttonde kapitlet av de ändringar som föreslås i lagen om yrkeshögskolestudier och lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Arbetsgruppen föreslår att de grundläggande bestämmelserna om finansieringen av yrkeshögskolorna skall skrivas in i lagen om yrkeshögskolestudier. Däremot skall de frågor som gäller finansieringsförhållandet mellan stat och kommun alltså regleras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet.</p> <p>Promemorian innehåller en reservation i fråga om sättet att bestämma priset per enhet per yrkeshögskola och förslaget om att utreda den yrkespedagogiska lärarutbildningens ställning i finansieringssystemet.</p>			
Nyckelord Yrkeshögskola, finansiering, statsandel			
Övriga uppgifter			
Seriens namn och nummer Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 4:2002		ISSN 0359-761X	ISBN 952-442-409-6
Sidoantal 78	Språk Finska	Pris	Sekretessgrad Offentlig
Distribution Universitetstryckeriet		Förlag Undervisningsministeriet	

Opetusministeriölle

Opetusministeriö asetti 21.11.2000 työryhmän, jonka tehtävänä oli:

kehittää ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmää nykyistä oikeudenmukaisemmaksi ja kannustavammaksi sekä nykyistä paremmin korkeakoulun infrastruktuurin tarpeita vastaavaksi. Tässä tarkoituksessa työryhmän tuli:

- 1) Määrittää miten kokonaisrahoitus jaetaan perusrahoituksen sekä hankerahoituksen, tuloksellisuusrahoituksen ja ammattikorkeakoululaitoksen yhteisten menojen kesken, ja miten perusrahoituksen ja muun rahoituksen jakosuhdetta voidaan tarvittaessa muuttaa.
- 2) Määrittää millä kriteereillä perusrahoitukseen käytettävissä oleva määräraha jaetaan ammattikorkeakoulujen kesken.
- 3) Määrittää hankerahoituksen, tuloksellisuusrahoituksen sekä ammattikorkeakoulujärjestelmän yhteisten menojen jakosuhte, sekä miten tätä jakosuhdetta tarvittaessa muutetaan.

Työryhmän asettamiskirjeessä opetusministeriö kiinnitti huomiota ammattikorkeakoulujen talouskysymysten selvitysmiehen professori Pentti Meklin esitykseen keväältä 2000 (Meklin, Kohtamäki, Valkama: Ammattikorkeakoulujen taloushallinto. Taloudenhoidon perusteet ja käytäntö. Tampereen yliopiston kunnallistieteiden laitos. Suunnittelusarja 51/2000). Hänen mukaansa "nykyisen rahoitusjärjestelmän arviointi osoitti, että (ammattikorkeakoulujen) rahoitus on monimuotoinen, mitä on pääsääntöisesti pidettävä myönteisenä. Sen sijaan keskeisessä rahoitusmuodossa yksikköhintarahoituksessa on monia kriittisiä kohtia."

Selvitysmies Meklin asetti rahoitusjärjestelmälle viisi kriteeriä, jotka rahoitusjärjestelmän tulisi täyttää mahdollisimman hyvin: kannustavuus, autonomisuus, ohjaavuus, oikeudenmukaisuus ja rahoituksen riittävyys.

Työryhmän toimeksiannossa opetusministeriö asetti edellä mainittujen selvitysmiehen rahoitusjärjestelmälle asettamien kriteerien lisäksi rahoitusjärjestelmän rakenteen kehittämisen lähtökohdiksi seuraavat seikat:

- 1) Rahoitusjärjestelmän tulee tukea Eduskunnan ja Valtioneuvoston asettamia sekä opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen välisissä tavoite- ja tulossopimuksissa soveltavia koulutuspoliittisia tavoitteita,
- 2) Ammattikorkeakouluille osoitettavan valtion rahoituksen pohjana ovat jatkossakin ammattikorkeakoulujen toteutuneet kustannukset,
- 3) Tarkastelun kohteena tulee olla ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen lisäksi myös ylimääräiset avustukset sekä ammattikorkeakoululaitoksen yhteiset menot.

4) Valtion talousarvion kautta tuleva rahoitus liittyy ammattikorkeakoulun koko toimintaan maksullista palvelutoimintaa lukuun ottamatta.

5) Opiskelijan opinto-oikeuden piirissä olevan ammattikorkeakoulututkintoon ja jatkotutkintoon johtavan opetuksen tulee olla opiskelijalle maksutonta.

6) Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen mallin tulee myös jatkossa olla laskennallinen valtionosuusjärjestelmä.

7) Uuden rahoitusmallin tulee oikaista rahoitusjärjestelmän historiasta aiheutuvia laskennassa käytettäviä alakohtaisia vinoutumia kustannus- ja rahoitusrakenteessa.

8) Rahoituksen tulee tukea ammattikorkeakoulujen asemaa osana korkeakoulujärjestelmää ottaen soveltuvin osin huomioon yliopistojen rahoitusjärjestelmän kehitysnäkymät.

Esitys uudeksi rahoitusjärjestelmäksi tuli kirjoittaa hallituksen lakiesityksen muotoon.

Työryhmän puheenjohtajaksi opetusministeriö kutsui johtaja Heikki Mäenpään opetusministeriöstä ja jäseniksi erityisasiantuntija Johan Hahkalan Suomen Kuntaliitosta, budjettineuvos Raija Koskisen valtiovarainministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Marjatta Lindqvistin opetusministeriöstä, kehitysjohtaja Maire Mäen Oulun seudun ammattikorkeakoulusta, talousjohtaja Lasse Neuvosen Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulusta, hallitusneuvos Marja-Riitta Pöngän opetusministeriöstä, hallintojohtaja Riitta-Liisa Reiterän Laurea - ammattikorkeakoulusta, erikoistutkija Ari Saarisen opetusministeriöstä, opetusneuvos Hannu Sirénin opetusministeriöstä, rehtori Tapio Varmolan Seinäjoen ammattikorkeakoulusta ja rehtori Henrik Wolffin Arcadasta. Lisäksi työryhmään asetetaan sen laajemmassa kokoonpanossa pidettäviä kokouksia varten asiantuntijaryhmä, jonka jäseniä ovat apulaisosastopäällikkö Pentti Aho Opetusalan ammattijärjestöstä, taloussihteeri Markku Harrinvirta opetusministeriöstä, laskentapäällikkö Martti Kemppainen opetushallituksesta, pääsihteeri Kaj Malm ARENE:sta, professori Pentti Meklin Tampereen yliopistosta, puheenjohtaja Janne Niemimäki SAMOK:sta, ylitarkastaja Päivi Rajala opetushallituksesta sekä lainsäädäntöneuvos Arto Sulonen opetusministeriöstä. Työryhmän sihteereinä toimivat vanhempi hallitussihteeri Marjatta Lindqvist opetusministeriöstä, ylitarkastaja Päivi Rajala opetushallituksesta, opetusneuvos Hannu Sirén opetusministeriöstä ja lainsäädäntöneuvos Arto Sulonen opetusministeriöstä.

Opetusministeriö kutsui 18.1.2001 rahoitusryhmän puheenjohtajaksi Heikki Mäenpään tilalle johtaja Juha Arhinmäen opetusministeriöstä sekä jäseneksi Maire Mäen tilalla yksikön johtaja Annikki Lämsän Oulun seudun ammattikorkeakoulusta. Samaten opetusministeriö kutsui 29.8.2001 rahoitustyöryhmän jäseneksi erityisasiantuntija Päivi Rajalan Suomen Kuntaliitosta Johan Hahkalan tilalle sekä työryhmän sihteereiksi ja sen asiantuntijatyöryhmän jäseniksi lainsäädäntöneuvos Matti Lahtisen opetusministeriöstä Arto Sulosen tilalle ja erikoistutkija Lea Juholan opetushallituksesta Päivi Rajalan tilalle. Raija Koskinen ei ole työesteiden vuoksi osallistunut työryhmän työhön. SAMOK:n edustajina työryhmän asiantuntijaryhmän

kokouksiin on osallistunut lisäksi puheenjohtaja Minna Kesälä sekä puheenjohtaja Jouni Kantola.

Työryhmän tuli saada työnsä valmiiksi 31.12.2001 mennessä. Sitten määrääaikaa jatkettiin 31.1.2002 asti.

Työryhmä esittää, että esitys lainsäädännöksi sovitetaan yhteen toiminnallisen säädösten kanssa opetusministeriön asettamassa ammattikorkeakoululakityöryhmässä. Keskeiset rahoitussäädökset tulisi kirjoittaa osaksi toiminnallista lainsäädäntöä. Tästä syystä työryhmä on kirjoittanut lakiesityksen muotoon ainoastaan lain pykälät ja niihin liittyvät yksityiskohtaiset perustelut. Muu osa mietinnöstä noudattaa perinteisen työryhmämuistion kaavaa.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa työnsä opetusministeriölle. Työryhmän muistioon liittyy Päivi Rajalan erävä mielipide.

Helsingissä 31. päivänä tammikuuta 2002.

Juha Arhinmäki

Marjatta Lindqvist

Annikki Lämsä

Lasse Neuvonen

Marja-Riitta Pönkä

Päivi Rajala

Riitta-Liisa Reiterä

Ari Saarinen

Hannu Siren

Tapio Varmola

Henrik Wolff

Lea Juhola

Matti Lahtinen

SISÄLLYS

1. Ammattikorkeakoulujärjestelmä	6
2. Nykyinen rahoitusjärjestelmä	7
2.1. Yleistä	7
2.2. Perusrakenne	7
2.3. Ammattikorkeakoulujen yksikköhintojen laskenta	8
2.4. Perustamishankkeen valtionosuus ja -avustus sekä investointilisä	9
2.5. Järjestelmän hallinto ja tiedonkeruu	9
2.6. Ylimääräinen valtionavustus ja ammattikorkeakoulujen yhteiset menot	10
2.7. Muu rahoitus	11
3. Ammattikorkeakoulujen talous 2000	13
3.1. Aineisto	13
3.2. Käyttötalous	13
3.2.1. Kustannukset	13
3.2.2. Tuotot	14
3.2.3. Tuottojen ja kustannusten erotus sekä ylläpitäjärahoitus	14
3.3. Kiinteistöt ja investoinnit	15
3.4. Valtionosuuspohjan mukaiset kustannukset	16
3.5. Opetus	18
3.6. Maksullinen palvelutoiminta	18
3.7. Tilakustannukset	19
4. Yliopistojen toimintamenobudjetointi sopimuskaudella 2001 - 2003	20
4.1. Yleistä	20
4.2. Yliopistojen perusrahoitus	20
4.2.1. Laajuustekijä	21
4.2.2. Tutkintopohjainen rahoitus	21
4.2.3. Kustannuskertoimet	22
4.2.3. Toimintasidonnainen perusrahoitus	22
4.3. Valtakunnallinen rahoitus	23
4.3.1. Valtakunnalliset tehtävät	23
4.3.2. Yhteiskunnallinen palvelutoiminta, alueelliset tehtävät ja taiteellinen toiminta	23
4.3.3. Verkosto- ja muu yhteistyö	23
4.3.4. Valtakunnalliset ohjelmat	24
4.4. Yliopistojen tuloksellisuusraha	24
4.5. Yliopistojen hankerahoitus	24
4.6. Yliopistorahoituksen uudistaminen	25
5. Nykyjärjestelmän arviointia	26

6. Keskeiset ehdotukset	29
6.1. Lähtökohta	
6.2. Rahoitustaso	29
6.2.1. Kustannuspohja	29
6.2.2. Nettouttaminen	29
6.2.3. Opiskelijakohtainen yksikköhinta	30
6.2.4. Investoinnit	30
6.2.5. Ammattikorkeakoulujen yhteiset menot	31
6.3. Ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan laskeminen	32
6.4. Ammatillinen opettajankoulutus	33
6.5. Käsitteet	34
6.6. Ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain suhde	34
6.7. Asian jatkokäsittely	34
7. Taloudelliset vaikutukset	35
8. Muutoksia ammattikorkeakouluopinnoista annettuun lakiin sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin	38
8.1. Yleistä	38
8.2. Laki ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain muuttamisesta	39
8.3. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	46
8.4. Laki ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annetun lain 11 §:n muuttamisesta	51
8.5. Tarkemmat säännökset	52
Eriävä mielipide	53
Liitteet	
Liite 1. Valtionosuuspohjan mukaiset bruttokustannukset toimintoittain (mk/opiskelija) tutkinnoittain	55
Liite 2. Valtionosuuspohjan mukaiset bruttokustannukset (mk/opiskelija) porrastusperusteittain	61
Liite 3. Laskentamalli ammattikorkeakoulun yksikköhinnan määräytymisestä	64
Liite 4. Opetusministeriön ja yliopistojen tulosohejausjärjestelmää ja toimintamenorahoituksen muodostumisperusteita sopimuskaudella 2004 - 2006 selvittävän työryhmän toimeksianto	71
Liite 5. Mahdolliset suoritekriteerit ammattikorkeakoulujen rahoituksessa -muistio	74

1. Ammattikorkeakoulujärjestelmä

Ammattikorkeakouluverkon rakentuminen nykyiseen muotoon on tapahtunut vaiheittain. Väliaikaisia toimilupia myönnettiin ammattikorkeakouluille vuodesta 1991 alkaen. Vakinaistuminen tapahtui vuosien 1996 ja 2000 välillä, kun väliaikaisina toimineille ammattikorkeakouluille myönnettiin vakinaiset toimiluvat. Vuodesta 2000 lähtien ammattikorkeakoulujärjestelmä on toiminut kokonaan vakinaiselta pohjalta. Suomessa toimii opetusministeriön hallinnonalalla yhteensä 29 ammattikorkeakoulua, jotka ovat sijoittuneet alueellisesti katsoen koko maan kattavaksi järjestelmäksi. Sisäasiainministeriön hallinnonalalla toimii lisäksi Poliisiammattikorkeakoulu ja Ahvenanmaalla Ålands yrkeshögskola -niminen ammattikorkeakoulu.

Opetusministeriön hallinnonalalla toimivista ammattikorkeakouluista 7 on yhden kunnan, 11 kuntayhtymän, 8 osakeyhtiön ja 3 säätiön ylläpitämiä. Seuraavassa taulukossa on esitetty eräitä keskeisiä tunnuslukuja ammattikorkeakoulujen toiminnasta AMKOTA-tietokantaan kerättyjen tietojen perusteella. Lisäksi ammatillisen opettajakoulutuksen vuonna 2001 aloitti 1377 henkilöä.

Ammattikorkeakoulut 1996-2001	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Vakinaisia ammattikorkeakouluja	9	16	20	24	29	29
Opiskelijat, tutkintoon johtava koulutus						
yhteensä	44 339	58 590	78 087	96 508	114 147	121 638
nuorten koulutus	37 260	48 706	65 065	79 278	96 617	100 499
aikuiskoulutus	7 079	9 884	13 022	17 230	20 530	21 139
Suoritettut tutkinnot	4 828	6 049	6 955	9 896	14 153	
Aloituspaikat, nuorten koulutus	13 534	18 234	19 948	23 610	24 040	24 230
Opiskelijat, muu koulutus						
opettajankoulutus		1 823	1 778	1 759	2 506	2 558
erikoistumisopinnot		1 414	2 241	2 989	5 358	6 262
avoin amk-opetus, osallistuneet		29	1 593	2 909	6 412	
Opettajat	5 391	6 260	6 940	7 460	7 137	
päätoimiset opettajat	4 056	4 559	5 013	5 222	5 268	
sivutoimiset opettajat	1 335	1 701	1 927	2 238	1 869	
Muu henkilökunta		2 083	2 945	3 642	3 674	
Luennoitsijat	4 119	4 168	7 461	9 183	9 995	

2. Nykyinen rahoitusjärjestelmä

2.1. Yleistä

Ammattikorkeakoulujen nykyinen rahoitusjärjestelmä on osa kuntien valtionosuusjärjestelmää vaikkakin osa ammattikorkeakouluista on kokonaan yksityisiä. Yksityiset oppilaitokset täydentävät Suomen julkista kouluverkostoa. Ne saavat perusrahoituksensa valtiolta, mutta kunnat osallistuvat niiden rahoitukseen samalla tavalla kuin kuntien itse ylläpitämien koulujen rahoitukseen. Yliopistojen rahoitus on rakenteeltaan toisenlainen. Ne ovat valtion laitoksia eivätkä kunnat osallistu niiden perusrahoitukseen.

Valtio maksaa perusrahoituksen koulutuksen järjestäjille toimiville kunnille, kuntayhtymille ja yksityisille. Lain tasolla on säädetty valtion rahoitusosuudeksi 57 % ja kuntien yhteisvastuullisesti 43 % tästä kokonaisuudesta. Kunnan rahoitusosuuteen lisätään julkisen talouden tasapainottamiseksi toteutettujen valtionosuuksien vähennysten perusteella vuosittain kustannustason muutoksen mukaisesti tarkistettava markkamäärä, joka vuonna 2000 oli 647 markkaa asukasta kohden. Valtio kerää kuntien rahoitusosuuden kunnilta siten, että kunkin kunnan osuus määräytyy asukasluvun pohjalta. Kunnan rahoitusosuus ei siten ole riippuvainen sen järjestämän koulutuksen määrästä tai sen asukkaiden koulutukseen osallistumisen määrästä. Se on riippuvainen ainoastaan kunnan asukasmäärästä.

Valtion talousarvioon ammattikorkeakoulun rahoitus merkitään nettomääräisenä, siis kunnan rahoitusosuudella vähennettynä. Valtio hoitaa kuitenkin myös kuntien yhteisvastuullisen rahoitusosuuden maksatuksen koulutuksen järjestäjille. Kunnalle osoitettavasta rahoituksesta vähennetään asukas pohjaisesti määräytyvä kunnan rahoitusosuus koulutuksen rahoitukseen. Sen sijaan kuntayhtymä ja yksityinen koulutuksen järjestäjä saavat perusrahoituksen 100 %:na.

Koulutuksen järjestäjä ei ole yleisesti velvollinen käyttämään kaikkea koulutuksen perusteella määräytyvää rahoitusta juuri koulutukseen. Se voi käyttää nuo rahat mihin tahansa tärkeäksi kokemaansa kohteeseen. Tällä on tavoiteltu kustannustehokkuutta. Tulevien vuosien rahoitus eri koulumuotoihin (yksikköhinta opiskelijaa kohden) on riippuvainen siitä, kuinka paljon koulutuksen järjestäjät tosiasiallisesti käyttävät rahaa koulutukseen. Opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen välisissä tavoite- ja tulossopimuksissa on asetettu hankerahoituksen saamisen ehdoksi, että ammattikorkeakoulun ylläpitäjä myöntää ammattikorkeakoulun käyttömenoihin vähintään perusrahoituksen kokonaan.

Opetustoimen valtionosuusrahoituksesta käyttö- ja perustamiskustannuksiin on säädetty opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998), jäljempänä rahoituslaki, ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa asetuksessa (806/1998), jäljempänä rahoitusasetus.

2.2. Perusrakenne

Valtionosuus maksetaan suoraan koulutuksen järjestäjille. Rahoituksen määräytymisperusteet ovat koulutuksen järjestäjäkohtaisia. Rahoitus määräytyy opiskelijamäärien ja opiskelijaa kohden laskettujen yksikköhintojen mukaisesti (perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakoulut) tai opetustuntien tai muiden vastaavien suoritteiden määrän (vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus) ja asianomaista suoritetta kohden laskettujen yksikköhintojen mukaisesti.

Rahoituksen perusteena olevat opiskelijamäärät lasketaan kaksivaiheisesti. Myönnettäessä valtionrahoitusta seuraavalle varainhoitovuodelle opiskelijamäärinä käytetään varainhoitovuotta edeltävän vuoden toteutuneita opiskelijamääriä. Varainhoitovuoden lopussa myönnetty valtionrahoitus tarkistetaan varainhoitovuonna toteutuneen keskimääräisen opiskelijamäärän mukaiseksi, mutta toteutuneet opiskelijamäärät eivät vaikuta varainhoitovuodelle määrättyihin yksikköhintoihin. Opetustoimen rahoitusjärjestelmä ottaa siten tarkasti huomioon kunakin varainhoitovuonna toteutuneen toiminnan laajuuden.

Opetustoimen ja kirjaston oppilas-/opiskelija-/asukaskohtaiset yksikköhinnat lasketaan rahoituslain mukaisesti joka toinen vuosi koulutuksen järjestäjille ja kirjaston ylläpitäjäkunnille yksikköhintojen määräämistä edeltäneenä vuonna aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perustella tehtävittäin.

Valtioneuvosto päättää vuosittain opetustoimen ja kirjaston tehtäväkohtaiset keskimääräiset yksikköhinnat syyskuun loppuun mennessä seuraavaa vuotta varten. Päätökset perustuvat joka toinen vuosi todellisiin kokonaiskustannuksiin, joihin ns. välivuosina tehdään vain kustannustason muutoksen ja valtion talousarvion sekä lainsäädännön mahdollisten muutosten edellyttämät tarkistukset

2.3. Ammattikorkeakoulujen yksikköhintojen laskenta

Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnan laskennan perustana on valtioneuvoston päättämä rahoituslain mukainen ammattikorkeakoulujen keskimääräinen yksikköhinta. Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat lasketaan ammattikorkeakoulututkinnoittain joka toinen vuosi. Yksikköhintojen laskennassa opiskelijamääränä käytetään varainhoitovuotta edeltävän syksyn opiskelijamäärää (20.9.).

Vuoden 2001 ja vuoden 2002 yksikköhinnat perustuvat ammattikorkeakoulujen sekä väliaikaisten ammattikorkeakoulujen vuoden 1999 toteutuneisiin kustannuksiin. Tutkintokohtaiset yksikköhinnat lasketaan ilman erillisiä vuokria. Ammattikorkeakoulututkinnoittain laskettuja yksikköhintoja korotetaan tutkintoon johtavien koulutusohjelmien kustannuksissa olevien olennaisten erojen perusteella. Yksikköhintaa korotetaan myös niiden opiskelijoiden osalta, joille ammattikorkeakoulun ylläpitäjä antaa erityisiä opetus- tai oppilashuoltopalveluja opiskelijan vamman tai siihen rinnastettavan syyn takia. Korotuksista säädetään rahoitusasetuksessa.

Yksikköhintaa korotetaan opetusministeriön valtiosuuden laskentaperusteeksi vahvistamalla vuosivuokralla, mikäli koulutusta järjestetään toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa.

Opetusministeriö voi päättää myös muusta erityisestä syystä tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta (harkinnanvarainen korotus).

Korotusten vaikutus valtion ja kuntien kokonaismenoihin poistetaan tasauskerroimilla. Tasauskerroin 1 tasaa ammattikorkeakoulututkinnoittain tehtyjä porrastuksia ko. tutkinnon yksikköhintaan. Tasauskerroin 2 tasaa erillisten vuokrien ja harkinnanvaraisten korotusten ja erityisopiskelijoiden korotuksen sekä opiskelijamäärien kohdentumista ammattikorkeakoulutuksen keskimääräiseen yksikköhintaan.

Ammattikorkeakoulun järjestäessä useampaan ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, ammattikorkeakoulun yksikköhinnaksi määrätään eri tutkintoja suorittavien opiskelijoiden määrien ja ammattikorkeakoulututkinnoittain laskettujen yksikköhintojen perusteella laskettu opiskelijamäärällä painotettu keskiarvo. Erikoistumisopintojen ja ammattikorkeakoulun jatkotutkintokokeilun koulutusohjelmien yksikköhinta on sama kuin ammattikorkeakoululle määrätty yksikköhinta.

Ammattikorkeakoulujen käyttökustannusten rahoitus määräytyy edellä mainitulla tavalla opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden keskimääräisen opiskelijamäärän tulosta. Rahoitus tarkistetaan toteutuneen opiskelijamäärän mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Opiskelijamäärien keskiarvo lasketaan painottamalla. 20.1. opiskelijamäärän painoarvo on 7/12-osaa ja 20.9. opiskelijamäärän 5/12-osaa.

2.4. Perustamishankkeen valtionosuus ja -avustus sekä investointilisä

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostamaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai niitä vastaavaa toimenpidettä ja mainittuihin toimenpiteisiin liittyvää irtaimen omaisuuden hankintaa, jos toimenpiteen arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään valtioneuvoston vahvistaman euromäärän suuruiset. Valtioneuvosto on 1.1.2002 alkaen vahvistanut alarajaksi 320 000 euroa. Perustamishankkeista aiheutuvia kustannuksia ei oteta huomioon yksikköhintoja laskettaessa, koska niitä rahoitetaan erikseen niihin myönnettävällä valtionosuudella.

Edellä mainitut arvioidut kustannukset alittavaan hankkeeseen voidaan myöntää valtionosuutta perustamishankkeiden valtionosuutta koskevien säännösten mukaan, jos hankkeen rahoitus muodostuisi koulutuksen järjestäjälle sen heikon taloudellisen aseman vuoksi erityisen rasittavaksi.

Opetusministeriö vahvistaa vuosittain perustamishankkeiden yksikköhinnat euromääräisenä neliometriä tai muuta mittayksikköä kohden. Yksikköhinnat perustuvat toteutuneiden rakennushankkeiden keskimääräisiin kustannuksiin. Perustamishankkeeseen myönnetään valtionosuutta 25 - 50 % perustamishankkeen laskennallisesta perusteesta. Valtionosuus määräytyy kunnan tasatun, asukasta kohti lasketun verotulon perusteella.

Rahoituslain mukaan ammatillisen koulutuksen järjestäjälle ja ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle maksettavaan käyttökustannusten rahoitukseen lisätään maksatusvaiheessa niin sanottu investointilisä, jolla kunnat osallistuvat laskennallisesti näiden koulutusmuotojen perustamishankkeiden kokonaiskustannuksiin. Investointilisiä tarvittavat varat kerätään kunnilta kunnan rahoitusosuuden yhteydessä.

Kuntien rahoitusosuus perustamishankkeisiin on ns. investointilisä. Sen suuruus opiskelijaa kohden on 4,3 % ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulun keskimääräisistä yksikköhinnoista. Jos koulutuksen järjestäjän tai ylläpitäjän yksikköhinta on korotettu erillisellä vuokralla, investointilisiä alennetaan päällekkäisen rahoituksen välttämiseksi.

2.5. Järjestelmän hallinto ja tiedonkeruu

Opetusministeriö tekee valtionapuviranomaisena opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain edellyttämät toiminnan järjestäjäkohtaiset

yksikköhintapäätökset ja valtionosuuspäätökset. Opetushallitus on valtionapuviranomainen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuja opetustoimen valtionavustuksia koskevissa asioissa. Päätösten edellyttämä tietojenkeruu, järjestelmän ylläpito ja kehittäminen on opetusministeriön ja Opetushallituksen välisen tulossopimuksen perusteella Opetushallituksen tehtävänä. Järjestelmän tekninen ylläpito ja kehittäminen on sopimuksella annettu Tampereen yliopiston tietokonekeskuksen tehtäväksi.

Kuntien ja kuntayhtymien järjestämän perusopetuksen, esiopetuksen, lukioiden, kirjastojen sekä kansalaisopistojen kustannustiedot saadaan Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien taloustilaston tiedoista sekä samoin suoritiedot perusopetuksen ja esiopetuksen osalta Tilastokeskuksen tiedonkeruun avulla. Muilta osin tiedonkeruu toteutetaan Opetushallituksen laskentapalvelut -yksikön toimesta, joka päivittää tiedot ja tekee tarvittavat korjaukset tietoaaineistoon. Näiden perusteella määräytyvät opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset yksikköhintojen perusteet.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän ylläpito sekä kustannusten rekisteröinti ja raportointi tapahtuu VALOS-järjestelmässä (opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus- ja kustannusjärjestelmä). Järjestelmän toimittaja on Tampereen yliopiston tietokonekeskus. Järjestelmän tarkoituksena on tuottaa koulutuksen järjestäjille vuosittain käyttökustannusten valtionosuuspäätökset ja maksut kuukausittain.

Päätösten tekemistä varten tehdään joka vuosi kaksi perustietokyselyä suoritteista sekä edellistä vuotta koskeva kustannuskysely. Kustannussovelluksen tietosisältö käsittää ”valtionosuuspohjan” mukaiset käyttömenot ja ”valtionosuuspohjiin” kuulumattomat menot sekä tulot toiminnoittain ja menolajeittain.

Oikaisumenettelystä ja muutoksenhausta opetusministeriön antamiin rahoitusta koskeviin päätöksiin säädetään vapaasta sivistystyöstä säädetyn lain 22 §:ssä sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 56 §:ssä ja menettelyn osalta viitataan kuntien valtionosuuslain 21 ja 22 §:ään. Muutoksenhakumenettely on samanlainen riippumatta siitä, koskeeko päätös kunnan, kuntayhtymän vai rekisteröidyn yhteisön tai säätiön lakisääteistä rahoitusta. Opetuksen laskentajärjestelmän monien yksityiskohtien vuoksi on käytännössä tapahtunut virheitä, jotka ovat osin perustuneet koulutuksen järjestäjien opetusministeriölle toimittamien rahoituksen määräämiseksi tarvittavien tietojen puutteellisuuteen ja osin laskennasta vastaavien viranomaisien tekemiin tallennus- ja muihin vastaaviin virheisiin. Tällaiset järjestelmävirheet on pyritty korjaamaan viranomaisaloitteisesti oikaisuvaatimus- ja muutoksenhakumenettelystä riippumattomasti hallintomenettelylain mukaisessa järjestyksessä.

Vuoden 2000 perusopetuksen, lukioiden, ammatillisen koulutuksen sekä ammattikorkeakoulujen yksikköhintapäätöksistä tehtiin oikaisuvaatimusaikana 45 oikaisuvalitusta, joista 20 perusopetuksen, yksi lukion, 23 ammatillisen ja yksi ammattikorkeakoulun osalta. Näistä oikaisuvaatimuksista viisi hylättiin. Oikaisuvaatimusajan jälkeen korjattiin lisäksi 23 yksikköhintapäätöstä.

2.6. Ylimääräinen valtionavustus ja ammattikorkeakoulujen yhteiset menot

Opetusministeriö voi myöntää ammattikorkeakoululle ylimääräistä valtionavustusta valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa (Laki ammattikorkeakouluopinnoista

(255/1995) 23 §). Vuoden 2002 talousarviossa tähän tarkoitukseen on varattu yhteensä 21 652 000 euroa. Ylimääräisten valtionavustusten osuus koko rahoituksesta on ollut laskeva.

Pääosa avustuksesta käytetään hankerahoitukseen. Suurin osa hankerahoituksesta on näihin aikoihin asti kohdistettu ammattikorkeakoulu-uudistuksen tukiohjelmiaan (opettajien jatkokoulutus, kansainvälistäminen, kirjasto- ja tietopalvelut, tietoverkkojen ja verkko-opiskelu ympäristöjen kehittäminen sekä ura- ja rekrytointipalvelut). Painopistettä on tarkoitus siirtää asteittain enenevässä määrin tutkimus- ja kehitystyön, uusien kehittämishankkeiden ja erillishankkeiden rahoitukseen. Myös opiskelijoiden harjoittelun tukirahoitus on tähän asti ollut melko mittavaa. Lisäksi vuonna 2002 avoimen ammattikorkeakouluopetuksen tukemiseen on käytettävissä valtionavustusta enintään 2 523 000 euroa.

Hankerahoitus on valtionavustusta ja se on aina myönnetty edellytyksellä, että myös saaja osallistuu hankkeen/toiminnan rahoitukseen.

Ylimääräisestä valtionavustuksesta osa kohdistetaan tuloksellisuusrahoitukseen yleisten tuloksellisuuskriteerien perusteella (tehokkuus ja taloudellisuus, vaikuttavuus, kansainvälisyys, sukupuolten tasa-arvon edistäminen sekä ammattikorkeakoulun toiminta- ja uusiutumiskyky). Osa tuloksellisuusrahasta osoitetaan ammattikorkeakouluille korkeakoulujen arviointineuvoston tekemän arvioinnin perusteella. Vuonna 2000 arvioinnin kohteena olivat koulutuksen huippuyksiköt ja viime vuonna aluekehitysvaikutuksen huippuyksiköt. Vuonna 2002 tullaan ammattikorkeakouluille yleisten kriteerien perusteella osoittamaan 1 680 000 euroa ja huippuyksikkökriteerien perusteella samansuuruinen rahamäärä.

Valtio rahoittaa keskitetysti, kuten yliopistopuolellakin, eräitä ammattikorkeakoulujen valtakunnallisia yhteisiä pysyväisluonteisia hankkeita. Tällaisia ovat ammattikorkeakoulujen tietoyhteyksien ja -verkon (FUNET), ammattikorkeakoulujen seurannan ja arvioinnin tietokannan (AMKOTA), ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintajärjestelmän sekä ammattikorkeakoulukirjastojärjestelmien (Voyager, FinELib) rahoitus. Vuonna 2002 näihin tarkoituksiin on valtion talousarviossa varattu yhteensä 4 886 000 euroa.

Viiden ammattikorkeakoulun yhteydessä toimii ammatillinen opettajakorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle myönnetään vuosittain opettajankoulutusta varten valtionavustusta. Lain mukaan valtionavustukset yhteenlaskettuina likimäärin vastaavat opettajankoulutuksesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Vuoden 2002 valtion talousarviossa opettajankoulutuksen valtionavustuksiin on varattu rahaa 9 587 000 euroa.

2.7. Muu rahoitus

Ammattikorkeakoulujen muu rahoitus koostuu kaikesta siitä tulorahoituksesta, jota ammattikorkeakoulut pystyvät saamaan ja hankkimaan perusrahoituksen (yksikköhintarahoitus) sekä hanke- ja tuloksellisuusrahoituksen (valtionavustus) lisäksi.

Maksullisen palvelutoiminnan lisäksi (muistion sivulla kahdeksantoista on esitetty maksullisen palvelutoiminnan tunnuslukuja) vakinaisilla ammattikorkeakouluilla oli vuoden 2000 kustannuselvityksen mukaan tutkintoon johtavan koulutuksen muuta kuin 1 kappaleessa mainittua tulorahoitusta yhteensä 88,6 miljoonaa markkaa.

Tästä tulo-rahoituksesta 17,4 miljoonaa markkaa Euroopan Unionin myöntämää avustusta, joka miltei kokonaisuudessaan kohdistui ammattikorkeakoulujen kansainväliseen toimintaan.

Loppu tulo-rahoitus koostuu lahjoituksista, avustuksista, sponsorituloista, ylläpitäjärahoituksesta erillisiin hankkeisiin ja toimintoihin ja tämän ohella muun muassa tuloista, jotka ammattikorkeakoulu on saanut esimerkiksi yksityis- ja erikoistumisopiskelijoiden maksuina, vuokratuloista, muista käyttökorvauksista, kaluston myyntituloista ja opiskelumateriaalin myyntituloista.

Opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen välisissä tavoite- ja tulossopimuksissa vuosille 2001-2003 on kullekin ammattikorkeakoululle määritetty tavoite ulkopuolisen rahoituksen kasvattamiseksi. Yleisesti asetetun tavoitteen (osuus käyttötalouden tuloista) lisäksi on erikseen asetettu tavoitteet tutkimus- ja kehitystyön tulo-rahoitukselle ja muun palvelutoiminnan tulo-rahoitukselle. Ulkopuolisen rahoituksen edelleen lisääminen on eräs ammattikorkeakoulujen tärkeitä tavoitteita.

3. Ammattikorkeakoulujen talous 2000

3.1. Aineisto

Tämän muistion tiedot perustuvat opetushallituksen tekemään kustannuskyselyyn. Tiedonkeruulomake, sen täyttöohjeet sekä varsin yksityiskohtaisia tietoja kunkin ammattikorkeakoulun taloudesta on saatavissa opetushallituksen internet-sivuilta, (www.oph.fi). Vuoden 2001 ja vanhemmat rahoitustiedot kuvataan tässä muistiossa markkoina. Vuoden 2002 vastaavat tiedot ovat euroina.

3.2. Käyttötalous

3.2.1. Kustannukset

Kustannuseurannassa käyttötalouden menoina pidetään kaikkia kustannuksia lukuun ottamatta yli 2 miljoonan markan investointeja.

Vakinaisten ja väliaikaisten ammattikorkeakoulujen käyttötalouden kokonaiskustannukset olivat yhteensä 3 864 108 000 markkaa. Ne jakautuivat seuraavasti: Valtionosuuteen oikeuttavat kustannukset olivat yhteensä 3 316 915 000 markkaa (86 %), maksullisen palvelutoiminnan kustannukset olivat 459 333 000 markkaa (12 %), maanvuokrat olivat 1 279 000 markkaa (0 %) ja muut kustannukset 86 581 000 markkaa (2 %).

Vakinaisten ammattikorkeakoulujen kustannukset olivat yhteensä 3 506 371 000 markkaa. Valtionosuuteen oikeuttavien kustannusten osuus oli yhteensä 2 978 480 000 markkaa (85 %), maksullisen palvelutoiminnan kustannukset olivat 441 300 000 markkaa (13 %), maanvuokrat 1 194 000 markkaa (0 %) ja muut kustannukset olivat 85 397 000 markkaa (2 %).

Tässä raportissa tarkastellaan pääsääntöisesti vain vakinaisten ammattikorkeakoulujen toimintaa vuodelta 2000.

Kustannustiedoin mitattuna kolme suurinta vakinaista ammattikorkeakoulua olivat Turun ammattikorkeakoulu (266 mmk), Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu (215 mmk) ja Hämeen ammattikorkeakoulu (213 mmk). Kolme pienintä ammattikorkeakoulua olivat Humanistinen ammattikorkeakoulu (17 mmk), Diakonia-ammattikorkeakoulu (36 mmk) ja Pirkanmaan ammattikorkeakoulu (50 mmk). Kolme viimeksi mainittua ammattikorkeakoulua toimivat vielä kevään 2000 väliaikaisina ammattikorkeakouluina.

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusten osuus ko. ammattikorkeakoulun kokonaiskustannuksista oli suurin Mikkelin ammattikorkeakoulussa (25 %), Kajaanin ammattikorkeakoulussa (19 %), Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulussa (18 %), ja pienin Haaga Instituutin ammattikorkeakoululla (1 %), Espoo-Vantaan ammattikorkeakoululla (2 %) ja Humanistisella ammattikorkeakoululla (3 %).

On myös huomattava, että ylläpitäjärahoitus liittyy ammattikorkeakoulun koko toimintaan eikä pelkästään valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan.

Kustannuskyselyssä kysytään myös erikseen ylläpitäjärahoituksen suuruutta. Ajatuksena on ollut tätä kautta selvittää sellaisen ylläpitäjärahoituksen suuruus, josta ylläpitäjä on erikseen tehnyt päätöksen, ja joka ei seuraa ainoastaan ylläpitäjävastuusta ja talousarvion toteutumisen lopputuloksesta. Tällaista ylläpitäjärahoitusta, jota voidaan nimittää yksilöidyksi ylläpitäjärahoitukseksi, oli vakinaisilla ammattikorkeakouluilla yhteensä 136 miljoonaa markkaa eli 3,9 % kustannusten kokonaissummasta. Lukuun tulee kuitenkin suhtautua varauksella. Ylläpitäjärahoitukseen saattaa sisältyä eräissä ammattikorkeakouluissa sellaisia eriä, joiden vastineeksi ylläpitäjä on saanut joko hyödykkeitä tai palveluja. Tällöinhän ei ole kyse tarkoitettusta ylläpitäjän tietoisesta kehittämispainotuksesta ammattikorkeakoulun toimintaan, vaan hyödykkeiden tai palvelujen ostosta.

Yksilöityä ylläpitäjärahoitusta ei kustannusraporttien mukaan ollut 17 ammattikorkeakoululla. Lopuilla 12:llä vuonna 2000 vakinaisella ammattikorkeakoululla ylläpitäjärahoitus vaihteli 1,8 miljoonan markan ja 39,5 miljoonan markan välillä. Kustannusseurannan mukaan yksilöityä ylläpitäjärahoitusta ei yksityisillä ammattikorkeakoululla (12 kpl) ollut. Sen sijaan 5 kunnan ylläpitämää ammattikorkeakoulua (yht. 6 kpl) saa tällaista rahoitusta. Kolmen kohdalla on kuitenkin jätettävä asialle varaus, koska tuottojen ja kustannusten erotus on sellaisenaan merkitty yksilöidyksi ylläpitäjärahoitukseksi. Kuntayhtymän ylläpitämistä ammattikorkeakouluista (11 kpl) 7 on saanut yksilöityä ylläpitäjärahoitusta.

Vakinaisista ammattikorkeakouluista 15 oli sellaisia joilla vuoden 2000 kustannukset olivat tuottoja suuremmat. Erotus oli suurimmillaan 24,4 miljoonaa markkaa. Tuotot olivat kustannuksia suuremmat 11 ammattikorkeakoululla. Näistä 9 oli yksityisiä ja 2 kuntayhtymän ylläpitämiä ammattikorkeakouluja. Suurimmillaan kokonaistuotot olivat 15 miljoonaa markkaa kokonaiskustannuksia suuremmat. Tässä laskelmassa investointilisät ja vuokra-arvot on katsottu ammattikorkeakoulun tuloiksi, mutta yksilöity ylläpitäjärahoitus on jätetty tarkastelun ulkopuolelle.

3.3. Kiinteistöt ja investoinnit

Vakinaisten ja väliaikaisten ammattikorkeakoulujen investoinnit vuonna 2000 olivat yhteensä 451 miljoonaa markkaa. Vastaava luku vuonna 1999 oli 377 miljoonaa markkaa.

Investointikustannukset jakautuivat seuraavasti: rakennusinvestoinnit yhteensä 228 miljoonaa markkaa ja muut investoinnit 222 miljoonaa markkaa. Investointikustannukset olivat siten 12,9 % kokonaiskäyttökustannuksista.

Kustannuskyselyssä investoinnit on jaettu yli ja alle 2 miljoonan markan investointeihin. Valtionosuusjärjestelmässä kaikki alle 2 miljoonan markan investoinnit ovat osa käyttötaloutta. Yli kahden miljoonan markan investointeja kutsutaan perustamishankkeiksi.

Ammattikorkeakoulujen investoinnit (ilman maksullista palvelutoimintaa) vuonna 2000 ja niihin liittyvät poistot jakautuivat seuraavasti:

Investoinnit (1000 mk):	
- rakennukset, perustamishankkeet	177 741
- muut, perustamishankkeet	55 164
- rakennukset, alle 2 mmk	50 634
- muut, alle 2 mmk	167 039
YHTEENSÄ	450 578

Poistot (1000 mk)	
- rakennukset, perustamishankkeet	23 084
- muut käyttöomaisuushankinnat, perustamishankkeet	10 065
- rakennukset, alle 2 mmk	9 810
- muut käyttöomaisuushankinnat, alle 2 mmk	91 529
YHTEENSÄ	134 499

Yli 2 miljoonan markan investointeja ammattikorkeakouluilla oli yhteensä 233 miljoonaa markkaa, joista rakennuksiin liittyviä 178 miljoonaa markkaa. Vakinaisissa ammattikorkeakouluissa vuoden 2000 perustamiskustannukset (yli 2 mmk investoinnit) olisivat keskimäärin ottaen tulleet rahoitetuiksi 3,5 %:n korotuksella yksikköhintaan. Tämä taso ei ole pitkällä ajanjaksolla riittävä turvaamaan ammattikorkeakoulujen tarpeellisia tila- ja kalustoinvestointeja.

Osa investoinneista voidaan rahoittaa EU -rahoituksella. Vuonna 2000 tällaista rahoitusta oli kustannus seurannan mukaan seitsemällä vakinaisella ammattikorkeakoululla.

Yksityisistä ammattikorkeakouluista neljällä oli vuonna 2000 yli 2 miljoonan markan investointihankkeita. Vastaavia hankkeita oli kaikilla kunnan ylläpitämällä ammattikorkeakoululla ja 8 kuntayhtymän ylläpitämällä ammattikorkeakoululla. Yksityisten ammattikorkeakoulujen mahdollisuudet tai tarpeet investointeihin olivat kuntien ja kuntayhtymien ylläpitämiä ammattikorkeakouluja heikompia tai pienempiä.

3.4. Valtionosuuspohjan mukaiset kustannukset

Vain osa ammattikorkeakoulun toiminnasta aiheutuneista kustannuksista on valtionosuuteen oikeuttavia. Valtionosuuden ulkopuolelle jää muun muassa maksullinen palvelutoiminta.

Opiskelijaa kohden valtionosuuteen oikeuttavat kustannukset olivat 34 738 markkaa. Kustannukset jakautuivat seuraavasti:

- opetus	28 258 mk
- kiinteistöt	4 027 mk
- hallinto	2 453 mk
- YHTEENSÄ	34 738 mk

Eniten rahaa opiskelijaa kohden käyttivät Svenska yrkeshögskolan (46 951 mk) Humanistinen ammattikorkeakoulu (43 238 mk), ja Yrkeshögskolan Sydväst (42 321 mk). Vähiten rahaa opiskelijaa kohden käyttivät Espoo-Vantaan ammattikorkeakoulu (25 044 mk) Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu (25 481 mk) ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu (31 937 mk).

Varsinaiseen opetukseen liittyvät kustannukset opiskelijaa kohden olivat korkeimmat ja matalimmat seuraavissa vakinaisissa ammattikorkeakouluissa:

- Svenska yrkeshögskolan	39 337 mk
- Humanistinen ammattikorkeakoulu	36 944 mk
- Helsingin ammattikorkeakoulu	33 773 mk

- Espoon-Vantaan ammattikorkeakoulu	21 646 mk
- Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu	21 194 mk
- Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu	20 431 mk
- KESKIMÄÄRIN	28 258 mk

Kiinteistöihin liittyvät kustannukset opiskelijaa kohden olivat korkeimmat ja matalimmat seuraavissa vakinaisissa ammattikorkeakouluissa:

- Humanistinen ammattikorkeakoulu	8 100 mk
- Yrkeshögskolan Sydväst	6 909 mk
- Hämeen ammattikorkeakoulu	5 950 mk

- Oulun seudun ammattikorkeakoulu	2 470 mk
- Kajaanin ammattikorkeakoulu	2 427 mk
- Espoon-Vantaan ammattikorkeakoulu	1 897 mk
- KESKIMÄÄRIN	4 027 mk

Hallintoon liittyvät kustannukset opiskelijaa kohden olivat korkeimmat ja matalimmat seuraavissa vakinaisissa ammattikorkeakouluissa:

- Arcada - Nylands svenska yrkeshögskolan	4 487 mk
- Diakonia-ammattikorkeakoulu	4 272 mk
- Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu	3 677 mk

- Tampereen ammattikorkeakoulu	1 483 mk
- Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu	1 497 mk
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu	1 615 mk
- KESKIMÄÄRIN	2 453 mk

Kustannukset vaihtelevat suuresti tutkinnoittain. Liitteenä olevassa taulukossa 1 on yhteenveto tutkinnoittaisista kustannuksista opiskelijaa kohden.

Tutkinnon sisällä on kustannuksiltaan hyvin erilaisia koulutusohjelmia. Koulutusohjelmien sisällöt ja toteutustavat saattavat vaihdella erilaisista sisältöpainotuksista johtuen. Nämä tekijät eivät kuitenkaan selitä kaikkea vaihtelua. Osa selittyy historian mukanaan tuomilla rasisiteilla. Menoperusteisen valtionosuusjärjestelmän ja valtion oppilaitosten aikana eri yksikköjen rahoituskäytäntö oli erilainen. Erilaisista syistä johtuen tietyissä paikoissa koulutusohjelman opiskelijoiden määrä saattaa olla niin pieni, että kustannukset opiskelijaa kohden nousevat korkeiksi. Suuria, lähes 2 miljoonan markan hankkeita on useilla kunnan ja kuntayhtymien ylläpitämällä ammattikorkeakouluilla, jotka nostavat menot opiskelijaa kohden selvästi keskimääräistä korkeammalle. Kiinteistö- ja hallintokustannuksissa on sellaista vaihtelua, jota tulisi voida pienentää normaalin rationalisoinnin kautta.

3.5. Opetus

Kustannuskyselyssä opetuksen kustannukset jakautuvat opetustoiminnan, opetuksen tukitoiminnan sekä ura- ja rekrytointitoiminnan kustannuksiksi.

Kustannukset vaihtelevat suuresti tutkinnoittain. Liitteenä olevassa taulukossa 1 on yhteenveto tutkinnoittaisista kustannuksista opiskelijaa kohden.

Opetuskustannusten sisäinen jakautuma vaihtelee voimakkaasti ammattikorkeakouluittain. Tämä voi aiheutua siitä, että koulutuksen järjestämistavat tai esimerkiksi ryhmäkoot samallakin koulutuslalla vaihtelevat huomattavasti ammattikorkeakoulusta toiseen. Toisaalta se voi olla merkinä siitä, että tutkintokohtaiset kustannuserot selittyvät osittain muilla kuin itse tutkinnon sisältöön ja koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömiin kustannuksiin liittyvillä tekijöillä.

3.6. Maksullinen palvelutoiminta

Maksullisen palvelutoiminnan kohdalla tarkastelu kattaa sekä vakinaiset että väliaikaiset ammattikorkeakoulut.

Maksullisen palvelutoiminnan tuotot ja kustannukset 2000 (1000mk)

	yksityiset		kunnan		kuntayhtymän		yhteensä		nettotuotot mk
	kust. mk	tuotot mk	kust. mk	tuotot mk	kust. mk	tuotot mk	kust. mk	tuotot mk	
Valtion hankkima koulutus	31 896	42 202	19 974	21 511	37 994	48 642	89 864	112 355	22 491
Muulla julkisella rahoituk- sella tuettu koulutus	40 481	41 218	18 790	17 470	105 357	97 791	164 628	156 479	- 8 149
Muu maksullinen palvelutoiminta	48 530	51 097	64 581	55 296	91 729	85 026	204 840	191 419	-13 421
Yhteensä	120 907	134 517	103 345	94 277	235 080	231 459	459 332	460 253	921

Maksullisen palvelutoiminnan tuotot olivat kustannusseurannan mukaan 0,9 miljoona markkaa kustannuksia suuremmat.

Maksullisessa palvelutoiminnassa vuonna 2000 teki seitsemällä yksityisillä ammattikorkeakoululla tuotot olivat kustannuksia suuremmat ja neljällä tuotot olivat kustannuksia pienemmät. Yhdellä kunnan ammattikorkeakoululla tuotot olivat kustannuksia suuremmat ja kuudella tuotot olivat kustannuksia pienemmät. Kuntayhtymän ylläpitämistä ammattikorkeakouluista neljällä tuotot olivat kustannuksia suuremmat ja seitsemällä tuotot olivat kustannuksia pienemmät.

3.7. Tilakustannukset

Ammattikorkeakouluilla oli vuonna 2000 tiloja seuraavasti:

Omat tilat	805 853 m ²
Yksikköhinnan korotuksen perusteena olevat vuokratilat	63 937 m ²
Muut vuokratilat	441 185 m ²
YHTEENSÄ	1 310 975 m²

Tilakustannukset vaihtelevat suuresti tutkinnoittain. Liitteenä olevassa taulukossa 3 on yhteenvedo tutkinnoittaisista kustannuksista opiskelijaa kohden.

Kustannuskyselyn tiedot osoittavat, että yksittäistapauksissa ammattikorkeakoulut eivät ole jakaneet tilakustannuksiaan tutkinnoille. Kustannukset keskimäärin neliötä kohden laskettuna olivat 302 markkaa. Ylimmät kiinteistökustannukset 518 mk/m² oli Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoululla ja alimmat kustannukset 127 mk/m² Espoo-Vantaan ammattikorkeakoululla.

Myös tilojen määrä opiskelijaa kohden vaihtelee huomattavasti. Eniten ja vähiten tiloja opiskelijaa kohden oli seuraavilla ammattikorkeakouluilla

- Humanistinen ammattikorkeakoulu	59 m ² /opiskelija
- Lahden ammattikorkeakoulu	21 m ² /opiskelija
- Yrkeshögskolan Sydväst	17 m ² /opiskelija

- Arcada	7 m ² /opiskelija
- Haaga Instituutin ammattikorkeakoulu	7 m ² /opiskelija
- Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulu	7 m ² /opiskelija
KESKIMÄÄRIN	13 m²/opiskelija

4. Yliopistojen toimintamenobudjetointi sopimuskaudella 2001 -2003

4.1. Yleistä

Yliopistobudjetin laadintamenettelyjen muutos alkoi vuonna 1994 toimintamenobudjetointiin siirryttäessä. Vuoden 1997 talousarviossa aloitettiin asteittainen siirtyminen laskennalliseen perusrahoitukseen. Laskennallista mallia sovellettiin ensimmäisellä kolmevuotisella sopimuskaudella 1998 - 2000.

Yliopistojen toimintamenot (29.10.21) muodostuvat sopimuskaudella 2001 - 2003 seuraavasti:

- Perusrahoitus
 - vanha perusrahoituspohja (vuosina 2001 ja 2002)
 - laskennallisen mallin perusteella määräytyvä perusrahoitus
 - toimintasadonnainen perusrahoitus
- Valtakunnallinen rahoitus
- Tuloksellisuusraha
- Hankerahoitus

Toimintamenojen keskinäisessä jakautumisessa on lähtökohtana perusrahoituksen vakaus ja perusrahoituksen merkittävä osuus, noin 85 %, toimintamenoista. Tarkempi jakautuminen päätetään aina vuosittain budjetin valmistelun yhteydessä. Rahoitusjärjestelmän ohjausvaikutuksessa opetusministeriö haluaa korostaa yliopistojen sisäistä ohjausta. Ministeriön käyttämä laskennallinen malli ei ole tarkoitettu yliopistojen sisäiseen rahanjakoon.

Tuloksellisuusrahoituksella palkitaan toiminnan laatua; tuloksellisuusrahan kohdentaminen on yliopiston päätettävissä. Valtakunnallinen rahoitus on perusrahoitusta tukevaa, tiettyihin toimintoihin osoitettavaa lisärahoitusta. Hankerahoitus on kohdennettua lisärahoitusta yliopistojen esittämiin uusiin avauksiin tai uusien tilojen varustamiseen.

4.2. Yliopistojen perusrahoitus

Yliopistojen perusrahoitus määräytyy vapaan, laskennallisen perusrahoituksen (95 %) ja toimintasadonnaisen perusrahoituksen (5 %) pohjalta.

Vapaan perusrahoituksen lähtökohtana on, että se on yliopiston omassa päätösvallassa ilman korvamerkintöjä. Perusrahoituksessa kaudella 1998 - 2000 korvamerkityt täydennyskoulutuksen tukiraha ja rahoitus koulutuksen järjestämiseen akateemisille työttömille sulautetaan perusrahoitukseen. Yliopistoille tarjotaan kuitenkin mahdollisuus käyttää perusrahoitustaan täydennyskoulutuksen hintojen alentamiseen tulossopimukseen merkittyyn määrään asti. Rekrytointipalvelut ovat yliopistojen normaalia toimintaa ja vuodesta 2001 lähtien niiden toiminta rahoitetaan kokonaisuudessaan yliopistojen toimintamenomomentilta (aiemmin erillisrahoitusta momentilta 29.10.22).

Toimintasadonnainen perusrahoitus on korvamerkittyä rahoitusta. Toimintasadonnainen perusrahoitus käsittää nykyisin hankerahoituksena rahoitetun tutkijakoulujen rahoituksen sekä nykyisin perusrahoituksessa korvamerkityn avoimen yliopisto-opetuksen rahoituksen.

Perusrahoitus lasketaan vuosittain. Kolmevuotiseen tulossopimukseen lasketaan myös perusrahoituksen taso koko sopimuskaudella ottaen huomioon ainoastaan laskennallisen mallin vaikutus.

Kuva 1. Yliopistojen perusrahoituksen muodostuminen tulossopimuskaudella 2001-2003

<u>PERUSRAHOITUS</u>					
<i>VAPAA LASKENNALLINEN PERUSRAHOITUS</i>				<i>TOIMINTASIDONNAINEN PERUSRAHOITUS</i>	
<i>Laajuustekijä (20%)</i>		<i>Tutkintopohjainen rahoitus (80%)</i>		<i>Tutkijakoulut (35,8 milj. euroa)</i>	<i>Avoin yliopisto (12,6 milj. euroa)</i>
<i>Palkkakustann. (75%)</i>	<i>Tilakustannukset (25%)</i>	<i>Maisteritutk. (60%)</i>	<i>Tohtoritutk. (40%)</i>		
	- sovitut tilalisäykset - tilakustannusosuus (80%) - neliökoht. tilakustannukset (20%)	- tavoitteet 2/3 - toteutumat 1/3	- tavoitteet 2/3 - toteutumat 1/3		- tavoitteet 2/3 - toteutumat 1/3

Laskennallinen perusrahoitus jaetaan tutkintojen pohjalta määräytyvään rahoitukseen ja laajuustekijän pohjalta määräytyvään rahoitukseen. Pääpaino laskennallisessa mallissa on tutkintopohjaisessa osiossa (4/5).

4.2.1. Laajuustekijä

Laajuustekijän painoarvo mallissa on 1/5, sen avulla turvataan yliopistojen perustehtävien, opetuksen ja tutkimuksen, infrastruktuuria ja perusrahoituksen vakautta. Laajuustekijä muodostetaan toteutuneiden palkkamenojen ja toteutuneiden tilakustannusten perusteella, joihin vaikuttaminen on yliopiston näkökulmasta hidaskäynnin prosessi.

Tilakustannusten laajuustekijä muodostetaan kahdesta tekijästä. Ensimmäisessä, suuruudeltaan merkittävämmässä tekijässä (4/5) tilakustannusten jakajana käytetään vuoden 1999 toteutuneita tilakustannuksia korjattuna tulosneuvotteluissa sovitulla vuosien 2000 - 2003 uusien tilojen vuokrankorotuksilla. Toisessa tekijässä (1/5) tarkastellaan vuoden 1999 toteutuneita huoneistoneliökohtaisia tilakustannuksia ja kohdennetaan rahoitusta niille yliopistoille joiden neliökustannukset ovat keskimääräistä korkeammat. Tilakustannusten laajuustekijä yhteensä on noin viidesosa toteutuneista tilakustannuksista.

4.2.2. Tutkintopohjainen rahoitus

Tutkintojen pohjalta määräytyvä osuus lasketaan sopimuskaudella 2001 – 2003 siten, että 60 % määräytyy koulutuksen ja 40 % tutkimuksen jakokriteereillä. Koulutuksen jakokriteereinä ovat

maisteritutkintojen tavoitteet ja -toteutumukset, tutkimuksen jakokriteereinä tohtoritutkintojen tavoitteet ja -toteutumukset. Tavoitteiden painoarvo on 2/3 ja toteutumien 1/3.

Tutkinnot sisällytetään malliin seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- maisteritavoitteet asetetaan vain täysimittaisille tutkinnoille
- maisteritutkintoja painotetaan koulutusaloittaisilla kustannuskertoimilla
- tohtoritutkinnoille ei aseteta kertoimia
- toteutumissa otetaan huomioon kaikki maisteri- ja tohtoritutkinnot; kuitenkin vain tavoitteeseen asti
- toteutumia verrataan sopimuskaudella 2001 - 2003 vuosittain tavoitteisiin seuraavasti:
 - vuoden 2001 budjetti: vuosien 1997 - 1999 tutkintojen keskiarvo/kauden 1998 - 2000 tavoite
 - vuoden 2002 budjetti: vuosien 1998 - 2000 tutkintojen ka/kauden 1998 - 2000 tavoite
 - vuoden 2003 budjetti: vuosien 1999 - 2001 tutkintojen ka/kauden 2001 - 2003 tavoite.

4.2.3. Kustannuskertoimet

Maisteritutkintojen painotuksessa sovelletaan sopimuskaudella 2001 - 2003 kauden 1998 - 2000 kustannuskertoimia siten, että koulutusaloja tarkastellaan jonkin verran nykyistä ryhmittelyä suurempina kokonaisuuksina. Kertoimien määrittelyssä otetaan huomioon alojen nykyinen ja tavoitteellinen kustannusrakenne, alojen tutkintorakenne ja valtakunnallisina rahoitettavat tehtävät.

Malliin sisällytettävä laajuusosio turvaa kaikkien alojen opetuksen ja tutkimuksen perusvoimavaroja, jolloin tarve eriyttää valtakunnallisessa rahanjakomallissa alojen kertoimia yksityiskohtaisemmin pienenee. Isommissa ryhmissä myös alojen sisäiset kustannuserot erot tasoittuvat paremmin.

Kustannusero-ryhmät sopimuskaudella 2001 - 2003 ovat seuraavat:

I ryhmä (1,25): humanistinen, kauppatieteellinen, oikeustieteellinen, teologinen, terveystieteiden ja yhteiskuntatieteellinen koulutus

II ryhmä (1,5): kasvatustieteellinen, liikuntatieteellinen ja psykologian koulutus

III ryhmä (1,75): teknillistieteellinen, luonnontieteellinen, maatalous-metsätieteellinen koulutus (ml. ravitsemustiede)

IV ryhmä (3,25): farmasia, eläinlääketiede, hammaslääketiede, lääketiede

V ryhmä taidealat: kuvataide ja taideteollinen ala (3,75), musiikki (4,5) ja teatteri ja tanssi (5,5)

4.2.4. Toimintasadonainen perusrahoitus

Toimintasadonainen perusrahoitus käsittää tutkijakoulujen rahoituksen sekä avoimen yliopisto-opetuksen rahoitusta. Rahoitus lasketaan vuosittain.

Tutkijakoulujen rahoitus sopimuskaudella 2001 - 2003 jatkuu aiempien ja mahdollisten uusien päätösten mukaisesti. Avoimen yliopisto-opetuksen erikseen osoitettava rahoitus sopimuskaudella 2001 - 2003 määräytyy laskennallisten kokopäiväisten opiskelijapaikkojen perusteella: sopimuskauden 2001 - 2003 tavoitteet (2/3) ja edellisten kolmen vuoden toteutumien keskiarvo (1/3). Rahoitusta lisätään vuoden 2000 tasosta (60 milj. mk), rahoituslisäyksen tarkoituksena on erityisesti lisätä verkko-opintojen tarjontaa osana virtuaaliyliopiston kehittämistä.

4.3. Valtakunnallinen rahoitus

4.3.1. Valtakunnalliset tehtävät

Yliopistojen valtakunnallisten tehtävien kriteerit ja kriteereihin soveltuvat tehtävät sopimuskaudella 2001 - 2003 ovat seuraavat:

* Tehtävällä on huomattavaa valtakunnallista koulutus-, tutkimus- tai kulttuuripoliittista merkitystä ja se on sellaisena yliopistolle osoitettu laissa, asetuksessa tai opetusministeriön päätöksellä; tehtävä ei suoraan liity tutkintojen tuottamiseen.

* Tehtävällä on erityinen koulutus-, tutkimus tai sivistyspoliittinen funktio koko yliopistolaitoksen tasolla ja siihen sisältyy kansallinen vastuu tietyn tehtävän hoitamisesta, se palvelee laajasti myös muita yliopistoja, eri viranomaisia tai yleensä yhteiskuntaa; tehtävä ei suoraan liity tutkintojen tuottamiseen tai tutkintomäärät ovat vähäisiä.

* Yliopiston vastuulle annettu tehtävä, jolla on koulutus-, tutkimus- tai sivistyspoliittista erityismerkitystä; ei tuota rahoitusmalliin sisältyviä tutkintoja tai tutkintojen määrää on vähäinen.

* Yliopiston vastuulle annettu tehtävä, jolla on koulutus-, tutkimus- tai sivistyspoliittista erityismerkitystä; merkittävä laitepainotteisuus, tutkintojen määrä on vähäinen.

Lisäksi tehtävän valtakunnallisuutta voi painottaa tehtävän merkitys yliopiston profiloitumisen kannalta,

4.3.2. Yhteiskunnallinen palvelutoiminta, alueelliset tehtävät ja taiteellinen toiminta

Yliopistojen yhteiskunnallista palvelutehtävää ja alueellista toimintaa, joka ei tule suoraan rahoitetuksi mallin kautta tuetaan sopimuskaudella 2001 - 2003 rahoituksella, joka määräytyy kolmen osatekijän perusteella:

- yliopiston suhteellinen osuus yhteiskunnalliseen palvelutoimintaan kohdistuneesta budjettirahoituksesta keskimäärin kolmena edellisenä vuonna; vähentävänä tekijänä otetaan huomioon yliopiston valtakunnallisiin tehtäviin saama rahoitus (jaetaan toteutumien suhteessa kaikille)
- merkittävät alueelliset kehittämiskeskukset

Taidealojen (teatteri- ja tanssiala, kuvataide, musiikki- ja taideteollinen ala) taiteellista toimintaa kompensoidaan rahoituksella, joka määräytyy taidealojen palkkakustannusten suhteessa. Lisäksi kompensoidaan taideyliopistojen ostamia kielikeskuspalveluja ja opettajien pedagogisia opintoja.

4.3.3. Verkosto- ja muu yhteistyö

Yliopistojen yhteistyön lähtökohtana on, että yliopistot sopivat keskenään yhteistyöstä ja myös sen järjestämiseen mahdollisesti liittyvät rahoitusratkaisut. Poikkeuksena sopimuskaudella 2001 - 2003 rahoitetaan valtakunnallisena rahoituksena tiettyjen yhteistyöverkostojen koordinoitua ja opiskelijoiden sivuaineopiskelua.

4.3.4. Valtakunnalliset ohjelmat

Sopimuskaudella 2001 - 2003 toteutetaan seuraavia valtakunnallisiin painoaloihin liittyviä ohjelmia:

- tietoteollisuuden lisätoimenpideohjelma
- koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategiaohjelma, erityisesti virtuaaliyliopistohanke
- opettajien koulutuksen kehittämisohjelma (ml LUMA-talkoot)
- opetuksen kehittäminen
- lääkärinkoulutuksen laajentaminen
- kieliteknologia
- liiketaloudellinen osaaminen

Lääkärinkoulutuksen laajennusohjelma ja tietoteollisuusohjelma jatkuvat sopimuskauden 1998 - 2000 linjausten mukaisesti. Muiden ohjelmien rahoituksen opetusministeriö valmistelee ottaen huomioon yliopistojen tulossopimusesitykset.

4.4. Yliopistojen tuloksellisuusraha

Tuloksellisuusrahan määrä ja jakautuminen eri kriteereiden kesken päätetään vuosittain. Tuloksellisuusrahan tarkat laskentaperusteet esitetään vuosittain erillisessä muistiossa.

Sopimuskauden 2001 - 2003 tuloksellisuuskriteerit ovat seuraavat.

- Tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan laatu
- Koulutuksen laatu
- Yliopistokohtainen arvio (opetusministeriön arvio tavoitteiden saavuttamisesta vuosittaisen raportoinnin pohjalta).

4.5. Yliopistojen hankerahoitus

Sopimuskaudella 2001 - 2003 noudatetaan seuraavia linjauksia:

Hankerahoituksella rahoitetaan ensisijaisesti yliopistojen profiloitumista tukevia uusia avauksia, joiden käynnistämiseen yliopistot selvästi tarvitsevat lisärahoitusta.

Hankerahoituksessa tarkastellaan varustamishankkeita omana kokonaisuutenaan: varustetaan (kalusteet, laitteet) vain sellaisia uusia tiloja, joiden hankesuunnitelmat on tulosneuvotteluissa hyväksytty.

Hankerahoituksesta neuvotellaan vuosittain. Hankerahoitus sovitaan vuodeksi (useimmat varustamishankkeet) tai kolmeksi vuodeksi (uudet koulutushankkeet). Yliopistolla on aina omavastuu hankkeista. Uudet koulutukset otetaan huomioon tutkintotavoitteissa viiden vuoden kuluttua.

Hankerahoituksen seuranta ja raportointi järjestetään osana toimintakertomusraportointia siten, että hankerahan käyttöä ja vaikutuksia voidaan jatkuvasti arvioida.

4.6. Yliopistorahoituksen uudistaminen

Opetusministeriö on asettanut 10.10.2001 projektin kehittämään ministeriön ja yliopistojen välistä tulosohjausjärjestelmää ja toimintameno-rahoituksen muodostumisperusteita sopimuskaudelle 2004-2006. Projektin tehtävänä on:

1. Kerätä nykyisestä opetusministeriön ja yliopistojen välisestä tulosohjausjärjestelmästä saatuja kokemuksia.
2. Tarkistaa yliopistojen toimintamenojen rahoitusjärjestelmän muodostumisperusteet.
3. Tehdä ehdotuksia opetusministeriön ja yliopistojen välisen tulosohjausjärjestelmän kehittämiseksi erityisesti tulossopimusmenettelyn, tulostavoitteiden asettamisen, seurannan ja raportoinnin osalta.

Projektin tulee saattaa työnsä valmiiksi 30. syyskuuta 2002 mennessä. Projektin toimeksianto kokonaisuudessaan on tämän muistion liitteenä 4.

5. Nykyjärjestelmän arviointia

Ammattikorkeakoulujärjestelmän kokeiluvaihe on päättynyt ja kaikki ammattikorkeakoulut ovat vakinaisia syksystä 2000 alkaen. Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmä on muistuttanut rakenteeltaan ammatillisten oppilaitosten rahoitusjärjestelmää ja se on poikennut olennaisesti yliopistojen rahoitusjärjestelmästä. Rahoituksen periaatteet poikkeavat myös olennaisesti eurooppalaisten korkeakoulujen vaihtelevista rahoitusperiaatteista.

Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmää on usealta taholta esitetty muutettavaksi koko sen ajan jonka ammattikorkeakoulut ovat olleet vakinaisina olemassa. Seminaareissa ja vastaavissa tilaisuuksissa on myös hahmoteltu sitä suuntaa, mihin rahoitusta tulisi kehittää.

Pitkälti tämän keskustelun seurauksena opetusministeriö asetti 1.2.1999 professori Pentti Meklinin selvitysmieheksi selvittämään erityisesti ammattikorkeakoulujen tulorahoituksen muodostumista ja tarpeita rahoitusjärjestelmän kehittämiseksi.

Professori Pentti Meklin jätti esityksensä ministeriölle keväällä 2000 (Meklin, Kohtamäki, Valkama: Ammattikorkeakoulujen taloushallinto. Taloudenhoidon perusteet ja käytäntö. Tampereen yliopiston kunnallistieteiden laitos. Suunnittelusarja 51/2000). Hänen mukaansa "nykyisen rahoitusjärjestelmän arviointi osoitti, että (ammattikorkeakoulujen) rahoitus on monimuotoinen, mitä on pääsääntöisesti pidettävä myönteisenä. Sen sijaan keskeisessä rahoitusmuodossa yksikköhintarahoituksessa on monia kriittisiä kohtia."

Selvitysmies Meklin asetti rahoitusjärjestelmälle viisi kriteeriä, jotka rahoitusjärjestelmän tulisi täyttää mahdollisimman hyvin: kannustavuus, autonomisuus, ohjaavuus, oikeudenmukaisuus ja rahoituksen riittävyys.

Nykyisessä yksikköhintarahoituksessa on Meklinin mukaan kaksi ilmeistä kannustinongelmaa. Ensiksikin nykyinen yksikköhintajärjestelmä määräytyy ammattikorkeakouluille opiskelijamäärän perusteella. Se kannustaa tutkinto-opiskelijamäärän ylläpitämiseen, ei niinkään oman prosessin kehittämiseen ja opiskelijoiden valmistumisesta huolehtimiseen. Tällaista kannustavuuden puutetta kuitenkin lieventävät neuvottelumekanismi ja se, että rahoitusta ei myönnetä yliaikaisista opiskelijoista. Toinen ongelma liittyy opiskelijakohtaisen yksikköhinnan määräytymiseen kustannuspohjan kautta. Järjestelmä ei kannusta tehokkaaseen toimintaan vaan kasvattamaan kustannuspohjaa.

Meklinin mukaan ensisijassa verorahoituksella toimivan järjestelmän tulee olla sellainen, että veronmaksajia edustavat tahot voivat tietyissä rajoissa ohjata rahoituksella ammattikorkeakoulujen toimintaa. Oleellisin asia ohjaavuudessa on se perustuuko ohjaus sitoviin määräyksiin vai kannustimiin. Nykymuotoisella yksikköhintarahoituksella ei ole kovin hyvää ohjausvaikutusta. Erillisrahoitus tarjoaa paremmat mahdollisuudet toiminnan suuntaamiseen.

Meklinin mukaan ammattikorkeakoulunrahoitukseen liittyvä autonomia riippuu ohjauksen sisällöstä. Kyse on siitä miten itsenäisesti ammattikorkeakoulu voi rahoitustaan hankkia ja käyttää. Rahoituksen moninaisuus kannustevaikutusten ohella sekä lisää että vähentää autonomiaa. Tällä hetkellä autonomisuus vaihtelee rahoituslähteittäin. Ylläpitäjälle osoitetun yksikköhintarahoituksen voi ylläpitäjä käyttää muuhunkin kuin ammattikorkeakoulun tutkintokoulutukseen.

Rahoituksen oikeudenmukaisuuden suhteen Meklin näkee ongelmaksi sen, että yksikköhintarahoitus on sama kaikille ammattikorkeakouluille niiden erilaisuudesta (esim. ylläpitomuoto tai koko) riippumatta. Lähtökohtaisesti yksikköhintarahoitus suosii opiskelijamäärältään suurempia yksiköjä ja suuria opiskelijamääriä, koska suuremmat yksiköt saattavat hyötyä mittakaavaeduista.

Rahoituksen riittävyteen liittyvänä ongelmana Meklin mainitsee esityksessään 1990-luvun laman seurauksena toteutetut yksikköhintaleikkaukset, jotka nyt kuitenkin ovat poistuneet.

Meklin suosittelee esityksessään sitä, että ammattikorkeakoulujen rahoituksessa siirryttäisiin ensisijaisesti suoriteperusteiseen rahoitusmalliin, jossa rahoitus määrittäisi, päinvastoin kuin nykyisessä prosessiperusteisessa järjestelmässä, valmistuneiden määrän tai jonkun muun vastaavaan tuotoksiin liittyvän suoritekriteerin perusteella.

Eri yhteyksissä nykyistä järjestelmää on arvosteltu muun muassa seuraavista näkökulmista:

- Nykyinen järjestelmä ei ole erityisen läpinäkyvä. Ulkopuolisille ja myös ammattikorkeakouluissa työskenteleville on erityisen hankalaa selvittää kuinka ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat muodostuvat. Ammattikorkeakouluopinnoista annettu laki ei kerro rahoituksesta juuri mitään. Yksikköhinnan muodostuminen on myös laskentateknisesti niin monimutkainen prosessi, että sitä on vaikeaa selvittää asiaan vihkiytymättömille.
- Erityisen ongelman muodostaa suuri vaikeus verrata yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusta toisiinsa. Tästä on ollut seurauksena se, että puolin ja toisin on esitetty perusteettomia arvioita yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusasemasta.
- Nykyisen opiskelijakohtaisen yksikköhinnan on katsottu soveltuvan parhaiten homogeenisiin yksialaisiin ammattikorkeakouluihin. Tutkintokohtaisen laskennan lukuisine porrastuksineen on katsottu tukeutuvan liikaa menneisyyteen ja siirtävän menneisyyden rahoitusrakenteita tulevaisuuteen.
- Nykyinen rahoitus mitoituu pelkästään opiskelijamäärän perusteella, eikä sen määrittämisessä oteta huomioon ammattikorkeakoulun toiminnan moninaisuutta. Viime vuosina ovat keskeisiksi tehtäviksi tulleet muun muassa tutkimus- ja kehitystyö sekä aluevaikutustyö.
- Ammattikorkeakoulujen identiteetin kannalta ja ammattikorkeakoulujen mieltämiseksi osaksi korkeakoululaitosta on pidetty ongelmallisena sitä, että järjestelmä käsitteistöltään poikkeaa kokonaan yliopistojen rahoitusrakenteista ja liittyy ammattikorkeakouluja edeltävään vaiheeseen, ammatillisten oppilaitosten rahoituskäsitteistöön.
- Tutkinnoittaisen yksikköhinnan määrittämisen on katsottu vaikeuttavan ammattikorkeakoulujen tavoitteellista johtamista. Laskennassa käytettyjen "yksikköhintojen" on eri aloilla katsottu kuuluvan "luonnonlain" kaltaisella tavalla kullekin alalle sellaisenaan. Tästä on eräissä tapauksissa ollut seurauksena strategisen johtamisen tilan kaventuminen.

- Nykyinen yksikköhinnan laskentatapa suosii isoja yksiköjä, jotka voivat hyödyntää volyymiaan. Laskenta ei ota huomioon myöskään sitä, että kaikilla ammattikorkeakouluilla on niiden koosta riippumattomat perustoiminnot.
- Investointien rahoitus on koettu erityisen ongelmalliseksi. Rahoituksen määrä on katsottu riittämättömäksi. Tämän lisäksi erityisen suurena ongelmana on pidetty sitä, että investointirahoituksen ennakoitavuus on ollut erityisen huonoa. Lisäksi tilakustannusten moninainen kohtelu eri tilanteissa (oma rakentaminen/vuokraaminen) on johtanut epätarkoituksenmukaisiin ratkaisuihin, koska päätöksen ration takana ei ole ollut pelkästään ratkaisun tarkoituksenmukaisuus ja edullisuus, vaan myöskin erilaisiin ratkaisuihin mahdollisesti liittyvä erilainen valtion tuki.

6. Keskeiset ehdotukset

6.1. Lähtökohta

Työryhmä on pyrkinyt rakentamaan ehdotuksensa siten, että rahoitusjärjestelmä tukisi selvitysmies Meklinin hyvälle rahoitusjärjestelmälle asettamia kriteerejä: kannustavuus, autonomisuus, ohjaavuus, oikeudenmukaisuus ja rahoituksen riittävyys. Näistä viimeainittu ei sisällynyt työryhmän toimeksiantoon. Työryhmän työn ulkopuolelle oli rajattu rahoituksen tasoon liittyvät kysymykset. Työryhmä on kuitenkin joutunut sivuamaan näitä kysymyksiä muun muassa nettouttamisen ja investointeihin liittyvän rahoitusmallin kautta. Työryhmän toimeksiannossa korostettiin erityisesti oikeudenmukaisuutta ja kannustavuutta. Lisäksi toimeksiannossa asetettiin tavoitteeksi se, että rahoituksen tulee tukea nykyistä paremmin korkeakoulun infrastruktuurin tarpeita.

Työryhmä ei ehdota muutoksia valtion ja kuntien rahoitussuhteeseen. Ammattikorkeakoulujen rahoitus koostuisi jatkossakin valtion ja kuntien rahoitusosuudesta. Työryhmä ei ehdota muutosta myöskään siihen, että ammattikorkeakoulujen julkinen rahoitus on osa kuntien valtionosuusjärjestelmää. Myös valtionosuuksien maksatuksen ehdotetaan säilyvän ennallaan.

6.2. Rahoitustaso

6.2.1. Kustannuspohja

Kustannuspohjan määrittämiseen ei esitetä olennaisia muutoksia. Hyväksyttävät, toteutuneet kustannukset muodostaisivat edelleen yksikköhinnan laskennan pohjan.

6.2.2. Nettouttaminen

Laskettaessa yksikköhintoja toteutuneiden kustannusten perusteella noudatetaan bruttoperiaatetta, eli koulutuksen järjestäjien saamia tuloja ei vähennetä yksikköhintojen laskemisen perusteena käytettävistä kustannuksista. Näin ollen myöskään koulutuksen järjestäjille myönnettyjä erilaisia harkintaan perustuvia valtionavustuksia ei vähennetä valtakunnallisista kokonaiskustannuksista laskettaessa yksikköhintoja. Tämä voi johtaa osittain kaksinkertaiseen rahoitukseen sitä kautta, että käytettäessä avustuksia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti käyttötarkoituksiin, avustukset kustannuspohjien kautta nostavat myös valtionosuuden perusteena käytettäviä yksikköhintoja. Ongelma poistuisi, jos lainsäädäntöä muutettaisiin siten, että myönnetyt harkinnanvaraiset valtionavustukset vähennettäisiin valtakunnallisista kustannuspohjista yksikköhintoja laskettaessa.

Edellä mainitusta syystä työryhmä ehdottaa opetusministeriön maksamien harkinnanvaraisten valtionavustusten vähentämistä kustannuspohjasta ennen yksikköhinnan laskemista. Tätä ei kuitenkaan voida tehdä yksinomaan ammattikorkeakoulujen kohdalla, vaan vastaavan vähentämisen tulee tapahtua valtionosuusjärjestelmän kaikissa osissa. Ammattikorkeakouluja ei voida asettaa tässä suhteessa eriarvoiseen asemaan muiden oppilaitosmuotojen kanssa.

6.2.3. Opiskelijakohtainen yksikköhinta

Työryhmä ehdottaa säilytettäväksi järjestelmän, jossa ammattikorkeakoulun kunakin vuonna saama rahoituksen määrä määräytyy ammattikorkeakoululle vahvistetun yksikköhinnan ja asianomaisen ammattikorkeakoulun toteutuvan opiskelijamäärän tulona. Näin ammattikorkeakoulun lopulliseen valtiosuuteen vaikuttaisi edelleen nykyiseen tapaan opiskelijamäärässä tapahtuvat muutokset.

6.2.4. Investoinnit

Käyttökustannusten ja perustamishankkeiden pitäminen erillään toisistaan aiheuttaa tilanteita, joissa tehtävien ratkaisujen taustalla eivät ole pelkästään tarkoituksenmukaisuus ja taloudellisuustekijät. Ratkaisun taustalla saattavat olla tekijät, joissa arvioidaan myös sitä, missä määrin erilaiset valinnat vaikuttavat valtiosuuksien tai valtionavustusten määrään.

Edellä mainitusta syystä rahoitusjärjestelmässä ei tulisi olla keinotekoista erottelua yli ja alle 320 000 euron markan kustannuksiin (nykyinen käyttökustannusten ja perustamishankkeiden raja). Yksittäiset investoinnit, etenkin rakennushankkeet, ovat kuitenkin usein niin isoja, ettei niitä sellaisenaan voida ottaa mukaan yksittäisen vuoden kustannuspohjaan. Ne vaikuttaisivat liikaa yksittäisen vuoden rahoitustasoon. Tästä syystä työryhmä ehdottaa mallia, jossa poistot olisivat kustannuspohjaan hyväksyttäviä menoja ja taseeseen kirjattavat erät otettaisiin kustannuspohjaan vain poistojen kautta. Ehdotuksella pyritään siihen, että järjestelmä olisi neutraali sen suhteen toimivatko ammattikorkeakoulut omissa tai vuokraamissaan tiloissa.

Perustamishankkeiden rahoitusjärjestelmän uudistamista on käsitelty kahdessa opetusministeriön asettamassa työryhmässä (16.4.1999, OPM 11:1999 ja 29.12.2000, OPM 2:2001 (johon sisältyy välimietintö 18.2.2000)).

Työryhmissä tarkasteltiin mahdollisuutta luopua nykyisestä erillisestä perustamishankkeiden valtiosuusjärjestelmästä liittämällä perustamishankkeiden rahoitus osaksi käyttökustannusten valtionrahoituksen perusteena olevia yksikköhintoja.

Työryhmän muistiossa 11:1999 "investointien rahoitus opetustoimessa" tarkasteltiin kahta erilaista rahoituksen perusmallia, joilla valtio voisi rahoittaa perustamishankkeita käyttökustannusten valtionrahoituksen perusteena käytettävien yksikköhintojen kautta. Tarkasteltavat mallit olivat kustannusmalli ja prosenttimalli. Kustannusmallissa koulutuksen järjestäjille investoinneista aiheutuvat kustannukset otettaisiin käyttökustannusten tavoin huomioon, kun yksikköhintoja lasketaan todellisten kustannusten mukaan joka toinen vuosi. Prosenttimallissa yksikköhintoja korotettaisiin kaikille yhtä suurella tai kunnittain, koulutuksen järjestäjittäin taikka toimintoittain vaihtelevalla, lainsäädännössä määrättävällä prosenttiosuudella ilman, että investoinneista aiheutuneita kustannuksia otettaisiin kustannuspohjissa huomioon laskettaessa yksikköhintoja.

Työryhmä 2:2001 "investointien rahoitus opetustoimessa II" tarkasteli välimietinnössään käyttökustannusten valtiosuuden perusteena olevien yksikköhintojen korottamista investointimenojen perusteella kahden erilaisen mallin pohjalta. Ensimmäisessä mallissa korotus tehtäisiin prosenttiosuutena kunkin koulutusmuodon yksikköhintojen keskimääräisestä markkamäärästä. Toisessa mallissa investoinneista valtionrahoituksen saajille aiheutuneet kustannukset otettaisiin huomioon käyttökustannusten yksikköhinnoissa kirjanpitolain mukaisesti

toteutettujen poistojen suuruisina. Lopullisessa mietinnössään työryhmä ehdotti, että lukiossa, ammatillisessa peruskoulutuksessa, ammatillisessa lisäkoulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja taiteen perusopetuksessa luovuttaisiin erillisestä investointien valtionosuus- tai avustusjärjestelmästä ja perustamishankkeiden rahoitus kytkettäisiin osaksi käyttökustannusten yksikköhintajärjestelmää ja, että jatkovalmistelussa hyödynnettäisiin näissä kahdessa työryhmässä tarkasteltuja rahoitusmalleja.

Työryhmä 2:2001 selvitti alustavasti, miten lukion, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannusten perusteena olevia yksikköhintoja voitaisiin korottaa otettaessa investoinnit huomioon mainituissa yksikköhinnoissa. Yksikköhintojen korottamiseen käytettävissä oleva markkamäärä laskettiin sen mukaan, kuinka paljon valtion talousarvioon oli vuosittain keskimäärin sisällytynyt perustamishankkeiden myöntämisvaltuutta vuosina 1991-2000. Laskelmat tehtiin vuoden 2000 kustannustasossa.

Vuoden 2000 kustannustietojen mukaan ammattikorkeakouluilla oli perustamishankkeisiin liittyviä poistoja ainoastaan 33 149 000 markkaa (5 575 000 euroa). Poistojen määrä kasvaa kohtuullisen hitaasti myös jatkossa. Osittain siksi, että omaisuusarvot ovat taseissa verraten matalat muun muassa lahjoituksena saatujen kiinteistöjen takia tai perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien takia. Merkittävä osa ammattikorkeakoulujen omista kiinteistöistä on valtion oppilaitosten kunnallistamisen yhteydessä kunnallisille oppilaitosten ylläpitäjille lahjoitettuja valtion kiinteistöjä.

Poistojärjestelmään siirtymisen myötä poistuisivat investointilisä (4,3 %) ja vuokratiloihin liittyvät erilliset korotukset sekä erillinen valtionosuus perustamishankkeisiin. Lisäksi kustannuspohjasta poistuisivat nykyisin käyttökustannuksiin luetut pienet alle 320 000 euron investoinnit. Ne huomioitaisiin vain poistojen kautta. Jotta muutos ei heikentäisi ammattikorkeakoulujen rahoitusasemaa nykyiseen verrattuna ammattikorkeakouluille tulee säädöksillä taata vähintään nykyisen rahoitustason takaava korotus laskennalliseen yksikköhintaan. Edellä mainittu investointiryhmä arvioi nykyisen rahoitustason turvaavan korotuksen olevan 7,5 % nykyisin perusteiden laskemista yksikköhinnasta. Työryhmä katsoo, että edellä mainitun investointiryhmän laskelmat tulee pikaisesti saattaa ajan tasalle. Laskelmissa tulee selvittää muutosten vaikutukset valtion ja kuntien rahoitussuhteeseen. Investointien rahoitusratkaisun tulee turvata ammattikorkeakoulujen pitkäjänteisen kehittämisen ja uusien aluekehitykseen ja tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyvien tehtävien hoitamisen.

6.2.5. Ammattikorkeakoulujen yhteiset menot

Ammattikorkeakoulujärjestelmän kehittämisen kannalta on ollut ongelmallista se, että keskitettyyn kehittämiseen (hankerahoitus, tuloksellisuusrahoitus ja erityisesti ammattikorkeakoulujen yhteiset menot) tarkoitettujen menojen olleet suhteellisen staattisia. Tästä on aiheutunut ammattikorkeakoululaitokselle eräitä ongelmia. Uusien kehittämishankkeiden (esimerkiksi ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteinen kirjastojärjestelmä ja FUNET-tietoverkko) käynnistämiseen ja kehittämiseen esimerkiksi yhdessä yliopistolaitoksen kanssa on ollut erityisen vaikeaa löytää tarvittavaa rahoitusta. Tästä syystä työryhmä esittää, että ennen yksikköhinnan laskemista kustannuspohjasta voitaisiin irrottaa tietty määräraha edellä olevan kaltaisiin tarkoituksiin. Vastaavasti, kun yksittäiseen hankkeeseen tarvittavaa rahaa ei enää tarvittaisi, se voitaisiin palauttaa kustannuspohjaan ennen yksikköhinnan määrittämistä.

6.3. Ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan laskeminen

Työryhmä ehdottaa ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan laskentaan muutoksia. Nykyistä pelkästään opiskelijamäärään liittyvää laskentatapaa ei pidetä edellä muistiossa esitetyistä syistä hyvänä.

Työryhmä katsoo, että yksikköhinnan tulisi nykyistä tasapuolisemmin kohdella eri kokoisia ja rakenteeltaan erilaisia ammattikorkeakouluja. Yksikköhinnan tulisi myös nykyistä paremmin kuvastaa ammattikorkeakoulun toiminnan erilaisia piirteitä, eikä se saisi mitoitua pelkästään yhden tekijän perusteella. Muutokset yksittäisen ammattikorkeakoulun nykyiseen rahoitustasoon eivät kuitenkaan saisi olla niin isoja, että uuteen tilanteeseen sopeutumisesta aiheutuisi erityisiä ongelmia. Sen sijaan uuteen järjestelmään on syytä sisältyä nykyistä parempaan toimintaan kannustavia tekijöitä.

Tämän mietinnön liitteenä 6 on keväällä 2001 työryhmässä käsitelty muistio, jossa selvitettiin erilaisia kriteereitä (niiden etuja ja haittoja sekä vaikutuksia), joita voidaan käyttää rahoituksen suuruuden määrittäjinä.

Monivaiheisen keskustelun jälkeen työryhmä on päätenyt siihen, että valtioneuvoston asetuksella tulisi säätää yksikköhinnan määrittäminen seuraavien kriteerien perusteella:

Kaikille tasasuuruinen erä.

Kaikilla ammattikorkeakouluilla on niiden koosta riippumatta tietyt perustoiminnot. Tasasuuruisella erällä ei ole tarkoitus kattaa kaikkea perustoimintojen rahoitusta, mutta se tulee mitoitaa siten, että pienillekin monialaisille ammattikorkeakouluille suuntautuu riittävästi resursseja perustoimintojen hyvään hoitamiseen. Työryhmä esittää, että kokonaisrahoituksesta irrotetaan tähän tarkoitukseen neljä prosenttia, joka jaetaan yhtä suurina euromäärinä jokaiselle ammattikorkeakoululle. Ottamalla huomioon ammattikorkeakoulun opiskelijamäärä saadaan kullekin ammattikorkeakoululle tämän kriteerin perusteella määräytyvä osa kyseisen ammattikorkeakoulun yksikköhinnasta.

Normiaikainen opiskelijamäärä.

Jotta muutokset ammattikorkeakoulujen välillä eivät muodostuisi liian suuriksi tulee tämän erän olla kohtuullisen suuri. Työryhmän esitys on 61 prosenttia kokonaisrahoituksesta. Nykyistä tutkintokohtaista laskentaa tulisi työryhmän näkemyksen mukaan yksinkertaistaa ja käytettyjä porrastuksia vähentää. Opiskelijamäärä laskettaisiin nykyiseen tapaan siten, että mukana olisivat normiaikaiset ammattikorkeakoulututkintoon nuorten koulutuksessa ja aikuiskoulutuksessa opiskelevat sekä erikoistumisopinnot suorittavat opiskelijat ja ammattikorkeakoulujen jatkotutkintokokeilussa mukana olevat opiskelijat.

Suoritetut tutkinnot

Työryhmä katsoo, että kansainvälisen kehityksen mukaisesti rahoituksessa tulee ottaa panostekijöiden lisäksi huomioon myös toiminnan tuotokset. Kriteerin painoksi yksikköhinnan määrittämisessä esitetään 25 prosenttia. Tämä laskettaisiin siten, että kokonaisrahoituksesta irrotettaisiin mainittu prosenttimäärä euroja, joka jaettaisiin

ammattikorkeakoulujen kesken samassa suhteessa kuin niissä on tutkinnon suorittaneita. Ottamalla huomioon ammattikorkeakoulun opiskelijamäärä saadaan kullekin ammattikorkeakoululle tämän kriteerin perusteella määräytyvä osa kyseisen ammattikorkeakoulun yksikköhinnasta. Työryhmä katsoo, että tätä tekijää ei tulisi painottaa ala- tai tutkintokohtaisesti.

Tutkimus- ja kehitystyö

Tutkimus ja kehitystyö muodostaa merkittävän osan ammattikorkeakoulun toimintaa. Se on yksi keskeisistä tekijöistä, joilla ammattikorkeakoulu on mukana yritysten ja työyhteisöjen kehittämistoiminnassa, ja jolla se vaikuttaa oman alueensa kehittämiseen. Tästä syystä on tärkeää, että sille muodostuu tunnustettu asema myös ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmässä. Kriteerin painoksi yksikköhinnan määrittämisessä esitetään 10 prosenttia. Tämä laskettaisiin siten, että kokonaisrahoituksesta irrotettaisiin mainittu prosenttimäärä euroja, joka jaettaisiin ammattikorkeakoulujen kesken samassa suhteessa kuin niissä on lehtoreita ja yliopettajia kaikista ammattikorkeakoulujen lehtoreista ja yliopettajista. Ottamalla huomioon ammattikorkeakoulun opiskelijamäärä saadaan kullekin ammattikorkeakoululle tämän kriteerin perusteella määräytyvä osa kyseisen ammattikorkeakoulun yksikköhinnasta. Työryhmä kävi monipuolisia keskusteluja siitä, millaisilla kriteereillä tutkimus- ja kehitystyön osuutta tulee mitata. Työryhmän piirissä on ollut esillä malli, jossa kriteerinä on käytetty kunkin ammattikorkeakoulun lehtorien ja yliopettajien osuutta kaikkien ammattikorkeakoulujen lehtoreista ja yliopettajista. Työryhmä katsoo kuitenkin, että jatkoselvittelyn yhteydessä tulee tutkia olisiko mahdollista kehittää tätä dynaamisempia mittareita.

Ammattikorkeakoulujen tutkimus ja kehitystyön merkitys alueellisessa kehittämisessä sekä työyhteisöjen kehittämisessä on jatkuvasti lisääntynyt. Tämä tulee ottaa huomioon uudistettaessa ammattikorkeakoululainsäädäntöä. Rahoitustyöryhmä katsoo, että opetusministeriön tulee asettaa työryhmä pohtimaan tutkimus- ja kehitystyön rahoituksen strategisia linjauksia ja erityisesti olemassa olevien rahoituslähteiden hyödyntämistä. Työryhmän tulee laatia ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistyölle noin viiden vuoden ajanjakson kattava kehittämisohjelma.

Työryhmä korostaa, että vaikka yksikköhinta muodostuu neljän eri kriteerin perusteella, näillä kriteereillä ei ole tarkoitus ohjata ammattikorkeakouluissa tapahtuvaa sisäistä resurssien jakoa. Kunkin ammattikorkeakoulun tulee itse yllä olevista jakokriteereistä riippumatta päättää miten rahoitus jaetaan eri käyttötarkoitusten kesken.

Työryhmän tekemät koelaskelmat esitetyn rahoitusratkaisun vaikutuksista on esitetty muistion liitteenä 2.

6.4. Ammatillinen opettajankoulutus

Työryhmä esittää, että ammatillisen opettajankoulutuksen asema rahoitusjärjestelmässä selvitetään. Selvitystyön yhteydessä tulee tutkia mahdollisuutta liittää ammatillinen opettajankoulutus osaksi valtionosuusjärjestelmää siten, ettei tällä muutoksella ole vaikutuksia valtion ja kuntien rahoitussuhteeseen.

6.5. Käsitteet

Opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen keskinäisessä yhteistyössä, muun muassa tavoite- ja tulossopimuksissa, rahoituksessa on käytetty yliopistojen tapaan perusrahoituksen, hankerahoituksen ja tuloksellisuusrahoituksen käsitteitä. Työryhmä esittää, että nämä käsitteet kirjataan myös lakiin ja että jatkossa rahoitusta tarkastellaan näiden käsitteiden kautta.

6.6. Ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain suhde

Työryhmä esittää, että ammattikorkeakoulujen rahoituksen perussäännökset kirjoitetaan lakiin ammattikorkeakouluopinnoista. Tällä tuodaan lisää läpinäkyvyyttä, joka auttaa ulkopuolisia ja ammattikorkeakoulujen omaa henkilökuntaa sisäistämään rahoituksen peruslähtökohdat. Sen sijaan valtion ja kuntien rahoitussuhteeseen liittyvistä asioista säädettäisiin edelleen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa.

6.7. Asian jatkokäsittely

Opetusministeriö on asettanut ammattikorkeakoululakityöryhmän, joka tarkastelee koko ammattikorkeakoululainsäädännön uudistamista. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista, että rahoitustyöryhmän jatkotyöstäminen liitetään osaksi edellä mainitun työryhmän työtä. Tässä yhteydessä on erityisen tärkeää selvittää tulevan toiminnallisen lainsäädännön ja nyt esitettyjen rahoitussäännösten suhdetta ja kirjoitustapaa. Opetusministeriön tulee kuitenkin lähettää rahoitustyöryhmän muistio lyhyelle lausuntokierrokselle ja toimittaa saadut lausunnot myös lakityöryhmän käyttöön. Tilastoaineiston täsmennyttä on myös tarpeen tehdä nykyistä paremmat koelaskelmat esitetyn rahoitusratkaisun vaikutuksista yksittäisten ammattikorkeakoulujen talouteen.

Rahoitustyöryhmä katsoo, että uusi rahoituskäytäntö tulisi ottaa käyttöön vuoden 2004 alusta lukien. Tähän muistioon sisältyvät lakiehdotukset eivät sisällä kaikkia tarpeellisia siirtymäsäännöksiä. Näitten siirtymäsäännösten valmistelun yhteydessä on tarpeen päättää millaisella siirtymäajalla ja tavalla nykyjärjestelmästä siirytään uuteen järjestelmään. Suurimmat vaikutukset ammattikorkeakoulujen väliseen rahan jakoon liittyvät suoritettuihin tutkintoihin. Yhtenä mahdollisuutena tulee ottaa tarkasteluun malli, jossa suoritettujen tutkintojen osuus kokonaisrahoituksesta nostetaan asteittain esitettyyn 25 %:iin.

7. Taloudelliset vaikutukset

Työryhmä ei ehdota muutoksia valtion ja kuntien väliseen rahoitussuhteeseen. Työryhmän ehdotukset eivät myöskään lisää valtion eivätkä kuntien menoja, lukuun ottamatta ehdotettua ratkaisua investointien uudelleenlaiseksi rahoittamiseksi. Poistojärjestelmään siirtymisen myötä poistuisivat investointilisä (4,3 %) ja vuokratiloihin liittyvät erilliset korotukset sekä erillinen valtionosuus perustamishankkeisiin. Lisäksi kustannuspohjasta poistuisi nykyisin käyttökustannuksiin luetut pienet alle 320 000 euron investoinnit. Ne huomioitaisiin vain poistojen kautta. Jotta muutos ei heikentäisi ammattikorkeakoulujen rahoitusasemaa nykyiseen verrattuna ammattikorkeakouluille tulee taata vähintään nykyistä rahoitustasoa vastaava korotus laskennalliseen yksikköhintaan. Opetusministeriön asettama investointien rahoitus opetustoimessa II (2:2001) -työryhmä arvioi nykyisen rahoitustason turvaavan korotuksen olevan 7,5 % nykyisin perusteiden laskemista yksikköhinnasta. Ammattikorkeakoulujen rahoitustyöryhmän esitysten perusteella vapautuva rahoitus (nettouttaminen, perustamishankkeiden valtionosuudesta luopuminen, investointilisan poistuminen, erillisten vuokrien poistuminen ja pienten investointien muuttuminen poistojen kautta rahoittuvaksi) on vuoden 2002 rahoitustasolla pienempi kuin edellä mainittu investointeihin liittyvä korotustarve.

Nettouttaminen

Vuoden 2002 valtion talousarviossa avoimeen ammattikorkeakouluopetukseen ja valtionavustuksiin on varattu 24 175 000 euroa. Nykyisin kustannuspohja lasketaan bruttoperiaatteella siten, että tällä rahoituksella toteutetut hankkeet ovat kasvattamassa kustannuspohjaa ja sitä kautta yksikköhintarahoitusta. Työryhmä ehdottaa näiden opetusministeriön maksamien harkinnanvaraisten valtionavustusten vähentämistä kustannuspohjasta ennen keskimääräisen yksikköhinnan laskemista. Tämä pienentää ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen liittyvää kunnan maksuosuutta 10 395 000 eurolla ja valtion rahoitusosuutta 13 780 000 eurolla.

Investoinnit

Investointien rahoitus opetustoimessa II työryhmän (Opetusministeriön työryhmien muistioita 2:2001) muistioon sisältyy laskelma valtion rahoituksesta ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin. Sen mukaan valtion rahoitus vuonna 1991 oli tammikuun 2000 kustannustasossa yhteensä 577 687 000 markkaa eli 97 160 000 euroa, missä valtion ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta on otettu huomioon vain nykyisin perustamishankkeisiin myönnettävää keskimääräistä valtionosuutta vastaava osa. Vuoden 2002 valtion talousarviossa on määrärahoja vuonna 2002 myönnettäviin valtionosuuksiin ammatillisille oppilaitoksille ja ammattikorkeakouluille yhteensä 1 130 000 euroa sekä aikaisempina vuosina myönnettyjen valtionosuuksien maksamiseen yhteensä 23 000 000 euroa. Ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen perustamishankkeisiin vuonna 2002 voidaan talousarvion ja opetusministeriön perustamishankkeiden rahoitussuunnitelman perusteella myöntää noin 12 000 000 euroa.

Ammatillisen koulutuksen (ammatillisten oppilaitosten) ja ammattikorkeakoulujen perustamishankkeet on myönnetty ja maksettu samoista määrärahoista eikä niitä ole erikseen seurattu. Lisäksi ammattikorkeakouluilla on käytössään tiloja, jotka on rakennettu ja/tai peruskorjattu ennen

ammattikorkeakoulujärjestelmän syntymistä. Myös ennen ammattikorkeakoulun vakinaistamista käsitellyt, tulevan ammattikorkeakoulun tarpeisiin toteutetut hankkeet sisältyvät ammatillisten oppilaitosten hankkeisiin. Näistä syistä ei tässä ole voitu eritellä ammattikorkeakoulujen hankkeiden rahoitusta ammatillisen koulutuksen rahoituksesta.

Ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen hankkeiden myönnettyistä valtionosuuksista aiheutuu seuraavat menot valtiolle:

vuosi	1000 €
2003	18 260
2004	16 390
2005	13 870
2006	10 660
2007	6 240
2008	4 170
2009 ja tämän jälkeen	3 130

Edellä mainittu rahoitustarve sisältää myös arvion vuonna 2002 talousarvion valtuuksien perusteella myönnettävistä valtionosuuksista. Luvut eivät ole muutenkaan aivan tarkkoja, sillä kaikkien muiden hankkeiden osalta ei ole tiedossa aloitusajankohtaa, jonka mukainen kustannustaso lopullisesti määrittää hankkeen valtionosuuden, valmistumisajankohtaa, joka määrittää maksujen ajoituksen. Lisäksi jälkirahoituserille maksettava korko määräytyy peruskoron perusteella, korko laskelmaan on arvioitu.

Rahoitusjärjestelmän uudistamisen yhteydessä on ratkaistava luovutaanko perustamishankkeiden valtionosuuksista heti lain voimaan tullessa vai jollakin siirtymäajalla. Ammattikorkeakoulujen rahoitustyöryhmä katsoo edellä mainitun investointien rahoitusta pohtineen työryhmän tavoin, että rahoitussuunnitelmassa olevat hankkeet vielä rahoitettaisiin hankekohtaisesti.

Perustamishankkeiden rahoitussuunnitelmassa vuosille 2002 - 2005 on valtionosuutta suunniteltu myönnettäväksi näinä vuosina yhteensä 13,8 miljoonaa euroa. Valtionosuudet myönnettäneen pääosin jälkirahoitteisena, jolloin niiden maksu ajoittuu hankkeiden valmistumista seuraavien seitsemän vuoden ajalle. Myönnettäväksi suunnitellut valtionosuudet jakautuvat eri vuosille seuraavasti (1000 €):

2002	2003	2004	2005
4 791	4 162	3 484	1 400

Uuden järjestelmän käyttöönoton yhteydessä vuokrista johtuvasta yksikköhinnan korotuksesta luovutaan. Vuonna 2000 vuokrista aiheutuvia yksikköhinnan korotuksia oli yhteensä 16 838 000 mk (2 832 000 euroa). Nämä rahottuivat siten, että vastaavalla määrällä vähennettiin rahoituslaskelmissa muiden ammattikorkeakoulujen rahoitusta.

Työryhmän esittää, että uudessa tilanteessa kuntien rahoitusperusteisiin sisältyvästä investointilisästä luovutaan. Yksittäisen ammattikorkeakoulun kannalta investointilisiä on merkinnyt 4,3 %:n korotusta yksikköhinnan perusteella tulevaan rahoitukseen. Jos koulutuksen järjestäjän tai ylläpitäjän yksikköhintaa on korotettu erillisellä vuokralla, investointilisiä alennetaan päällekkäisen rahoituksen välttämiseksi Valtionosuusjärjestelmässä kunnille on aiheutunut investointilisästä vuonna 2000 menoja yhteensä 105 836 000 mk (17 800 000 euroa).

Edellä mainittu työryhmä 2:2001 selvitti alustavasti, miten lukion, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen käyttökustannusten perusteena olevia yksikköhintoja voitaisiin korottaa otettaessa investoinnit huomioon mainituissa yksikköhinnoissa. Yksikköhintojen korottamiseen käytettävissä oleva markkamäärä laskettiin sen mukaan, kuinka paljon valtion talousarvioon oli vuosittain keskimäärin sisällynyt perustamishankkeiden myöntämisvaltuutta vuosina 1991-2000. Laskelmat tehtiin vuoden 2000 kustannustasossa.

Laskelmien mukaan yksikköhinnan korotus ammatillisessa koulutuksessa ja ammattikorkeakouluissa olisi keskimäärin 2 643 markkaa opiskelijaa kohden eli vuoden 2000 yksikköhintaan verrattuna vajaa 7,5 % yksikköhinnasta ja laskien mukaan näissä koulutuksissa yksikköhinnan korotuksen perusteeksi hyväksytyt erilliset vuokrat, 3112 markkaa eli vajaat 9 prosenttia yksikköhinnasta. Edellä mainitut prosenttiosuudet olisivat olleet ehdotuksen mukaan vuosina 2001 ja 2002 sekä tämän jälkeen jonkin verran mainittua alemmat, koska käyttökustannusten rahoituksen perusteena olevia yksikköhintoja näinä vuosina asteittain korotetaan toteutuneiden opiskelijakohtaisten käyttökustannusten tasolle.

Vuoden 2000 kustannustietojen mukaan ammattikorkeakouluilla oli perustamishankkeisiin liittyviä poistoja ainoastaan 33 149 000 markkaa (5 575 000 euroa) Poistojen määrä kasvaa kohtuullisen hitaasti myös jatkossa. Osittain tämä on kiinni siitä, että omaisuusarvot ovat taseissa verraten matalat muun muassa lahjoituksena saatujen kiinteistöjen takia. Merkittävä osa ammattikorkeakoulujen omista kiinteistöistä on valtion oppilaitosten kunnallistamisen yhteydessä kunnille siirrettyjä valtion kiinteistöjä. Myös perustamishankkeisiin myönnettyt valtionosuudet pienentävät tasearvoja. Uudistuksen myötä poistuisivat investointilisä (4,3 %) ja vuokratiloihin liittyvät korotukset. Jotta uudistus ei heikentäisi ammattikorkeakoulujen rahoitusasemaa nykyiseen verrattuna tulee ammattikorkeakouluille säädöksillä taata vähintään nykytason turvaava korotus laskennalliseen yksikköhintaan.

8. Muutoksia ammattikorkeakouluopinnoista annettuun lakiin sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin

8.1. Yleistä

Ammattikorkeakoulujen rahoitusjärjestelmän selkeyttämiseksi ja ammattikorkeakoulujen itsenäisen aseman korostamiseksi niiden rahoitusta koskevat säännökset kootaan pääosin ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 7 lukuun. Lain 7 lukuun sisältyvät nykyiset 21-24 §:t muutetaan kokonaan ja lukuun lisätään uusi 24 a, 24 b, 24 c ja 24 d §.

Ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 7 luvussa säädetään ammattikorkeakoulujen eri rahoitusmuodoista eli valtionosuuksiin perustuvasta perusrahoituksesta, opetusministeriön myöntämästä hanke- ja tuloksellisuusrahoituksesta sekä ammattikorkeakoulujen toimintaa tukevien yhteisten toimintojen ja hankkeiden rahoituksesta. Lisäksi laissa säädetään ammattikorkeakouluissa järjestettävän opettajankoulutuksen rahoituksesta ja ammattikorkeakoulujen muusta rahoituksesta. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetusta laista kumotaan nykyiset ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille myönnettävää valtionosuutta ja -avustusta koskevat säännökset.

Muutokset eivät vaikuta ammattikorkeakouluille myönnettävän rahoituksen kokonaismäärään. Uusiin säännöksiin sisältyy kuitenkin mahdollisuus siirtää rahoitusta joustavasti eri rahoitusmuotojen välillä.

Ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille myönnettävä valtionosuusrahoitus säilyy säännösten paikkaa koskevista muutoksista huolimatta osana opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmää. Valtionosuudet ovat edelleenkin laskennallisia ja ne määräytyvät, kuten nykyisinkin, toteutuneiden kustannusten, kustannustason muutosten sekä toiminnan laajuuden ja laadun muutosten perusteella ennalta seuraavaa vuotta varten. Valtionosuuden perusteena käytetään edelleen opiskelijaa kohden vahvistettua yksikköhintaa.

Ammattikorkeakoulujen valtionosuusrahoituksessa luovutaan jaosta perustamiskustannusten ja käyttökustannusten valtionosuuksiin. Tilojen ja laitteiden rakentamisesta ja hankkimisesta aiheutuvat perustamiskustannukset otetaan huomioon yksikköhintoihin perustuvassa rahoituksessa. Ammattikorkeakoulukohtaisten yksikköhintojen laskemistapaa muutetaan merkittävästi nykyiseen verrattuna.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään tarkemmin kuntien rahoitusosuudesta ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin. Lisäksi ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa viitataan eräisiin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain valtionosuuden maksamista koskeviin ja eräisiin muihin menettelytapasäännöksiin sekä erinäisiin säännöksiin.

8.2. Laki ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammattikorkeakouluopinnoista 3 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (255/1995) 21-24 §,

sellaisena kuin niistä ovat 21 § laissa 639/1998 sekä 22-24 § laissa 1157/1996, sekä

lisätään lakiin uusi 24 a, 24 b ja 24 c § seuraavasti:

21 §

Perusrahoitus, hanke- ja tuloksellisuusrahoitus sekä ammattikorkeakoulujen yhteisten menojen ja ammatillisen opettajankoulutuksen rahoitus

Opetusministeriö myöntää ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille perusrahoitusta ammattikorkeakoulun opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella (*valtionosuuden peruste*).

Opetusministeriö voi myöntää ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle hankerahoitusta ammattikorkeakoulun toiminnan kehittämiseen ja tukemiseen valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa.

Opetusministeriö voi myöntää ammattikorkeakoulun ylläpitäjälle ammattikorkeakoulun tuloksellisen toiminnan perusteella tuloksellisuusrahaa valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa.

Opetusministeriö voi valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa rahoittaa kaikille ammattikorkeakouluille yhteisiä niiden toimintaa tukevia toimintoja ja hankkeita.

Opetusministeriö myöntää ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille opettajankoulutusta varten valtionavustusta. Valtionavustusta myönnetään siten, että valtionavustukset yhteenlaskettuina likimäärin vastaavat opettajankoulutuksesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia.

Perustelut

Pykälässä säädetään ammattikorkeakoulujen rahoituksen eri muodoista. Tämän pykälän lisäksi 24 §:ssä ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään kuntien rahoitusosuudesta ammattikorkeakoulujen kustannuksiin ja 24 a §:ssä muusta ammattikorkeakoulujen rahoituksesta. Pykälän 1-4 momentissa mainitut ammattikorkeakoulujen rahoitusmuodot vastaavat nykyisiä rahoitusmuotoja, mutta niiden nimiä ei mainita nykyisin lainsäädännössä. Nykyisessä laissa valtionosuudet ja -avustukset jaetaan perustamishankkeen valtionosuuksiksi (21 §), käyttökustannusten valtionosuuksiksi (22 §) ja ylimääräiseksi valtionavustuksiksi (23 §). Pykälän 5 momentin mukaisesti ammattikorkeakoulujen järjestämää opettajankoulutusta varten myönnettävästä valtionavustuksesta säädetään nykyisin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 43 §:n 1 momentissa, joka ehdotetaan tässä yhteydessä kumottavaksi.

Pykälän 1 momentin mukaan valtionosuusrahoitus määräytyy, kuten nykyisinkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella. Opiskelijoiksi luetaan tutkintoa suorittavien opiskelijoiden lisäksi erikoistumisopintoja ja jatkotutkintoa suorittavat opiskelijat.

Yksikköhintoihin perustuvaa valtionosuusrahoitusta kutsutaan perusrahoitukseksi. Yksikköhintojen perusteena olevan ammattikorkeakoulujen keskimääräisen yksikköhinnan vahvistamisesta säädetään 22 §:ssä ja ammattikorkeakoulujen yksikköhintojen määrittämisen perusteista 23 §:ssä.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat nykyistä ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 23 §:ssä säädettyä ylimääräistä valtionavustusta ja muuta valtion talousarvion varaista valtionavustusta, joka on kohdennettu hankerahoitukseen, tuloksellisuusrahoitukseen ja muuhun ammattikorkeakoulujen toiminnan tukirahoitukseen kuten avoimen ammattikorkeakouluopetuksen ja opiskelijoiden harjoittelun tukemiseen.

Pykälän 4 momentissa säädetään siitä rahoituksesta, jolla opetusministeriö on hoitanut sellaisia ammattikorkeakoulujen yhteisiä toimintoja ja hankkeita, jotka tulevat kaikkien ammattikorkeakoulujen hyväksi ja, jotka ammattikorkeakoulut joutuisivat itse muutoin järjestämään.

Pykälän 5 momentin mukaan ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille myönnetään opettajankoulutusta varten, samalla tavalla kuin nykyisin, erillistä valtionavustusta. Myös valtionavustuksen määrä säilyy nykyisellään. Valtionavustus kattaa opettajankoulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset likimäärin kokonaan.

22 §

Keskimääräinen yksikköhinta

Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteena käytettävän keskimääräisen yksikköhinnan opiskelijaa kohden. Keskimääräistä yksikköhintaa vahvistettaessa otetaan huomioon toiminnan laajuuden ja laadun sekä kustannustason arvioidut muutokset siten kuin kuntien valtionosuuslain 3 §:n 1 - 3 kohdassa sekä 4 - 6 ja 15 §:ssä säädetään.

Ammattikorkeakoulujen keskimääräinen yksikköhinta opiskelijaa kohden lasketaan siten, että keskimääräisen yksikköhinnan vahvistamista edeltävänä vuonna kaikissa ammattikorkeakouluissa aiheutuneet valtakunnalliset kokonaiskustannukset jaetaan valtionosuuden myöntämisen perusteena käytettävien opiskelijoiden yhteismäärällä mainittuna vuonna. Opetusministeriö voi päättää, että edellä tarkoitettuja valtakunnallisia kokonaiskustannuksia laskennallisesti vähennetään ja vähennystä vastaava euromäärä käytetään 21 §:n 2 - 4 momentin mukaiseen ammattikorkeakoulujen rahoitukseen. Opetusministeriö voi päättää myös, että edellä tarkoitettujen valtakunnallisten kokonaiskustannusten määrää valtion talousarviossa määrättyissä rajoissa laskennallisesti korotetaan.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuihin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin luetaan mukaan ammattikorkeakoulujen käytössä olevista tiloista sekä kalustosta ja muusta irtaimistosta asianomaisena vuotena tehdyt ammattikorkeakoulun ylläpitäjän kirjanpidon mukaiset poistot sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarvittaessa säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuihin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin ei lueta:

- 1) 3 momentissa tarkoitettujen tilojen sekä kaluston ja muun irtaimiston hankkimisesta johtuvia muita kuin vuosikuluiksi kirjattavia kustannuksia, eikä maa-alueen hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuneita kustannuksia;
- 2) tavaran ja palvelun hankintahintaan sisältyvää arvonlisäveroa;
- 3) lainojen hoitokustannuksia eikä laskennallisia korkoja;
- 4) kustannuksia, joihin myönnetään muun lain perusteella valtion rahoitusta;
- 5) ammattikorkeakouluissa järjestettävän opettajankoulutuksen kustannuksia;
- 6) maksullisen palvelutoiminnan kustannuksia; eikä
- 7) ylläpitäjähallinnon kustannuksia.

Edellä 2 momentissa tarkoitetuista valtakunnallisista kokonaiskustannuksista vähennetään opetusministeriön ammattikorkeakouluille 21 §:n 2 ja 3 momentin perusteella 2 momentissa tarkoitettuna vuonna myöntämä hanke- ja tuloksellisuusrahoitus.

Perustelut

Keskimääräisen yksikköhinnan määräytymistä koskevat säännökset säilyvät sisällöltään pääosin nykyisellään. Opiskelijakohtainen keskimääräinen yksikköhinta vahvistetaan vuosittain etukäteen. Pykälän 1 momentin ja valtioneuvoston ohjesäännön 7 §:n 6 kohdan mukaan päätös tehdään valtioneuvoston yleisistunnossa. Toiminnan laajuuden ja laadun sekä kustannustason arvioitujen muutosten osalta 1 momentissa viitataan kuntien valtiosuuslain asianomaisiin säännöksiin.

Pykälän 2 momentissa säädetään tarkemmin keskimääräisen yksikköhinnan laskemisesta ammattikorkeakouluissa aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella. Muutoksena nykytilaan keskimääräiset yksikköhinnat määrättäisiin joka vuosi edellisen vuoden toteutuneiden kustannusten perusteella. Nykyisin yksikköhinnat lasketaan joka toinen vuosi toteutuneiden kustannusten perusteella. Kun kustannusten seuranta varten kustannustiedot kerätään nykyisinkin vuosittain, muutos ei lisää ammattikorkeakoulujen ylläpitäjien hallinnollista työtä.

Rahoitusjärjestelyiden joustavuuden lisäämiseksi pykälän 2 momentin nojalla opetusministeriö voi päättää, että osa yksikköhintarahoituksesta käytetään 21 §:n 2-4 momentin mukaiseen rahoitukseen eli hanke- ja tuloksellisuusrahoitukseen taikka ammattikorkeakoulujen yhteisiin toimintoihin ja hankkeisiin. Opetusministeriö voi päättää vastaavasti myös, että yksikköhintojen määräämisessä käytettävää kustannuspohjaa talousarvion rajoissa laskennallisesti korotetaan. Näin ammattikorkeakouluja varten myönnettävää rahoitusta voidaan suunnata tarpeen vaatiessa ammattikorkeakoulujen toiminnan laadun turvaamisen ja toiminnan kehittämisen kannalta kaikkein tärkeimpiin ja kiireellisimpiin kohteisiin. Ennen kustannuspohjaan tehtäviä muutoksia opetusministeriö neuvottelee kuntien keskusjärjestön ja ammattikorkeakoulujen ylläpitäjien kanssa.

Ammattikorkeakoulujen valtionosuusrahoituksessa luovutaan jaosta perustamiskustannusten ja käyttökustannusten valtionosuuksiin. Menettelyllä pyritään siihen, että rahoitusjärjestelmä olisi mahdollisimman neutraali sen suhteen, toimiiko ammattikorkeakoulu omistamissaan tiloissa, tai vuokratiloissa. Nykyisin perustamiskustannuksina pidettävät menot otettaisiin huomioon yksikköhintoihin perustuvassa rahoituksessa. Pykälän 3 momentin mukaan valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin luetaan mukaan ammattikorkeakoulujen käytössä olevista tiloista sekä kalustosta ja muusta irtaimistosta kustannusten laskemisvuonna tehdyt kirjanpitoon perustuvat poistot. Valtioneuvosto voi 3 momentin mukaan säätää tarkemmin poistojen huomioon ottamisesta. Huomioon otettavien poistojen määrää voidaan asetuksella tarvittaessa rajoittaa. Erillisistä vuokria varten myönnettävästä yksikköhinnan korotuksesta sekä rahoituksen maksamisen yhteydessä maksettavasta investointilisästä luovutaan.

Pykälän 4 momenttiin otetaan luettelo niistä kustannuksista, joita ei saa lukea keskimääräisten yksikköhintojen perusteena oleviin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin. Luettelo vastaa pääosin nykyisin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 23 §:ään sisältyvää luetteloa. Koska opettajankoulutusta varten myönnettävää valtionavustusta koskevat säännökset siirretään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetusta laista tämän lain 21 §:n 5 momenttiin, eikä luettelon 4 kohta enää rajaa opettajankoulutuksen kustannuksia pykälässä säädetyn kustannusten laskennan ulkopuolelle, luettelon 5 kohtaan otetaan erikseen maininta, ettei opettajankoulutuksen kustannuksia oteta huomioon pykälän mukaisia keskimääräisiä yksikköhintoja vahvistettaessa. Momentin 7 kohdassa tarkoitetuilla ylläpitäjähallinnon kustannuksilla tarkoitetaan ammattikorkeakoulun taustayhteisön eli kunnan, kuntayhtymän taikka yksityisen yhteisön tai säätiön hallinnon kustannuksia. Varsinaisen oppilaitostason hallinnon kustannukset otetaan nykyiseen tapaan huomioon ammattikorkeakoulun kustannuksina.

Muutoksena nykytilaan kustannuksista vähennetään pykälän 5 momentin mukaan opetusministeriön ammattikorkeakouluille kustannuspohjan laskentavuonna valtionavustuksena myöntämä, lain 21 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu hanke- ja tuloksellisuusrahoitus. Näin estetään saman toiminnan moninkertainen rahoittaminen.

23 §

Yksikköhinnat

Opetusministeriö määrää kullekin ammattikorkeakoululle vuosittain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettun yksikköhinnan opiskelijaa kohden. Yksikköhinta lasketaan 22 §:n mukaisesti vahvistettun keskimääräisen yksikköhinnan perusteella siten kuin jäljempänä 2-4 momentissa säädetään.

Ammattikorkeakoulun yksikköhinta muodostuu, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, kaikille ammattikorkeakouluille määriteltävästä tasasuuruudesta, ammattikorkeakouluittain määriteltävästä tutkimus- ja kehittämistyön osuudesta sekä suoritettujen tutkintojen ja opiskelijoiden lukumäärän mukaan määräytyvistä osuuksista.

Yksikköhintoja voidaan porrastaa, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään, ottamalla huomioon eri tutkintojen ja muiden opetusjärjestelyjen kustannuksissa olevat olennaiset erot.

Yksityisen ammattikorkeakoulun yksikköhintaa korotetaan siten, että korotus vastaa yksityisten ammattikorkeakoulujen maksamien arvonlisäverojen osuutta yksityisille ammattikorkeakouluille toteutuneista arvonlisäverottomista kustannuksista.

Perustelut

Pykälässä säädetään ammattikorkeakoulukohtaisten yksikköhintojen määräämisestä ja laskemisesta. Yksikköhintoja käytetään 22 §:n mukaan lasketun ammattikorkeakoulujen vuosittaisen rahoituksen jakamiseen ammattikorkeakoulujen ylläpitäjien kesken.

Yksikköhinnat lasketaan monilta osin nykyisistä säännöksistä poikkeavalla tavalla ja ne ovat nykyistä selvästi laskennallisempia. Yksikköhintoja ei määrätä enää tutkintokohtaisina ja niihin tehtävien eri koulutusohjelmien kustannuseroista johtuvien porrastusten määrää vähennetään. Yksikköhintoihin ei tehdä myöskään enää opetusministeriön vahvistamista vuosivuokrasta johtuvia korotuksia, vaan tiloista aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon siten kuin 22 §:n 3 momentissa säädetään. Uudessa yksikköhintojen laskentatavassa pyritään kuitenkin edelleen ottamaan huomioon keskeiset kustannuksiin vaikuttavat tekijät. Toisaalta uusi laskentatapa kannustaa nykyistä paremmin ammattikorkeakouluja tehokkaaseen toimintaan ja toiminnan kehittämiseen.

Pykälän 2 momentin perusteella yksikköhinta muodostuu kaikille ammattikorkeakouluille määriteltävästä, opiskelijamäärästä riippumattomasta, tasasuuruudesta, ammattikorkeakoulukohtaisesti määriteltävästä tutkimus- ja kehittämistyön osuudesta sekä suoritettujen tutkintojen ja opiskelijoiden lukumäärän mukaan määräytyvästä osuudesta. Yksikköhinnan laskemisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tarkoituksena on säätää valtioneuvoston asetuksessa, että opiskelijamäärän mukaan laskettava osuus olisi hieman alle kaksikolmasosaa, suoritettujen tutkintojen mukainen osuus noin neljäsosa, tutkimus- ja kehittämistyön osuus noin kymmenesosa ja kaikille ammattikorkeakouluille maksettava tasasuuruinen osuus loput, eli hieman alle kahdeskymmenesosa perusrahoituksen kokonaismäärästä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, miten opiskelijamäärä ja suoritettujen tutkintojen määrä lasketaan ja millä kriteereillä tutkimus- ja kehittämistyön määrää mitataan. Opiskelijamäärien laskemisessa kysymykseen voi tulla nykyisen kaltainen säädettyihin opiskelijamäärien laskentapäiviin perustuva järjestelmä, tai jokin muu järjestelmä. Tutkintojen määrän osalta laskennassa voidaan käyttää esimerkiksi tietynä ajanjaksona suoritettujen tutkintojen määrää tai opetusministeriön ja ammattikorkeakoulun ylläpitäjän kesken käydyissä tulosneuvotteluissa tavoitteeksi asetettujen tutkintojen määriä. Tutkimus- ja kehittämistyön määrää kuvaavana tekijänä voidaan käyttää esimerkiksi ammattikorkeakoulussa opettajan toimivien lehtoreiden ja yliopettajien määrää.

Pykälän 3 momentin mukaan yksikköhintoja voidaan nykyiseen tapaan valtioneuvoston asetuksessa säädettävällä tavalla porrastaa ottamalla huomioon eri tutkintojen, koulutusohjelmien ja esimerkiksi erityisopetuksesta johtuvat erot koulutuksen kustannuksissa. Tarkoituksena on kuitenkin rajoittaa porrastusten määrää nykyisestä ja ottaa huomioon ainoastaan kustannuksiltaan olennaisesti kalliimpi koulutus.

Lain 22 §:ssä säädetyt keskimääräiset yksikköhinnat ja tämän pykälän mukaiset ammattikorkeakoulukohtaiset yksikköhinnat lasketaan arvonlisäverottomien kustannusten mukaan. Pykälän 4 momentin perusteella yksityisen ammattikorkeakoulun yksikköhintaa korotetaan

yksityisten ammattikorkeakoulujen ylläpitäjien maksamien arvonlisäverojen osuutta vastaavalla prosenttimäärällä.

24 §

Kuntien rahoitusosuus ammattikorkeakoulujen kustannuksista

Kunnat osallistuvat ammattikorkeakoulujen kustannuksiin sen mukaan kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään.

Perustelut

Pykälässä säädetään kuntien osallistumisesta ammattikorkeakoulujen kustannuksiin. Kuntien rahoitusosuudesta säädetään tarkemmin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muutettavaksi ehdotetussa 9 §:ssä. Säännökset vastaavat sisällöllisesti nykyisiä säännöksiä. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 9 §:n mukaan kunnan rahoitusosuus opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksiin on 43 prosenttia euromäärästä, joka lasketaan siten, että 9 §:n 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla laskettu euromäärä jaetaan maan asukasmäärällä ja näin saatu euromäärä kerrotaan kunnan asukasmäärällä. Kunnan rahoitusosuuteen lisätään vielä mainitun 9 §:n 3 momentissa säädetyt asukaskohtaiset euromäärät.

24 a §

Muu rahoitus

Ammattikorkeakoulun ylläpitäjä voi ottaa vastaan ammattikorkeakoulun toimintaa ja sen kehittämistä varten avustuksia ja lahjoituksia.

Perustelut

Pykälässä säädetään lakisäateistä valtionosuus- avustusrahoitusta täydentävästä ammattikorkeakoulun rahoituksesta, jota opetussektorilla on tapana kutsua ulkopuoliseksi rahoitukseksi. Pykälän juridinen merkitys on lähinnä toteava.

24 b §

Eräiden opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja valtionavustuslain säännösten soveltaminen

Tämän lain mukaiseen rahoitukseen sovelletaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45, 46, 52, 54 - 57 ja 61 §:iä.

Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tuloksellisuusrahoitukseen ei sovelleta valtionavustuslakia.

Perustelut

Pykälässä luetellaan ne opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain säännökset, joita sovelletaan ammattikorkeakouluille myönnettävään valtionosuusrahoitukseen. Sovellettaviksi tulevat säännökset ovat rahoituksen myöntäminen ja tarkistaminen (45§), rahoituksen maksaminen käyttökustannuksiin (46§), suorituksen maksamatta ja perimättä jättäminen (52§), tietojen toimittaminen (54§), neuvottelumenettely (55§), oikaisumenettely ja muutoksenhaku (56§), kuntien valtionosuuslain eräiden säännösten soveltaminen (57§), sekä vuokrat ja vuokra-arvot (61§).

Tuloksellisuusrahoituksella palkitaan ammattikorkeakoulun toimintaa ja sen laatua. Tuloksellisuusraha ei siten ole valtionavustus sanan perinteisessä merkityksessä. Tuloksellisuusrahan kohdentaminen on ammattikorkeakoulun harkinnassa, opetusministeriö myöntää rahoituksen ammattikorkeakoulun toiminnan kehittämiseen.

24 c §

Neuvottelumenettely

Ennen kuin opetusministeriö tekee esityksensä valtion talousarvioon seuraavalle vuodelle otettavista 21 §:ssä tarkoitetuista määrärahoista, opetusministeriö neuvottelee asiasta ammattikorkeakoulujen kanssa.

Perustelut

Kysymys on neuvotteluista, jotka on tarkoitus käydä opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen kanssa 22 §:n 2 momentissa tarkoitetuista mahdollisista määrärahasiirroista. Nämä neuvottelut on tarkoitus kytkeä osaksi opetusministeriön ja ammattikorkeakoulujen ylläpitäjien välisiä tavoite- ja tulossopimusneuvotteluja.

8 luku

Erinäiset säännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Perustelut

Voimaantulosäännös. Laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

8.3. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 1 §:n 1 momentin 5 kohta, 8 §:n 4 kohta, 20 § ja 43 §:n 1 momentti,

sellaisena kuin niistä on 20 § osaksi laissa 1389/2001,

muutetaan 5 §:n 1 kohta, 9 §:n 2 ja 3 momentti, 23 a §, 31 §:n 2 ja 3 momentti, 43 §:n otsikko sekä 46 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 2 ja 3 momentti, 23 a §, 31 §:n 3 momentti ja 46 §:n 3 momentti mainitussa laissa 1389/2001, seuraavasti:

1 §. *Soveltamisala.* 1 mom. 5 kohta kumotaan

Perustelut

Koska ammattikorkeakoulujen rahoitusta koskevat perussäännökset otetaan ammattikorkeakouluopinnoista annettuun lakiin, pykälän 1 momentin 5 kohta, jossa säädetään lain soveltamisesta ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa tarkoitetun toiminnan rahoitukseen, kumotaan. Lain 9 §:ssä tarkoitettua kunnan rahoitusosuutta laskettaessa otetaan edelleen huomioon myös ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille valtionosuuden perusteita vastaavat euromäärät siten kuin mainitussa pykälässä säädetään. Ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 24 b §:n mukaan ammattikorkeakoulujen rahoitukseen sovelletaan pykälässä mainittuja tämän lain säännöksiä.

5 §

Rahoituksen laskentaperuste

Rahoitus opetus- ja kulttuuritoimen käyttökustannuksiin määräytyy laskennallisten perusteiden mukaisesti. Rahoitus määräytyy:

1) perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa oppilas- tai opiskelijamäärien ja oppilasta tai opiskelijaa kohden määrättyjen yksikköhintojen perusteella
la;

Perustelut

Pykälän 1 kohdasta poistetaan ammattikorkeakoulun käyttökustannuksiin myönnettävän rahoituksen laskentaperustetta koskevat maininnat. Ammattikorkeakoulun ylläpitäjille myönnettävän valtionosuuden laskentaperusteesta säädetään ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 21 §:n 1 momentissa.

8 §. *Kunnan valtionosuuden peruste.* 4 kohta kumotaan

Perustelut

Pykälän 4 kohta, jossa säädetään kunnan ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden määrien ja ammattikorkeakouluille opiskelijaa kohden määrättyjen yksikköhintojen tulojen huomioon ottamisesta kunnan valtionosuuden perustetta laskettaessa, kumotaan. Kaikille ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille, mukaan lukien myös kuntien ylläpitämät ammattikorkeakoulut, myönnettävän valtionosuuden laskentaperusteesta säädetään ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 21 §:n 1 momentissa. Kuntien velvollisuudesta osallistua ammattikorkeakoulujen kustannuksiin säädetään ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 24 §:ssä ja tämän lain 9 §:ssä.

9 §

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen ja kirjaston käyttökustannuksista

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa kaikki 8 §:n 1-3 ja 6 kohdassa tarkoitetut kuntien valtionosuuden perusteet lasketaan yhteen ja näin saatuun euromäärään lisätään:

- 1) kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille 7 §:n 1 momentin mukaisesti lasketut valtionosuuden perusteita vastaavat euromäärät;
- 2) ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 21 §:n 1 momentin mukaisesti lasketut valtionosuuden perusteita vastaavat euromäärät;
- 3) valtion oppilaitoksille 5 §:n 1 kohdassa tarkoitettuja toimintoja varten 16 §:n nojalla vahvistettujen keskimääräisten yksikköhintojen perusteella lasketut valtionosuuden perusteita vastaavat euromäärät; sekä
- 4) perustamishankkeista aiheutuvien kustannusten vuoksi kymmenen prosenttia euromäärästä, jotka saadaan, kun muussa ammatillisessa peruskoulutuksessa kuin oppisopimuskoulutuksessa opiskelevien määrien ja 16 §:n mukaisesti ammatillisesta peruskoulutusta varten vahvistetun keskimääräisen yksikköhinnan tulosta vähennetään 19 §:n 5 momentissa tarkoitettujen valtionosuuden laskentaperusteeksi koulutuksen järjestäjille vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet.

Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa ei oteta huomioon perusopetuslaissa tarkoitettua perusopetukseen valmistavaa opetusta saavia oppilaita eikä perusopetusta saavia oppilaita lukuun ottamatta opiskelijoita, joilla ei ole kotikuntalaisia tarkoitettua kotikuntaa Suomessa tai joilla on kotikunta Ahvenanmaalla. Kunnan rahoitusosuutta laskettaessa ei myöskään oteta huomioon oppilaita ja opiskelijoita, joille perusopetuslain 7 §:n 1 momentin ja lukiolain 3 §:n 1 momentin nojalla järjestetään opetusta ulkomailla. Jos ammattikorkeakoulujen yksikköhintojen laskemisen perusteena olevia valtakunnallisia kokonaiskustannuksia on ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 22 §:n 1 momentin mukaisesti päätetty laskennallisesti vähentää, kustannusten vähennystä vastaava euromäärä otetaan huomioon kunnan rahoitusosuutta laskettaessa.

Perustelut

Pykälän 2 momentin johdantolauseesta poistetaan viittaus 8 §:stä kumottavaksi ehdotettuun 4 kohtaan. Sen tilalle pykälän momenttiin lisätään uusi 2 kohta, jonka mukaan kunnan rahoitusosuutta laskettaessa 8 §:n 1-3 ja 6 kohdassa tarkoitettujen kuntien valtionosuuden perusteiden lisäksi mukaan lasketaan ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 21 §:n mukaisesti lasketut valtionosuuden perusteita vastaavat euromäärät. Momentin nykyiset 2 ja 3 kohta muuttuvat 3 ja 4 kohdiksi.

Pykälän 2 momentin nykyisessä 3 kohdassa säädetään niin sanotun investointilisän huomioon ottamisesta kunnan rahoitusosuutta laskettaessa. Investointilisiä koskee nykyisin oppisopimuskoulutusta lukuun ottamatta ammatillista peruskoulutusta ja ammattikorkeakouluja. Koska ammattikorkeakoulujen perustamishankkeista aiheutuvat kustannukset ehdotetaan otettavaksi huomioon yksikköhintoihin perustuvassa rahoituksessa, siten kuin ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 22 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, 2 momentin 4 kohdaksi siirretystä momentin nykyisestä 3 kohdasta poistetaan ammattikorkeakouluja koskevat maininnat.

Ehdotetun ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 22 §:n 2 momentin mukaan opetusministeriö voi päättää, että ammattikorkeakoulujen keskimääräisen yksikköhinnan laskemisessa käytettäviä ammattikorkeakoulujen valtakunnallisia kokonaiskustannuksia laskennallisesti vähennetään ja vähennystä vastaava euromäärä käytetään ammattikorkeakoulujen hanke- ja tuloksellisuusrahoitukseen taikka ammattikorkeakoulujen toimintaa tukevien yhteisten toimintojen ja hankkeiden rahoitukseen. Pykälän 3 momentin loppuun lisätään säännös, jonka mukaan valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon pitämiseksi ennallaan mainittua vähennystä vastaava euromäärä otetaan huomioon kunnan rahoitusosuutta laskettaessa.

20 §. *Ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat.* Pykälä kumotaan.

Perustelut

Koska perussäännökset ammattikorkeakoulujen keskimääräisten yksikköhintojen ja ylläpitäjäkohtaisten yksikköhintojen määräytymisestä otetaan ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 22 ja 23 §:ään, pykälä kumotaan.

23 a §. *Arvonlisäveron huomioon ottaminen yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikkö hinnassa.* Pykälää muutetaan.

Perustelut

Pykälästä poistetaan ammattikorkeakouluja koskeva maininta. Yksityisen ammattikorkeakoulun ylläpitäjän yksikköhinnan korottamisesta arvonlisäveron perusteella säädetään ehdotetussa ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 23 §:n 4 momentissa.

31 §. *Perustamishanke*. Pykälää muutetaan.

Perustelut

Koska ammattikorkeakoulujen perustamishankkeista aiheutuvat kustannukset ehdotetaan otettavaksi huomioon yksikköhintoihin perustuvassa rahoituksessa siten kuin ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 22 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, pykälän 2 ja 3 momentista poistetaan ammattikorkeakouluja koskevat maininnat.

43 §

Saamenkielisen ja saamen kielen opetukseen sekä ammatilliseen lisäkoulutukseen myönnettävä valtionavustus. Otsikko muutetaan ja 1 momentti kumotaan.

Perustelut

Pykälän 1 momentin mukaan ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille myönnetään erillistä valtionavustusta opettajankoulusta varten. Koska opettajankoulutusta varten myönnettävää valtionavustusta koskevat säännökset ehdotetaan otettaviksi ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 21 §:n 5 momenttiin, pykälän 1 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Samalla pykälän otsikosta poistetaan opettajankoulutusta koskeva maininta.

46 §

Rahoituksen maksaminen käyttökustannuksiin

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle maksettavaan rahoitukseen lisätään perustamishankkeista aiheutuneiden kustannusten perusteella 43 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun koulutuksen järjestäjän opiskelijamäärän ja ammatilliselle koulutukselle 16 §:n nojalla vahvistetun keskimääräisen yksikköhinnan tulosta jaettuna kymmenellä vähennetään koulutuksen järjestäjälle 19 §:n 5 momentin nojalla valtionosuuden laskentaperusteeksi vahvistettujen vuosivuokrien perusteella lasketut valtionosuuden perusteet. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen koulutuksen opiskelijoita ei kuitenkaan tällöin oteta huomioon.

Perustelut

Pykälän 3 momentissa säädetään niin sanotun investointilisän maksamisesta ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjille ja ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille. Koska ammattikorkeakoulujen perustamishankkeista aiheutuvat kustannukset ehdotetaan otettavaksi huomioon yksikköhintoihin perustuvassa rahoituksessa, siten kuin ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 22 §:n 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, 3 momentista poistetaan ammattikorkeakouluja koskevat maininnat.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn rahoitukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lain 49 §:n säännöksiä perustamishankkeen valtionosuuden palauttamisesta sovelletaan sellaiseen ammattikorkeakoulua koskevaan 49 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen, joka on suoritettu, tai vahinkoon, joka on tapahtunut, tämän lain voimaantulon jälkeen.

Perustelut

Laki tulee voimaan samaan aikaan kuin ammattikorkeakouluopinnoista annettu laki eli päivänä kuuta 200 . Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 200 rahoitukseen.

Ennen lain voimaantuloa ammattikorkeakoululle myönnettyyn rahoitukseen sovelletaan kaikilta osin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä. Voimaantulosäännöksen 2 momentin toisen virkkeen perusteella opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 49 §:n säännöksiä perustamishankkeeseen saatua valtionosuutta vastaavan suhteellisen osan palauttamisesta sovelletaan myös lain voimaantulon jälkeen niissä tilanteissa, joissa hankittu omaisuus luovutetaan toiselle, taikka, jos toiminta lopetetaan, tai omaisuuden käyttötarkoitusta muutetaan pysyvästi, eikä omaisuutta käytetä muuhun valtionosuuteen oikeuttavaan toimintaan. Vastaavasti lain 49 §:n säännöksiä sovelletaan valtionosuutta vastaavan suhteellisen osan palauttamiseen tuhoutuneesta tai vahingoittuneesta omaisuudesta saadusta vakuutuskorvauksesta, tai muusta korvauksesta.

8. 4. Laki ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammattikorkeakoulun jatkotutkinnon kokeilusta 13 päivänä heinäkuuta 2001 annetun lain (645/2001) 11 § seuraavasti:

11 §

Rahoitus

Jatkotutkintoon johtavan koulutuksen rahoituksessa noudatetaan, mitä ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 7 luvussa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyyn rahoitukseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Perustelut

Nykyisin jatkotutkintoon johtavan koulutuksen rahoituksessa noudatetaan pykälään sisältyvän viittauksen perusteella, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään ammatillisten erikoistumisopintojen rahoituksesta. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 20 §:n 4 momentin mukaan ammatillisten erikoistumisopintojen yksikköhinta on sama kuin ammattikorkeakoululle määrätty yksikköhinta. Erikoistumisopintojen yksikköhintoja vastaavat euromäärät otetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 9 §:n huomioon kuntien rahoitusosuutta laskettaessa. Koska ammattikorkeakoulujen rahoitusta koskevat säännökset siirretään edellä todetulla tavalla ammattikorkeakouluopinnoista annettuun lakiin, muutetaan pykälään sisältyvä viittaus ammattikorkeakouluopinnoista annettuun lakiin otettaviin uusiin rahoitussäännöksiin. Rahoitusperusteet säilyvät säännösten paikkaa koskevasta muutoksesta huolimatta nykyisellään. Jatkotutkintoa suorittavat opiskelijat luettaisiin mukaan ammattikorkeakoulun opiskelijamäärään.

Laki tulee voimaan samaan aikaan muiden edellä olevien lakien kanssa. Ennen lain voimaantuloa myönnettyyn rahoitukseen sovelletaan aikaisempia säännöksiä.

8.5. Tarkemmat säännökset

Jos edellä esitettyjä ammattikorkeakoulujen rahoitukseen ehdotettuja muutoksia ei haluta ottaa käyttöön yhdellä kertaa lakien tullessa voimaan, mainittuihin lakiehdotuksiin tulee lisätä tarvittavat siirtymäkausia koskevat säännökset.

Edellä mainitut lakiehdotukset edellyttävät muutoksia ammattikorkeakouluopinnoista annettuun asetukseen (256/1995), sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun asetukseen (806/1998).

Ammattikorkeakoulujen rahoitustyöryhmä

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Yhdyn työryhmän esityksiin muuten paitsi seuraavissa kohdissa:

6.3. Ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan laskeminen

Esityksessään työryhmä toteaa:

”Monivaiheisen keskustelun jälkeen työryhmä on päätenyt siihen, että valtioneuvoston asetuksella tulisi määrittää yksikköhinnan määrittyminen seuraavien kriteerien perusteella:

Kaikille tasasuuruinen erä 4 %

--

Normiaikainen opiskelijamäärä 61 %

--

Suoritetut tutkinnot 25 %

--

Tutkimus- ja kehitystyö 10 %

--- ”

Kaikille tasasuuruinen erä

Kaikille tasasuuruisen erän perusteena olevien perustoimintojen määrää ei ole analysoitu.. Esiitetty tasasuuruinen jakoperuste ei kannusta hallinnon taloudelliseen organisointiin. Pääsääntöisesti voidaan todeta, että mitä suurempi ammattikorkeakoulu on, sitä enemmän sillä on toimipisteitä ja todennäköisesti myös laajempi toiminta-alue ja nykyinen rahoitusmenettely huomioi tämän. Usealle ammattikorkeakoululle on toimiluvassa asetettu maakunnallinen toimialue ja toimipisteiden ylläpito vaatii resursseja enemmän kuin suppealla alueella toimivan ammattikorkeakoulun ylläpito. Nykyistä ammattikorkeakouluverkkoa on tarpeen tarkistaa Koulutus ja tutkimus vv. 1999 – 2004 mukaisesti. Rahoitusjärjestelmän tulee tukea tarvittavaa asetettuja toiminnallisia tavoitteita sekä verkon uudelleen tarkastelua.

Edellä mainittujen perusteiden johdosta katson, että esitettyä kaikille tasasuuruista erää ei tule ottaa käyttöön.

Normiaikainen opiskelijamäärä

Tasasuuruisen erän ja Tutkimus- ja kehitystyön osuuden jäädessä pois yksikköhinnan laskennan osatekijöinä tämän osatekijän osuus tulee olla 75 %.

Suoritetut tutkinnot

Porrastuskorotukset tulee huomioida myös tutkintojen määrän tarkastelun osalta kuitenkin porrastuskorotuksia säännöllisesti uudelleen tarkastellen.

Tutkimus ja kehitystyö

Nykyisin opettajien määrä vaihtelee koulutusaloittain sekä tutkinnoittain huomattavasti erilaisista opetusjärjestelyistä johtuen. Ammattikorkeakoulujen Tutkimus- ja kehitystoimintaan tarvitaan vielä nykyistä enemmän monipuolisia lisäresursseja mm. yritys-elämästä sekä tutkimuslaitoksista. Ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain perusteluissa korostetaan sivutoimisten tuntiopettajien ja asiantuntijapalvelujen käyttämistä.

Esitetty rahoituksen jakoperuste ei tue millään tavoin ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain tavoitteita mm. yhteistyön lisäämisestä opetus- ja tutkimushenkilöstön osalta eikä huomio tutkimus- ja kehitystoimintaan tarvittavaa lisäresurssia ja siksi tässä vaiheessa jakoperustetta ei tule ottaa käyttöön esityksen mukaisena.

6.4. Ammatillinen opettajankoulutus

”Työryhmä esittää, että ammatillisen opettajankoulutuksen asema rahoitusjärjestelmässä selvitetään. Selvitystyön yhteydessä tulee tutkia mahdollisuutta liittää ammatillinen opettajankoulutus osaksi valtionosuusjärjestelmää siten, ettei tällä muutoksella ole vaikutuksia valtion ja kuntien rahoitussuhteeseen.”

Eduskunnan päättämän nykyisen linjauksen mukaan opetushenkilöstön pedagogiset perusopinnot ja muut kelpoisuutta tuottavat opettajankoulutusopinnot **kuuluvat valtion rahoitusvastuuseen**. Työryhmä ei ole käsitellyt ammatillisen opettajakorkeakoulun toimintaa yksityiskohtaisemmin eikä työryhmän jäsenten käytössä ole ollut esim. tutkintokohtaisia kustannustietoja eikä suoritettujen tutkintojen määrä- ja suoritusajatietoja. Opettajakorkeakoulujen taholta ei ole esitetty mitään tarvetta nykyisen rahoitustavan muuttamiseen.

Ammatillisen opettajakorkeakoulun toimintalaki on mitä ilmeisemmin tarkoitus säilyttää edelleen erillisenä. Myös tämä tukee rahoituksen säilymistä erillisenä eikä siten ole **tässä vaiheessa mitään tarvetta selvittää opettajankoulutuksen asemaa rahoitusjärjestelmässä ja sen liittämistä osaksi valtionosuusjärjestelmää.**

Ammatillisen opettajankoulutuksen rahoitus tulee säilyttää nykyisenlaisena valtionavustuksena.

1.2.2002

Päivi Rajala

VALTIONOSUUSPOHJAN MUKAISET BRUTTOKUSTANNUKSET TOIMINNOITTAIN (MK/OPISKELIJA) TUTKINNOITTAIN

Oppilaitos	Opisk-määrä 2000	Opisk-määrä 1999	Muutos %	Opetus mk/opisk	Kiinteistöt mk/opisk	Hallinto mk/opisk	Yhteensä mk/opisk	Muutos % ed vuoteen	Huoneisto- pinta-alat	Kiint m2/opisk	Kiint mk/m2
<u>110 Maa- ja metsätalouden amk-tutkinto</u>											
02629 Espoon-Vantaan ammattikorkeakoulu	132,5	78,8	68	29 200	4 278	2 086	35 564	-24	2 849	22	199
02467 Hämeen ammattikorkeakoulu	717,4	712,2	1	42 450	9 375	2 122	53 946	-4	22 801	32	295
110 Maa- ja metsätalouden amk-tutkinto	3 098,4	2 739,4	13	36 492	6 152	2 470	45 114	-2	77 129	25	247
<u>210 Tekniikan ja lab.alan amk-tutkinto</u>											
02535 Arcada-Nylands sv.yrkeshögskola	435,3	348,0	25	23 104	3 146	4 487	30 737	-24	3 645	8	376
02508 Svenska yrkeshögskolan	535,3	542,0	-1	36 969	4 854	2 954	44 777	12	8 041	15	323
210 Tekniikan ja lab.alan amk-tutkinto	29 281,3	26 104,3	12	30 840	3 580	2 305	36 725	3	342 445	12	306
<u>220 Merenkulun ammattikorkeakoulututk.</u>											
02608 Kymenlaakson amm.korkeakoulu	88,6	101,7	-13	49 844	4 108	1 704	55 655	23	1 403	16	259
02625 Yrkeshögskolan Sydväst	125,7	84,5	49	28 281	5 140	3 259	36 680	-15	2 041	16	316
220 Merenkulun ammattikorkeakoulututk.	358,0	283,5	26	36 900	4 268	3 372	44 540	-3	5 319	15	287
<u>310 Liiketalouden amk-tutkinto</u>											
02468 Haaga Instituutin Ammattikork.	1 605,9	986,2	63	18 326	2 152	1 382	21 860	0	13 500	8	256
02467 Hämeen ammattikorkeakoulu	857,7	746,2	15	23 864	4 789	2 243	30 895	12	8 325	10	493
310 Liiketalouden amk-tutkinto	26 371,2	24 168,7	9	21 276	2 792	2 121	26 189	-1	255 215	10	289
<u>410 Matkailu- ja ravitsemisalalan amk-tutk</u>											
02624 Helsingin ammattikorkeakoulu	107,3	114,7	-6	32 805	3 030	3 185	39 020	0	1 424	13	228
02503 Hgin liiket.amk-Hfors yrkesh.	595,2	320,3	86	15 874	3 283	2 627	21 784	-14	8 616	14	227
410 Matkailu- ja ravitsemisalalan amk-tutk	4 904,0	3 861,9	27	23 048	4 291	3 407	30 746	-9	56 193	11	374
<u>530 Sosiaali- ja terveysalan amk-tutk.</u>											
02538 Rovaniemen ammattikorkeakoulu	509,0	536,5	-5	24 715	1 800	3 675	30 190	5	4 897	10	187
02625 Yrkeshögskolan Sydväst	237,2	204,3	16	33 839	8 956	4 770	47 565	6	3 515	15	604

	Opisk-määrä 2000	Opisk-määrä 1999	Muutos %	Opetus mk/opisk	Kiinteistöt mk/opisk	Hallinto mk/opisk	Yhteensä mk/opisk	Muutos % ed vuoteen	Huoneisto- pinta-alat	Kiint m2/opisk	Kiint mk/m2
Oppilaitos											
530 Sosiaali- ja terveysalan amk-tutk.	20 199,5	20 080,7	1	29 157	4 378	2 848	36 383	3	280 395	14	315
<u>570 Kauneudenhoitoalan amk-tutkinto</u>											
02624 Helsingin ammattikorkeakoulu	60,4	27,5	120	25 518	1 425	3 217	30 160	-20	538	9	160
02508 Svenska yrkeshögskolan	21,5	7,5	187	44 164	4 495	3 036	51 694	-36	474	22	204
570 Kauneudenhoitoalan amk-tutkinto	257,8	72,2	257	30 646	7 315	2 184	40 145	-1	7 006	27	269
<u>640 Viestintä- ja kuvataidealan amk-t</u>											
02608 Kymenlaakson amm.korkeakoulu	231,8	196,2	18	26 167	6 311	2 415	34 894	-11	3 333	14	439
02508 Svenska yrkeshögskolan	118,2	97,2	22	61 149	16 236	2 667	80 052	-2	3 213	27	597
640 Viestintä- ja kuvataidealan amk-t	2 022,3	1 599,6	26	49 084	9 379	3 169	61 632	3	40 325	20	470
<u>650 Musiikin ammattikorkeakoulututkinto</u>											
02471 Oulun seudun amm.korkeakoulu	45,8	12,1	279	31 805	3 411	960	36 177	-47	295	6	529
02508 Svenska yrkeshögskolan	36,4	32,2	13	103 766	4 912	2 983	111 660	22	450	12	397
650 Musiikin ammattikorkeakoulututkinto	877,1	522,9	68	57 959	12 993	3 707	74 659	11	19 888	23	573
<u>660 Teatteri- ja tanssialan amk-tutk.</u>											
02624 Helsingin ammattikorkeakoulu	61,7	37,8	63	49 406	8 496	3 204	61 106	-19	1 039	17	504
02471 Oulun seudun amm.korkeakoulu	15,8	5,0	215	90 704	9 910	2 464	103 078	47	450	29	347
660 Teatteri- ja tanssialan amk-tutk.	237,8	172,9	38	66 476	15 992	2 518	84 986	5	5 182	22	734
<u>670 Kulttuurialan tutkinto</u>											
02506 Mikkelin ammattikorkeakoulu	15,8		100	64 872	7 579	1 652	74 102	100	480	30	250
02469 Pohj-Karjalan amm.korkeakoulu	117,8	112,2	5	20 811	7 568	1 066	29 445	-40	823	7	1 083
670 Kulttuurialan tutkinto	2 492,3	2 291,1	9	36 496	9 354	3 333	49 183	-2	74 497	30	313
<u>710 Liikunnan ammattikorkeakoulututk.</u>											
02468 Haaga Instituutin Ammattikork.	49,9	14,2	252	50 173	12 593	13 945	76 711	-16	1 271	25	495
02625 Yrkeshögskolan Sydväst	81,0	29,6	174	39 289	7 541	3 275	50 105	-12	1 850	23	330
710 Liikunnan ammattikorkeakoulututk.	337,8	168,4	101	38 631	14 923	4 737	58 292	-6	31 755	94	159

Oppilaitos	Opisk-määrä 2000	Opisk-määrä 1999	Muutos %	Opetus mk/opisk	Kiinteistöt mk/opisk	Hallinto mk/opisk	Yhteensä mk/opisk	Muutos % ed vuoteen	Huoneisto- pinta-alat	Kiint m2/opisk	Kiint mk/m2
<u>720 Humanistisen alan amk-tutkinto</u>											
02506 Mikkelin ammattikorkeakoulu	178,3	130,6	37	29 225	2 604	1 651	33 480	-7	1 720	10	270
02508 Svenska yrkeshögskolan	8,6	10,0	-14	68 155	10 035	2 423	80 613	104	384	45	224
720 Humanistisen alan amk-tutkinto	977,7	521,7	87	35 872	7 736	5 157	48 764	-10	49 187	50	154
<u>990 Ammatilliset erikoistumisopinnot</u>											
02629 Espoon-Vantaan ammattikorkeak	0,0		100	0	0	0	0	0	0	0	0
02627 Vaasan amm.korkeak.-Vasa yhs	22,5		100	35 173	5 076	1 125	41 373	100	160	7	714
02625 Yrkeshögskolan Sydväst	0,0		100	0	0	0	0	0	0	0	0
990 Ammatilliset erikoistumisopinnot	3 439,0	2 376,7	45	23 890	2 912	1 946	28 748	-1	66 439	19	151
Raportti yhteensä	94 854,2	84 963,9	12	28 332	4 117	2 519	34 969	2	1 310 975	14	298

Väliaikaiset ammattikorkeakoulut sisältyvät vastaavaan vakinaiseen ammattikorkeakouluun

VALTIONOSUUSPOHJAN MUKAISET BRUTTOKUSTANNUKSET (mk/opiskelija) PORRASTUSPERUSTEITTAIN

Porrastusperusteiden tarkistusraportti vertaa vuoden 1999 ja vuoden 2000 toteutuneita bruttokustannuksia asetuksen mukaisiin porrastusprosentteihin.

Tutkinto/porrastustekijä

Tutkintokohtaisesti/porrastustekijöittäin ilmoitettu opiskelijamäärä yhteensä

Valtionosuuspohjaan luettavat kustannukset mk/opiskelija ilman erillisvuokria

Erillisvuokrat, jotka hyväksytään yksikköhintaa korottavaksi tekijäksi, ja niiden kustannukset mk/opiskelija.

Valtionosuuspohjaan luettavat kustannukset mk/opiskelija yhteensä

Ammattikorkeakouluyksiköt, jotka ko. tutkintoon tähtäävää koulutusta järjestävät

Toteutunut porrastusprosentti v. 2000 vertaa ko. tutkinnon toteutuneita mk/opiskelijakustannuksia alakohtaiseen keskimääräiseen mk/opiskelijakustannukseen.

Vuosi 1999 on laskettu samoin perustein kuin vuosi 2000, jolloin saadaan kahden vuoden vertailuluvut ko. asetuksen mukaiselle porrastusprosentille.

V. 2001 asetuksen mukainen porrastusprosentti

Kustannusten muutos vuodesta 1999 vuoteen 2000 prosentteina

KUSTANNUSSOVELLUS 2000 *** AMMATTIKORKEAKOULUT *** LOPULLINEN RAPORTOINTI *** PVM: 10.10.2001 ***											
*** RAPORTTI: K04D6ATD ***											
VALTIONOSUUSPOHJAN MUKAISET BRUTTOKUSTANNUKSET (MK/OPISKELIJA) PORRASTUSPERUSTEITTAIN											
Porrastusperusteiden tarkistusraportti											
		VOS-pohjan muk. kust. mk/opisk	Vuokrat y.h.per. tiloista mk/opisk	Porrast. VOS-pohjan muk. kust. mk/opisk	Yksi- köitä	Toteu- tunut porr.%	VUOSI 1999		Toteu- tunut porr.%	V. 2001 asetuk- sen muk. porrast.%	Kust. mk/opisk. muutos%
							Opisk.- määrä	muk. kust. mk/opisk			
Tutkinto / Porrastustekijä											
110 Maa- ja metsätalouden amk-tutkin	3 098,4	45 114	0	45 114	13,0		2 739,4	46 226			-2,4 %
1 Luonnonvara-ala	3 098,4	45 114	0	45 114	13,0		2 739,4	46 226			-2,4 %
210 Tekniikan ja lab.alan amk-tutkin	29 281,3	36 725	0	36 725	24,5		26 104,2	35 492			3,5 %
220 Merenkulun ammattikorkeakoulutu	358,0	44 540	0	44 540	3,0		283,5	45 905			-3,0 %
2 Tekniikka ja liikenne	29 639,3	36 819	0	36 819	27,5		26 387,8	35 604			3,4 %
311 Tietojenkäsittelyn koulutusohjel	4 774,9	28 627	0	28 627	21,0	11,8	3 832,1	30 470	19,4	20	-6,0 %
319 Muut liiketalouden amk-tutk. kou	21 596,2	25 650	40	25 610	25,5	0,0	20 336,4	25 522	0,0		0,3 %
310 Liiketalouden amk-tutkinto	26 371,2	26 189	33	26 157	46,5		24 168,5	26 307			-0,6 %
3 Hallinto ja kauppa	26 371,2	26 189	33	26 157	46,5		24 168,5	26 307			-0,6 %
413 Hotelli- ja rav.-alan liikk.johd	729,3	39 154	0	39 154	2,0	34,1	555,3	53 565	75,4	30	-26,9 %
419 Muut matkailu- ja rav.alan amk k	4 174,8	29 277	74	29 203	18,0	0,0	3 306,5	30 531	0,0		-4,3 %
410 Matkailu- ja ravitsemisalan amk-	4 904,0	30 746	63	30 683	20,0		3 861,8	33 843			-9,3 %
4 Matk., ravits., talous	4 904,0	30 746	63	30 683	20,0			33 843			-9,3 %

533 Hammastekniikan koulutusohjelma	46,3	45 152	1 421	43 732	1,0	22,7	47,5	42 162	20,3	20	3,7 %
538 Suun terveydenhuollon koul.ohj.	281,4	40 624	553	40 070	5,0	12,4	247,9	41 050	17,1	20	-2,4 %
539 Sosiaali- ja terveysalan muut ko	19 871,8	36 303	657	35 645	24,0	0,0	19 785,1	35 046	0,0		1,7 %
530 Sosiaali- ja terveysalan amk-tut	20 199,5	36 383	658	35 725	30,0		20 080,5	35 138			1,7 %
570 Kauneudenhoitoalan amk-tutkinto	257,8	40 145	0	40 145	3,5		72,1	40 754			-1,5 %
5 Sosiaali ja terveys	20 457,3	36 431	649	35 781	33,5		20 152,8	35 158			1,8 %
674 Viestintä- ja kuvataidealan amk-	2 022,3	61 632	1 058	60 574	13,0	30,9	1 599,5	58 844	21,2	20	2,9 %
675 Musiikin ammattikorkeakoulututki	877,1	74 659	2 832	71 827	10,0	55,2	522,9	65 333	34,6	35	9,9 %
677 Teatteri- ja tanssialan amk-tutk	237,8	84 986	0	84 986	5,0	83,7	172,9	80 750	66,4	65	5,2 %
679 Muut kulttuurialan ko:t ja amk-t	2 492,3	49 183	2 917	46 266	13,5	0,0	2 291,0	48 541	0,0		-4,7 %
6 Kulttuuri	5 629,6	59 137	2 113	57 024	41,5		4 586,3	55 263			3,2 %
710 Liikunnan ammattikorkeakoulututk	337,8	58 292	0	58 292	4,0		168,4	61 716			-5,5 %
720 Humanistisen alan amk-tutkinto	977,7	48 764	0	48 764	5,0		521,6	54 249			-10,1 %
7 Vapaa-aika ja liikunta	1 315,5	51 211	0	51 211	9,0		690,0	56 071			-8,7 %
990 Ammatilliset erikoistumisopinnot	3 439,0	28 748	57	28 691	24,0		2 376,6	28 973			-1,0 %
Raportti yhteensä	94 854,3	34 969	280	34 689	215,0		84 963,9	34 158			1,6 %

LASKENTAMALLI AMMATTIKORKEAKOULUJEN YKSIKÖHINNAN MÄÄRÄYTYMISESTÄ

Laskelma A, jossa ei ole huomioitu tutkintokohtaisia porrastuksia

Opiskelijamäärä	Käytetty syksyn 2000 opiskelijamäärää
Yksikköhinta mk/opiskelija	Käytetty v. 2001 ylläpitäjäkohtaisesti vahvistettua yksikköhintaa. Yksikköhinnan laskennassa on huomioitu tutkintokohtaiset porrastukset sekä muut yksikköhintaa korottavat tekijät mm. erilliset vuokrat ja erityisopiskelijat
Erilliset vuokrat	Yksittäisen ammattikorkeakoulun yksikköhintaa korottavat erilliset vuokrat; sisältyy v. 2001 yksikköhintaan mk/opiskelija
Harkinnanvaraiset korotukset	Yksittäisen ammattikorkeakoulun yksikköhintaa korottava harkinnanvarainen korotus; sisältyy v. 2001 yksikköhintaan mk/opiskelija
Rahoitus	Opiskelijamäärän ja yksikköhinnan tulo
Tasasuuruinen hallinnon osuus	Laskettu 4 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu ammattikorkeakoulujen lukumäärällä (29) tasasuuruisiin eriin.
Tasasuuruinen osuus mk/opiskelija	Edellinen luku on jaettu ko. ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä
Tutkimus- ja kehittämistoiminta	Laskettu 10 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu AMKOTA-tietokannasta saadulla ammattikorkeakoulujen päätoimisella opettajamäärällä yhteensä (5268/ v. 2000) ja kerrottu kunkin ammattikorkeakoulun päätoimisella opettajamäärällä
Tutkimus- ja kehittämistoiminta mk/opiskelija	Edellinen luku on jaettu ko. ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä
Normiaikaiset opiskelijat	Laskettu 61 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu ammattikorkeakoulujen kokonaisopiskelijamäärällä ja kerrottu kunkin ammattikorkeakoulun omalla opiskelijamäärällä
Normiaikaiset opiskelijat mk/opiskelija	Luku on kaikilla ammattikorkeakouluilla saman suuruinen. Porrastustekijät jakautuu kaikkien ammattikorkeakoulujen kesken.

Tutkintojen määrään perustuva jako	Laskettu 25 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu ammattikorkeakoulujen kokonaisopiskelijamäärällä ja kerrottu kunkin ammattikorkeakoulun omalla opiskelijamäärällä. Suoritettujen tutkintojen määrätietoa ei laskelmaa tehdessä ole ollut saatavilla
Tutkintojen määräjako mk/opiskelija	Edellinen luku on jaettu kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä. Saatu luku on samansuuruinen kaikilla ammattikorkeakouluilla.
Yhteensä	Laskettu yksikköhinnan eri osatekijät yhteen
Mk/opiskelija	Edellinen luku jaettu kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä.

Laskelma B, jossa huomioitu tutkintokohtaiset porrastukset kohdissa normiaikaiset opiskelijat ja suoritettut tutkinnot

Opiskelijamäärä	Käytetty syksyn 2000 opiskelijamäärää
Yksikköhinta mk/opiskelija	Käytetty v. 2001 ylläpitäjäkohtaisesti vahvistettua yksikköhintaa. Yksikköhinnan laskennassa on huomioitu tutkintokohtaiset porrastukset sekä muut yksikköhintaa korottavat tekijät mm. erilliset vuokrat ja erityisopiskelijat
Erilliset vuokrat	Yksittäisen ammattikorkeakoulun yksikköhintaa korottavat erilliset vuokrat; sisältyy v. 2001 yksikköhintaan mk/opiskelija
Harkinnanvaraiset korotukset	Yksittäisen ammattikorkeakoulun yksikköhintaa korottava harkinnanvarainen korotus; sisältyy v. 2001 yksikköhintaan mk/opiskelija
Rahoitus	Opiskelijamäärän ja yksikköhinnan tulo
Tasasuuruinen hallinnon osuus	Laskettu 4 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu ammattikorkeakoulujen lukumäärällä (29) tasasuuruisiin eriin.
Tasasuuruinen osuus mk/opiskelija	Edellinen luku on jaettu ko. ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä
Tutkimus- ja kehittämistoiminta	Laskettu 10 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu AMKOTA-tietokannasta saadulla ammattikorkeakoulujen päätoimisella opettajamäärällä yhteensä (5268/ v. 2000) ja kerrottu kunkin ammattikorkeakoulun päätoimisella opettajamäärällä
Tutkimus- ja kehittämistoiminta mk/opiskelija	Edellinen luku on jaettu ko. ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä

Normiaikaiset opiskelijat	Kerrottu normiaikaiset opiskelijat mk/opiskelija kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä
Normiaikaiset opiskelijat	Laskettu 61 % v. 2001 yksikköhinnasta
Tutkintojen määrään perustuva jako	Kerrottu tutkintojen määräjako mk/opiskelija kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä
Tutkintojen määräjako mk/opiskelija	Laskettu 25 % v. 2001 yksikköhinnasta
Yhteensä	Laskettu yksikköhinnan eri osatekijät yhteen
Mk/opiskelija	Edellinen luku jaettu kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä.

Laskelma C, jossa huomioitu tutkintokohtaiset porrastukset kohdassa normiaikaiset opiskelijat

Opiskelijamäärä	Käytetty syksyn 2000 opiskelijamäärää
Yksikköhinta	Käytetty v. 2001 ylläpitäjäkohtaisesti vahvistettua yksikköhintaa. Yksikköhinnan laskennassa on huomioitu tutkintokohtaiset porrastukset sekä muut yksikköhintaa korottavat tekijät mm. erilliset vuokrat ja erityisopiskelijat
Erilliset vuokrat	Yksittäisen ammattikorkeakoulun yksikköhintaa korottavat erilliset vuokrat; sisältyy v. 2001 yksikköhintaan mk/opiskelija
Harkinnanvaraiset korotukset	Yksittäisen ammattikorkeakoulun yksikköhintaa korottava harkinnanvarainen korotus; sisältyy v. 2001 yksikköhintaan mk/opiskelija
Rahoitus	Opiskelijamäärän ja yksikköhinnan tulo
Tasasuuruinen hallinnon osuus	Laskettu 4 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu ammattikorkeakoulujen lukumäärällä (29) tasasuuruisiin eriin.
Tasasuuruinen osuus mk/opiskelija	Edellinen luku on jaettu ko. ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä

Tutkimus- ja kehittämistoiminta	Laskettu 10 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu AMKOTA-tietokannasta saadulla ammattikorkeakoulujen päätoimisella opettajamäärällä yhteensä (5268/ v. 2000) ja kerrottu kunkin ammattikorkeakoulun päätoimisella opettajamäärällä
Tutkimus- ja kehittämistoiminta mk/opiskelija	Edellinen luku on jaettu ko. ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä
Normiaikaiset opiskelijat	Kerrottu normiaikaiset opiskelijat mk/opiskelija kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä
Normiaikaiset opiskelijat mk/opiskelija	Laskettu 61 % v. 2001 yksikköhinnasta
Tutkintojen määrään perustuva jako	Laskettu 25 % kokonaisrahoituksesta yhteensä. Saatu luku on jaettu ammattikorkeakoulujen kokonaisopiskelijamäärällä ja kerrottu kunkin ammattikorkeakoulun omalla opiskelijamäärällä. Suoritettujen tutkintojen määrätietoa ei laskelmaa tehdessä ole ollut saatavilla
Tutkintojen määräjako mk /opiskelija	Edellinen luku on jaettu kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä. Saatu luku on samansuuruinen kaikilla ammattikorkeakouluilla
Yhteensä	Laskettu yksikköhinnan eri osatekijät yhteen
Mk/opiskelija	Edellinen luku jaettu kunkin ammattikorkeakoulun opiskelijamäärällä.

AMMATTIKORKEAKOULUJEN YKSIKÖHINTARAOHITUS V. 2001 - KOELASKELMA

Laskelma A

Laskelmassa ei ole huomioitu tutkintokohtaisia porrastuksia

	20.9.2000		V. 2001		Tasasuuruinen		Tk-toim		Normiaik.opisk		Tutk. määrä		Yhteensä		
	opisk.	yksikköihin vuokrat	sis.	sis.	4 %	mk/opisk	10 %	mk/opisk	61 %	mk/opisk	25 %	mk/opisk	100 %	mk/opisk	
1	1 722,0	34 442		1 641	59 309 124	4 758 256	2 763	6 090 080	3 537	34 766 938	20 190	14 248 745	8 275	59 864 018	34 764
2	2 476,0	34 608	662		85 689 408	4 758 256	1 922	9 233 346	3 729	49 990 092	20 190	20 487 743	8 275	84 469 437	34 115
3	5 837,0	30 205	1 131	300	176 306 585	4 758 256	815	14 013 731	2 401	117 848 209	20 190	48 298 446	8 275	184 918 643	31 680
4	4 191,0	33 235	809		139 287 885	4 758 256	1 135	11 787 251	2 813	84 615 701	20 190	34 678 566	8 275	135 839 773	32 412
5	2 503,0	31 284			78 303 852	4 758 256	1 901	7 465 259	2 983	50 535 218	20 190	20 711 155	8 275	83 469 888	33 348
6	3 018,0	28 856			87 087 408	4 758 256	1 577	1 309 695	434	60 932 996	20 190	24 972 539	8 275	91 973 485	30 475
7	6 570,0	36 807	668		241 821 990	4 758 256	724	25 604 528	3 897	132 647 376	20 190	54 363 679	8 275	217 373 839	33 086
8	4 386,0	25 459			111 663 174	4 758 256	1 085	12 507 583	2 852	88 552 723	20 190	36 292 100	8 275	142 110 661	32 401
9	916,0	50 890			46 615 240	4 758 256	5 195	2 946 813	3 217	18 493 911	20 190	7 579 472	8 275	33 778 451	36 876
10	4 919,0	34 202			168 239 638	4 758 256	967	17 746 361	3 608	99 313 918	20 190	40 702 426	8 275	162 520 960	33 039
11	4 661,0	32 479	153		151 384 619	4 758 256	1 021	18 859 601	4 046	94 104 935	20 190	38 567 596	8 275	156 290 388	33 532
12	1 460,0	29 940			43 712 400	4 758 256	3 259	4 845 870	3 319	29 477 195	20 190	12 080 818	8 275	51 162 138	35 043
13	2 388,0	32 504			77 619 552	4 758 256	1 993	7 203 320	3 016	48 213 384	20 190	19 759 584	8 275	79 934 544	33 473
14	2 523,0	31 410	91		79 247 430	4 758 256	1 886	7 268 805	2 881	50 939 015	20 190	20 876 646	8 275	83 842 721	33 231
15	3 581,0	34 174			122 377 094	4 758 256	1 329	13 620 823	3 804	72 299 887	20 190	29 631 101	8 275	120 310 066	33 597
16	3 851,0	34 684			133 568 084	4 758 256	1 236	12 769 522	3 316	77 751 149	20 190	31 865 225	8 275	127 144 151	33 016
17	4 077,0	32 471			132 384 267	4 758 256	1 167	12 835 006	3 148	82 314 057	20 190	33 735 269	8 275	133 642 588	32 780
18	5 214,0	32 909			171 587 526	4 758 256	913	21 413 505	4 107	105 269 927	20 190	43 143 413	8 275	174 585 101	33 484
19	3 434,0	30 345	350		104 204 730	4 758 256	1 386	9 691 739	2 822	69 331 977	20 190	28 414 745	8 275	112 196 717	32 672
20	3 341,0	34 424			115 010 584	4 758 256	1 424	10 477 556	3 136	67 454 320	20 190	27 645 213	8 275	110 335 345	33 025
21	5 253,5	33 713	156		177 111 246	4 758 256	906	19 252 509	3 665	106 067 426	20 190	43 470 257	8 275	173 548 448	33 035
22	2 777,0	34 137	545		94 798 449	4 758 256	1 713	9 102 377	3 278	56 067 240	20 190	22 978 377	8 275	92 906 249	33 456
23	5 143,0	30 844			158 630 692	4 758 256	925	17 353 452	3 374	103 836 447	20 190	42 555 921	8 275	168 504 076	32 764
24	2 925,0	32 474			94 986 450	4 758 256	1 627	10 019 163	3 425	59 055 339	20 190	24 203 008	8 275	98 035 765	33 517
25	1 225,0	39 832	466	1 897	48 794 200	4 758 256	3 884	5 500 717	4 490	24 732 578	20 190	10 136 302	8 275	45 127 853	36 839
26	4 157,0	33 381			138 764 817	4 758 256	1 145	16 174 727	3 891	83 929 246	20 190	34 397 232	8 275	139 259 460	33 500
27	7 313,0	35 328	1 407		258 353 664	4 758 256	651	24 360 318	3 331	147 648 442	20 190	60 511 657	8 275	237 278 672	32 446
28	2 991,0	31 277	398		93 549 507	4 758 256	1 591	8 774 953	2 934	60 387 870	20 190	24 749 127	8 275	98 670 205	32 989
29	1 375,0	43 146	2 069	2 055	59 325 750	4 758 256	3 461	6 744 927	4 905	27 761 057	20 190	11 377 482	8 275	50 641 721	36 830
Yhteensä	104 227,5	33 098	8 905	5 893	3 449 735 365	137 989 415	1 324	344 973 536	3 310	2 104 338 572	20 190	862 433 841	8 275	3 449 735 365	33 098
Tasasuuruinen hall.osuus 4 %						137 989 415									
Tutkimus- ja kehitys 10 %								344 973 536							
Normiaikainen opiskelijamäärä 61 %										2 104 338 572					
Tutkintojen määrä 25 %												862 433 841			
Yhteensä 100 %														3 449 735 365	

AMMATTIKORKEAKOULUJEN YKSIKÖHINTARAOHITUS V. 2001 - KOELASKELMA

Laskelma B

Laskelmassa huomioitu normiaikaisissa opiskelijoissa ja tutkinnon suorittaneissa tutkintojen porrastustekijät

20.9.2000	V. 2001	opisk.	yksikköhintä	sis.	sis.	Tasasuuruinen		Tk-toim		Normiaik.opisk		Tutk. määrä		Yhteensä		
						rahoitus	4 %	mk/opisk	10 %	mk/opisk	61 %	mk/opisk	25 %	mk/opisk	100 %	mk/opisk
				vuokrat	harkvankor					huomioitu painot		huomioitu painot				
1	1 722,0	34 442			1 641	59 309 124	4 758 256	2 763	6 090 080	3 537	36 178 566	21 010	14 827 281	8 611	61 854 182	35 920
2	2 476,0	34 608		662		85 689 408	4 758 256	1 922	9 233 346	3 729	52 270 539	21 111	21 422 352	8 652	87 684 493	35 414
3	5 837,0	30 205	1 131		300	176 306 585	4 758 256	815	14 013 731	2 401	107 547 017	18 425	44 076 646	7 551	170 395 650	29 192
4	4 191,0	33 235		809		139 287 885	4 758 256	1 135	11 787 251	2 813	84 965 610	20 273	34 821 971	8 309	136 333 087	32 530
5	2 503,0	31 284				78 303 852	4 758 256	1 901	7 465 259	2 983	47 765 350	19 083	19 575 963	7 821	79 564 827	31 788
6	3 018,0	28 856				87 087 408	4 758 256	1 577	1 309 695	434	53 123 319	17 602	21 771 852	7 214	80 963 121	26 827
7	6 570,0	36 807		668		241 821 990	4 758 256	724	25 604 528	3 897	147 511 414	22 452	60 455 498	9 202	238 329 695	36 275
8	4 386,0	25 459				111 663 174	4 758 256	1 085	12 507 583	2 852	68 114 536	15 530	27 915 794	6 365	113 296 168	25 831
9	916,0	50 890				46 615 240	4 758 256	5 195	2 946 813	3 217	28 435 296	31 043	11 653 810	12 723	47 794 175	52 177
10	4 919,0	34 202				168 239 638	4 758 256	967	17 746 361	3 608	102 626 179	20 863	42 059 910	8 551	167 190 705	33 989
11	4 661,0	32 479		153		151 384 619	4 758 256	1 021	18 859 601	4 046	92 344 618	19 812	37 846 155	8 120	153 808 629	32 999
12	1 460,0	29 940				43 712 400	4 758 256	3 259	4 845 870	3 319	26 664 564	18 263	10 928 100	7 485	47 196 789	32 327
13	2 388,0	32 504				77 619 552	4 758 256	1 993	7 203 320	3 016	47 347 927	19 827	19 404 888	8 126	78 714 390	32 962
14	2 523,0	31 410		91		79 247 430	4 758 256	1 886	7 268 805	2 881	48 340 932	19 160	19 811 858	7 853	80 179 850	31 780
15	3 581,0	34 174				122 377 094	4 758 256	1 329	13 620 823	3 804	74 650 027	20 846	30 594 274	8 544	123 623 380	34 522
16	3 851,0	34 684				133 568 084	4 758 256	1 236	12 769 522	3 316	81 476 531	21 157	33 392 021	8 671	132 396 329	34 380
17	4 077,0	32 471				132 384 267	4 758 256	1 167	12 835 006	3 148	80 754 403	19 807	33 096 067	8 118	131 443 732	32 240
18	5 214,0	32 909				171 587 526	4 758 256	913	21 413 505	4 107	104 668 391	20 074	42 896 882	8 227	173 737 033	33 321
19	3 434,0	30 345		350		104 204 730	4 758 256	1 386	9 691 739	2 822	63 564 885	18 510	26 051 183	7 586	104 066 063	30 305
20	3 341,0	34 424				115 010 584	4 758 256	1 424	10 477 556	3 136	70 156 456	20 999	28 752 646	8 606	114 144 914	34 165
21	5 253,5	33 713		156		177 111 246	4 758 256	906	19 252 509	3 665	108 037 860	20 565	44 277 811	8 428	176 326 436	33 564
22	2 777,0	34 137		545		94 798 449	4 758 256	1 713	9 102 377	3 278	57 827 054	20 824	23 699 612	8 534	95 387 299	34 349
23	5 143,0	30 844				158 630 692	4 758 256	925	17 353 452	3 374	96 764 722	18 815	39 657 673	7 711	158 534 103	30 825
24	2 925,0	32 474				94 986 450	4 758 256	1 627	10 019 163	3 425	57 941 735	19 809	23 746 613	8 119	96 465 766	32 980
25	1 225,0	39 832		466	1 897	48 794 200	4 758 256	3 884	5 500 717	4 490	29 764 462	24 298	12 198 550	9 958	52 221 985	42 630
26	4 157,0	33 381				138 764 817	4 758 256	1 145	16 174 727	3 891	84 646 538	20 362	34 691 204	8 345	140 270 726	33 743
27	7 313,0	35 328		1 407		258 353 664	4 758 256	651	24 360 318	3 331	157 595 735	21 550	64 588 416	8 832	251 302 725	34 364
28	2 991,0	31 277		398		93 549 507	4 758 256	1 591	8 774 953	2 934	57 065 199	19 079	23 387 377	7 819	93 985 785	31 423
29	1 375,0	43 146		2 069	2 055	59 325 750	4 758 256	3 461	6 744 927	4 905	36 188 708	26 319	14 831 438	10 787	62 523 327	45 472
Yhteensä	104 227,5	33 098				3 449 735 365	137 989 415	1 324	344 973 536	3 310	2 104 338 572	20 190	862 433 841	8 275	3 449 735 365	33 098
Tasasuuruinen hall.osuus 4 %							137 989 415									
Tutkimus- ja kehitys 10 %									344 973 536							
Normiaikainen opiskelijamäärä 61 %											2 104 338 572					
Tutkintojen määrä 25 %													862 433 841			
Yhteensä 100 %															3 449 735 365	

LIITE 4

10.10.2001

44 / 043 / 2001

Ylijohtaja Arvo Jäppinen
Opetusministeriö

Opetusministeriön ja yliopistojen välistä ohjausta on kehitetty 1990 -luvulla valtionhallinnon yleistä kehitystä seuraten tulostavoitteilla ohjaamisen suuntaan. Yliopistobudjetin laadintamenettelyjen muutos alkoi vuonna 1994 toimintamenobudjetointiin siirryttäessä. Vuoden 1997 talousarviossa aloitettiin asteittainen siirtyminen laskennalliseen perusrahoitukseen yliopistojen tulohajauksen kehittämistyöryhmän ehdotusten pohjalta (opetusministeriön työryhmien muistioita 37:1995 ja 36:1996). Rahoitusjärjestelmän kehittämistä käsiteltiin lisäksi tutkimuksen perusrahoitustyöryhmässä (opetusministeriön työryhmien muistioita 39:1996). Vuosina 2001-2003 käytettävä tulohajausjärjestelmä ja rahoitusmalli perustuvat opetusministeriön ja yliopistojen yhteisen rahoitusprojektin esityksiin ja niistä saatuihin lausuntoihin (opetusministeriön työryhmien muistioita 20:1998).

Toimintamenorahoituksen muodostumisperiaatteet tulossopimuskaudella 2001-2003 opetusministeriö on ilmoittanut 18.2.2000 päivätyssä muistiossa. Keskeinen kehittämiskohde opetusministeriön ja yliopistojen välisessä tulohajauksessa on ollut rahoitusmallin ohella raportointi. Tähän on liittynyt toimintakertomusraportoinnin, kustannuslaskennan ja tuloksellisuusmittareiden kehittämistä.

Toimintamenojen rahoitusjärjestelmän kehittämisen lähtökohtina ovat olleet mm. seuraavat asiat:

- Rahoitusjärjestelmä tukee valtakunnallisten korkeakoulupoliittisten tavoitteiden toteutumista
- Rahoitusjärjestelmä on mahdollisimman yksinkertainen, läpinäkyvä sekä pitkäjänteisyyttä ja yliopistojen toiminnan laatua tukeva
- Tavoitteiden ja määrärahojen välillä on selkeä yhteys
- Tavoitteet sovitaan 3-vuotiselle tulossopimuskaudelle ja määrärahoista päätetään vuosittain
- Laskennallista perusrahoitusmallia kehitetään entistä selvemmin valtakunnalliseksi kehyksenjakomalliksi, jolla turvataan yliopistojen perustehtävät, opetus ja tutkimus
- Perusrahoituksen tulee pysyä mahdollisimman vakaana ja olla suuruudeltaan merkittävä osa toimintamenoista. Vapaa perusrahoitus on yliopiston omassa

- päätösvallassa ilman korvamerkintöjä
- Alojen poikkeava tutkintorakenne ja erilaiset kustannukset otetaan tarvittaessa huomioon kustannuskertoimissa.
 - Tuloksellisuusrahoituksella palkitaan toiminnan laatua ja sen määräytymisperusteet tarkistetaan suhteessa perusrahoitusmalliin
 - Valtakunnallinen rahoitus on perusrahoitusta tukevaa, tiettyihin valtakunnallisesti merkittäviin toimintoihin osoitettavaa lisärahoitusta.
 - Hankerahoitus on kohdennettua lisärahoitusta yliopistojen esittämiin uusiin avauksiin tai uusien tilojen varustamiseen.
 - Ulkopuolisella rahoituksella tuetaan yliopistojen tavoitteita

Valtion keskushallintohankkeessa tehtyjen selvitysten perusteella on tulosohjauksen kehittämässä syytä keskittyä tulosvastuujattelun esiin saamiseen ja ministeriöiden tulosohjausroolin terävöittämiseen. Opetusministeriön ja yliopistojen välisen tulosohjausjärjestelmän uudelleen arviointia on kiirehtinyt myös eduskunta.

Opetusministeriö on päättänyt asettaa projektin kehittämään ministeriön ja yliopistojen välistä tulosohjausjärjestelmää ja toimintamenorahoituksen muodostumisperusteita sopimuskaudelle 2004-2006. Projektin tehtävänä on:

1. Kerätä nykyisestä opetusministeriön ja yliopistojen välisestä tulosohjausjärjestelmästä saatuja kokemuksia.
2. Tarkistaa yliopistojen toimintamenojen rahoitusjärjestelmän muodostumisperusteet opetusministeriön muistion 18.2.2000 suuntaviivojen mukaisesti ottaen huomioon edellä esitetyt rahoitusjärjestelmän kehittämisen lähtökohdat, tutkintorakenteen kehittäminen sekä yliopistojen verkostomaisen toiminnan ja ulkopuolisen rahoituksen lisääntyminen.
3. Tehdä ehdotuksia opetusministeriön ja yliopistojen välisen tulosohjausjärjestelmän kehittämiseksi erityisesti tulossopimusmenettelyn, tulostavoitteiden asettamisen, seurannan ja raportoinnin osalta.

Projektiryhmän puheenjohtajaksi opetusministeriö on kutsunut Teidät ja jäseniksi:

- rehtori Lauri Lajunen, Oulun yliopisto
- rehtori Tapio Reponen, Turun kauppakorkeakoulu
- rehtori Pekka Vapaavuori, Sibelius-akatemia
- vararehtori Salme Näsi, Jyväskylän yliopisto
- vararehtori Teuvo Pohjolainen, Joensuun yliopisto
- vararehtori Marja Jylhä, Tampereen yliopisto
- vararehtori Jarmo Partanen, Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu
- hallintojohtaja Eila Rekilä, Vaasan yliopisto
- kvestori Ilkka Hyvärinen, Helsingin yliopisto
- suunnittelu- ja rahoituspäällikkö Tarja Särkkä, Lapin yliopisto
- johtaja Markku Mattila, opetusministeriö
- opetusneuvos Hannele Hermunen, opetusministeriö

Opetusministeriö on määrännyt työryhmän sihteereiksi ylitarkastaja Jorma Karhun, opetusneuvos Anita Lehikoisen, ylitarkastaja Iiris Patosalmen ja opetusneuvos Ari Saarisen opetusministeriöstä.

Sihteerityössä avustavat tulossopimusten valmistelusta vastaavat virkamiehet yliopistoissa ja opetusministeriössä. Projektiryhmän tulee lisäksi hyödyntää työssään korkeakoulututkimuksen ja opetuksen verkoston asiantuntemusta.

Projektiryhmän kulut, enintään 120 000 mk, maksetaan valtion talousarvion momentilta 29.10.22.1.

Projektin tulee saattaa työnsä valmiiksi 30. syyskuuta 2002 mennessä.

Opetusministeri

Maija Rask

Hallitusneuvos

Juhani Saarivuo

TIEDOKSI: Työryhmän jäsenet ja sihteerit
Yliopistot
Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto
Suomen ylioppilaskuntien liitto
Korkeakoulujen arviointineuvosto
Suomen Akatemia
Taiteen keskustoimikunta
Hankerekisteri
Opetusministeriön talouspalveluyksikkö/laskentatoimi
Opetusministeriön tiedotusyksikkö

AMK-rahoitustyöryhmä
15.1.2001

MAHDOLLISET SUORITEKRITERIT **AMMATTIKORKEAKOULUJEN RAHOITUKSESSA**

Tähän muistioon on pyritty keräämään mahdollisimman kattavasti erilaisia asioita, joiden perusteella ammattikorkeakoulujen rahoitus voidaan määrittää. Muistiossa ei siis pyritä määrittämään sitä, millaisten kriteerien avulla kulloinkin olemassa oleva määräraha tulee jakaa ammattikorkeakoulujen kesken. Muistion ainoana tavoitteena on kartoittaa sitä millaiset suoritteet ylipäänsä voivat tulla kysymykseen. Kunkin kriteerin kohdalle on myös merkitty täsmentäviä kommentteja (☒), haitallisiksi arvioituja vaikutuksia (-) sekä positiivisiksi arvioituja vaikutuksia (+).

Oletuksena on seuraava nykyinen lähtökohta: Rahoituksen määrä suoritetta kohden määrittyy aiemman toteutuneen kustannuspohjan kautta. Suoritteiden avulla määrittyy rahoituksen jako ammattikorkeakoulujen kesken. Kyseeseen voi tulla myös erilaisten kriteerien yhdistelmä.

Muistiossa ei arvioida sitä kuinka yksittäisen suoritteen "hintaa" lasketaan. Arvion kohteena on vain se, millaisia hyviä ja huonoja puolia erilaisiin suoritteisiin liittyy.

A: KORKEAKOULUN INFRASTRUKTUURIN TARVITSEMAT RESURSSIT

1. Kaikille samansuuruinen pohja perusrahoitukselle

- ☒ Ammattikorkeakoulun koosta riippumatta kaikilla osa menoista on kiinteitä.
- Liian isoksi mitoitettuna ei motivoi tarpeellisiin fuusioihin talouden tehostamiseksi.
- + Antaa pienillekin mahdollisuuden hoitaa perustehtävät kunnolla.

2. Toimiluvassa määriteltyyn laajuuteen suhteutettu pohja perusrahoitukselle.

- ☒ Verrannollinen yliopistorahoituksen laajuustekijään
- + Turvaa toimintaedellytykset pitkäjänteisesti
- Määrittää rahoituspohjan historiasta käsin.
- Edellyttää toimiluvan jatkuvaa ajan tasalla pitoa. Voidaan toimiluvan asemasta sitoa myös tulossopimukseen

3. Toiminnan järjestämisen kannalta välttämättömät panokset.

- ☐ Osa rahoituksesta voidaan määrittää suhteessa yksittäiseen järjestämisessä tarvittavaan resurssiin.
- ☐ Kysymykseen voivat tulla esimerkiksi opettajien määrä tai tilakustannukset.
- Ammattikorkeakoulu voi pyrkiä tarpeettomasti maksimoimaan sellaisia menoja, jotka ovat rahoituksen pohjana.

B: OPETUS

1. Opiskelijamäärä

1.1. Laskentapäiviin sidottu

- ☐ Laskentapäivänä läsnä olevaksi ilmoittautuneet opiskelijat
 - Osapäiväopiskelijoiden asema: Kuinka muutetaan kokopäiväopiskeluksi.
 - Ongelmana kesäopetuksen rahoitus.
 - Avoimen ammattikorkeakouluopetuksen mukaanotto vaikeaa.
 - 20 opintoviikon mittaiset erikoistumisopinnot on sijoitettava kalenteriin siten, että ne osuvat ainakin yhdeksi laskentapäiväksi.
 - Normiajan alittavat opiskelijat vievät ammattikorkeakouluilta resursseja.
 - + Kannustaa tehostamaan keskeyttämisen estävää ohjausta.
- ☐ Kolme vaihtoehtoa:
 - 1) Kaikki opiskelijat:
 - Ei kannusta tutkintojen pitkittymisen estämiseen.
 - + Tuo rahoituksen kaikille opiskelijoille.
 - 2) Normiaikaiset opiskelijat.
 - + Kannustaa tutkintojen pitkittymisen estämiseen.
 - Tekee yliaikaisten opiskelijoiden aseman hankalaksi.
 - +/- Koko järjestelmän kannalta rahoitus voi tulla kaikille opiskelijoille (kustannuspohjassa yksikköhintaa laskettaessa kaikkien kustannukset mutta vain normiopiskelijat). Yksittäinen ammattikorkeakoulu ei kuitenkaan koe asiaa näin.
 - 3) Vaihtoehto kahden edellisen väliltä.

- ☐ Läsnä oleviksi ilmoittautuneiden lisäksi laskennassa voidaan huomioida myös poissaolevaksi ilmoittautuneet opiskelijat, sekä opiskelijat, jotka eivät ole tehneet läsnäolo- tai poissaoloilmoitusta, mutta eivät ole kuitenkaan eronneet ammattikorkeakoulusta.

1.2. Järjestetyn opetuksen vuosiopiskelijoiksi muuttava menetelmä tai opintoviikkojen määrä.

- ☐ Esimerkiksi 1 vuosiopiskelija on yhdelle opiskelijalle järjestetty 40 opintoviikon opetus
- ☐ Laskennassa voidaan ottaa huomioon joko vain tutkintoon sisältyvät opinnot tai opiskelijaksi hyväksytyt kaikki opinnot taikka kaikki muuna kuin maksullisena palvelutoimintana järjestetyt opinnot. Voidaan myös ottaa huomioon tai jättää huomioimatta avoimen ammattikorkeakoulun opetus.
- ☐ Perusteena voi olla järjestettyjen opintoviikkojen määrä tai järjestetyt opintoviikot kertaa niihin osallistuneiden opiskelijoiden määrä.

1.3. Aloituspaikat

- ☐ Voidaan muuttaa opiskelijamääräksi kertomalla aloittavien määrä keskimääräisellä koulutuksen pituudella tai koulutuksen normipituudella.

- + Tukee nykyistä nuorten koulutuksen mitoitussjärjestelmää
- Toiminnan nopeasti kasvaessa tuo rahoitusta etupainotteisesti ja toiminnan supistuessa vie rahoitusta etupainotteisesti

1.4. Tavoitteellinen opiskelijamäärä tai aloituspaikkamäärä

- ☐ Rahoitus tulee tavoitteelliseen opiskelijamäärään asti. Tämän lisäksi voi olla enemmänkin opiskelijoita.
- Ei reagoi volyymissa tapahtuviin muutoksiin täysimääräisenä
- + Sitoo rahoituksen tavoite- ja tulosohjaukseen.

1.5. Suhde muuhun ohjaukseen

- ☐ Opiskelijamäärään sidottu rahoitus edellyttää jonkinlaista opiskelijamäärän säätelyä, koska muutoin rahoituksen kokonaisuus ei olisi ennakoitavissa.
- ☐ Nykyisin OPM ohjaa ammattikorkeakouluja myös aloituspaikkojen mitoituksella nuorten koulutuksessa
- + Antaa OPM:lle mahdollisuuden suunnata koulutusta uudelleen alalta toiselle.
- Pientää ammattikorkeakoulun omaa liikkumatilaa koulutuksen järjestelyissä.

2. Suorituksiin perustuva

2.1. Suoritetut tutkinnot

- + Palkitsee ammattikorkeakouluja tutkintosuoritusten määrän perusteella.
- Muita vaikeammin koulutettavat opiskelijat eivät ole kovin haluttavia.
- Työelämästä tulevat ja aiempia opintoja harrastaneet opiskelijat ovat ammattikorkeakoulujen kannalta parhaita. He ovat muita nopeammin koulutettavissa.

2.2. Suoritetut opintoviikot

- ☐ Ratkaistava suhde avoimen ammattikorkeakoulujen opintoihin.
- Mikäli hyväksi luetut opintoviikot ovat mukana, niin työelämästä tulevat ja aiempia opintoja harrastaneet opiskelijat ovat ammattikorkeakoulujen kannalta parhaita. He tuottavat opintoviikkoja ilman ammattikorkeakoulun omaa panostusta.
- ☐ Kolme vaihtoehtoa:
 - 1) Kaikki tutkintoon liittyvät suoritetut opintoviikot.
 - + Tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden sisällyttää tutkintoon laajasti monen laista osaamista
 - Voi eräiden opiskelijoiden kohdalla pitkittää opintoja tarpeettomasti.
 - 2) Tutkinnon normilaajuuteen asti suoritetut opintoviikot.
 - Rajoittaa opiskelijoiden oikeutta sisällyttää tutkintoon laajasti monenlaista osaamista
 - 3) Vaihtoehto kahden edellisen väliltä.
 - 4) Tutkintoon liittyvien opintojen lisäksi myös tutkinnon ulkopuoliset opintoviikot rahoituksessa mukana

2.3. Tavoitteelliset suoritukset

- ☐ Rahoitus tulee tavoitteellisiin suorituksiin asti. Tämän lisäksi voi olla enemmänkin opiskelijoita.
- Ei reagoi volyymissa tapahtuviin muutoksiin täysimääräisenä. Ei siis kannusta ammattikorkeakouluja lisäämään suoritteiden määrää yli sovittun.

C: TOIMINNAN TULOKSELLISUUS PERUSRAHOITUKSEN MITTARINA

1. Vastaavan kaltaisia elementtejä kuin nyt tuloksellisuusrahoituksessa, mm. työllisyys.

+ Palkitsee taloudellisesti hyvistä tuloksista.

- Erilaiset olosuhteet eri ammattikorkeakouluilla.
- Ammattikorkeakoulun oman toiminnan vaikutus vaikea erottaa ympäristön muutoksen vaikutuksista.
- Suuntaa perusrahoitusta heikosti menestyviltä ammattikorkeakouluilta hyvin menestyville ammattikorkeakouluille.

2. Määrärahojen jako kunkin ammattikorkeakoulun oman taloudellisen tuloksen perusteella

+ Palkitsee ammattikorkeakoulun, joka omalla toiminnallaan pystyy eniten hankkimaan lisärahoitusta (esim. tutkimuksen perusrahoitusta x % hankitun ulkopuolisen rahoituksen määrästä)

- Ammattikorkeakoulut toimivat erilaisissa olosuhteissa ja erilaisilla aloilla. Niiden mahdollisuudet ulkopuoliseen rahoitukseen vaihtelevat
- Voi houkuttaa ammattikorkeakoulua entistä enemmän ulos perustehtävästään.

3. Rahoituksen kohteen määrittely toiminnan laadun mukaan

- ☐ Rahoituksen mitoituksessa voidaan Englannin tapaan ottaa huomioon vain ulkoisessa arvioinneissa hyviksi arvioidut yksiköt.
- Edellyttää sellaista ulkoista arviointia, jota Suomessa ei nykyisellään ole.

D: AMMATTIKORKEAKOULUN MUU TOIMINTA

1. Tutkimus- ja kehitystyö

1.1. Määritetään samansuuruisena keskimääräisenä osuutena ammattikorkeakoulujen koko toiminnasta.

- ☐ Mittarina voidaan käyttää
 - 1) Rahoituksen keskimääräistä osuutta kokonaisuudesta.
 - 2) Henkilötyövuosien määrää.

1.2. Määritetään kunkin ammattikorkeakoulun toteutuneen tai tavoitteeksi asetettavan toiminnan perusteella

- ☐ Mittarina voidaan käyttää
 - 1) Rahoituksen keskimääräistä osuutta kokonaisuudesta.
 - 2) Henkilötyövuosien määrää.

2. Ammattikorkeakoulun muu palvelutoiminta

2.1. Määritetään samansuuruisena keskimääräisenä osuutena ammattikorkeakoulujen koko toiminnasta.

- ☐ Mittarina voidaan käyttää

1) Rahoituksen keskimääräistä osuutta kokonaisuudesta.

2) Henkilötyövuosien määrää.

☐ Koko muun palvelutoiminnan asemasta mittariksi voidaan ottaa osa siitä, esimerkiksi yrityspalvelutoiminta tai järjestetty maksullinen koulutustarjonta.

2.2. Määritetään kunkin ammattikorkeakoulun toteutuneen tai tavoitteeksi asetettavan toiminnan perusteella

☐ Mittarina voidaan käyttää

1) Rahoituksen keskimääräistä osuutta kokonaisuudesta.

2) Henkilötyövuosien määrää.

☐ Koko muun palvelutoiminnan asemasta mittariksi voidaan ottaa osa siitä, esimerkiksi yrityspalvelutoiminta tai järjestetty maksullinen koulutustarjonta.